

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Vesna Doles

Naslov naloge: SOCIALNO DELO V VRTCU; Primerjava med smernicami in prakso svetovalnega dela v vrtcu

Kraj: Ljubljana

Leto: 2009

Št. strani: 59

Št. prilog: 1

Mentor: as. dr. Vera Grebenc

Deskriptorji: vrtec, svetovalno delo, načela svetovalnega dela, intervjuji s socialnimi delavkami, evalvacija.

Povzetek:

Socialni delavci so zaposleni v različnih institucijah. Ena izmed teh je tudi vrtec. V vrtcu so zaposleni kot svetovalni delavci v svetovalni službi. V diplomski nalogi so opisane funkcije, načela svetovalnega dela in etični kodeks svetovalnih delavcev v vrtcu.

V diplomski nalogi so opisana razmerja med teorijo in prakso. Predpisane programske smernice za delo svetovalne službe v vrtcu – kot teorija, in intervjuji s socialnimi delavkami kot svetovalnimi delavkami v vrtcu – kot praksa. V diplomskem delu opisujem odstopanja med teorijo in prakso in probleme, katere svetovalne delavke ob tem občutijo.

Zanimala so me področja dela z otroki, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, starši, vodstvom ustanove, zunanjimi ustanovami, ostalimi strokovnimi sodelavci ter materialni in delavni pogoji za delo svetovalne službe v vrtcih.

Title: Social work in kindergartens. A comparison of guidelines and practice of consultation work in kindergartens.

Keywords: kindergarten, counselling, principles of counselling, interviews with social workers, evaluations.

Summary:

Social workers are employed in different institutions including kindergartens. In kindergartens they work as counsellors in advisory service. In my diploma paper functions and principles of counselling as well as the code of ethics for counsellors in kindergartens are described.

This diploma paper also describes the relation between theory and practice. Theoretical part includes prescribed guidelines for counselling in kindergartens, the practical part contains interviews with social workers working as kindergarten counsellors. The discrepancies between the theory and practice as well as the problems encountered by counsellors are described.

My major fields of interest were connected with children, kindergarten teachers and their assistants, parents, kindergarten management, other institutions, material and working conditions necessary for kindergarten advisory service.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

SOCIALNO DELO V VRTCU

Primerjava med smernicami in prakso svetovalnega dela v vrtcu

Mentorica: as. dr. Vera Grebenc

Izredna študentka: Vesna Doles

Ljubljana, 2009

POVZETEK

Po poklicu sem diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok. Vzporedno s službo sem kot izredna študentka obiskovala študij socialnega dela. Ta povezanost in vzporednost službe in študija sta glavni razlog, da sem se poglobila v raziskovanje socialnega dela v vrtcu.

Metod Resman (1999: 64) pravi, da filozofijo vrtčevskega svetovalnega dela predstavljajo posplošena stališča in pogledi na svetovalno delo z otrokom v institucionalnih okoliščinah in pogojih. To je osnova celotnemu svetovalnemu učinkovanju, tista splošnost, ki usmerja delo svetovalnega delavca tudi v posamičnih konkretnih situacijah, posegih. Od tega bo potem odvisno tudi sodelovanje s starši, vzgojitelji, zunanjimi strokovnjaki in službami ter drugimi, ki sestavljajo otrokovo ekologijo (fizično in socialno okolje) in vplivajo na njegov razvoj.

V teoretičnem delu sem se posvetila vrtcu kot instituciji moderne dobe; njegovim pravilom in funkcijam. Zanimale so me osnovne vrste dejavnosti, načela in kodeks svetovalnih delavcev v vzgoji in izobraževanju. Ob tem sem našla vzporednice, katere sem povezala s socialnim delom. Svetovalni delavec naj bi deloval, si širil znanje na teh področjih, upošteval načela ter sodeloval z različnimi profili strokovnjakov ter pri tem upošteval njihovo in spoštoval svojo avtonomijo pri delu.

V empiričnem delu sem preko štirih intervjujev dobila uvid v delo socialnih delavk v različnih vrtcih in ustanovah. Na osnovi kvalitativne analize intervjujev sem *primerjala* področja dela z otroki, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, starši, vodstvom ustanove, zunanjimi ustanovami, ostalimi strokovnimi sodelavci ter materialne in delavne pogoje za delo svetovalne službe v vrtcih s predpisanimi programskimi smernicami svetovalne službe za vrtce. Ugotoviti sem želela, ali so predpisane programske smernice svetovalne službe za vrtce skladne s prakso svetovalnega dela v vrtcih oziroma kje se razhajajo. Primerjava je pokazala razliko in pokrivanje teh smernic in dejanskega stanja intervjuvanih socialnih delavk v vrtcih.

Rezultati, pridobljeni s to raziskavo, kažejo na različno pokrivanje primerjanih področij in prakse svetovalnega dela v vrtcih, hkrati pa razkrivajo probleme, s katerimi se socialne

delavke v vrtcih srečujejo. V razpravi sem zapisala vse pomembne ugotovitve, do katerih sem prišla v okviru svoje naloge. Ugotovitve so strnjene v sklepih.

Na tem mestu bi želela izreči tudi zahvale, in sicer bi se v prvi vrsti želela zahvaliti as. dr. Veri Grebenc, ki me je podpirala in usmerjala pri pisanju diplomske naloge.

Ob tem se zahvaljujem tudi dr. Liljani Rihter, ki mi je pomagala pri empiričnem delu diplomske naloge.

Hkrati se zahvaljujem tudi vsem ostalim, ki so mi pomagali pri pisanju diplomske naloge in mi stali ob strani.

KAZALO

POVZETEK	2
KAZALO.....	4
1. TEORETIČNI UVOD	6
<i>1.1 VRTEC KOT INSTITUCIJA MODERNE DOBE</i>	6
1.1.1 Institucionalna pravila	7
1.1.2 Institucionalna klima	7
1.1.3 Discipliniranje	8
<i>1.2 INSTITUCIONALNI PROSTOR SOCIALNEGA DELA</i>	10
<i>1.3 SVETOVALNO DELO V VRTCU</i>	11
1.3.1 Osnovne funkcije predšolskih institucij	11
1.3.2 Svetovalna služba v vrtcu	12
1.3.3 Osnovne vrste dejavnosti svetovalne službe	14
1.3.3.1 Pomoč	14
1.3.3.2 Razvojne in preventivne dejavnosti	14
1.3.3.3 Načrtovanje in evalvacija	15
1.3.4 Socialne igre	15
<i>1.4 SOCIALNO DELO V SVETOVALNI SLUŽBI</i>	17
1.4.1 Vloge svetovalnega delavca v vrtcu	19
1.4.1.1 Svetovalec	19
1.4.1.2 Posvetovalec	19
1.4.1.3 Koordinator	20
1.4.1.4 Pogajalec	21
1.4.1.5 Intervenist	21
1.4.1.6 Zastopnik	21
1.4.2 Reševanje problemske situacije	21
<i>1.5 ETIČNI KODEKS SVETOVALNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU</i>	23
1.5.1 Svetovalni delavec in otrok	23
1.5.2 Svetovalni delavec in starši	24
1.5.3 Svetovalni delavec in ustanova ter sodelavci	24
1.5.4 Svetovalni delavec in družba	24
1.5.5 Svetovalni delavec in stroka	25

1.5.6	Temeljna načela svetovalne službe v vrtcu	25
1.5.6.1	Načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja	25
1.5.6.2	Načelo strokovne avtonomnosti	26
1.5.6.3	Načelo interdisciplinarnosti, strokovnega sodelovanja in povezovanja ...	26
1.5.6.4	Načelo aktualnosti	27
1.5.6.5	Načelo razvojne usmerjenosti	27
1.5.6.6	Načelo fleksibilnega ravnotežja med osnovnimi vrstami dejavnosti svetovalne službe	27
1.5.6.7	Načelo celostnega pristopa	28
1.5.6.8	Načelo sodelovanja v svetovalnem odnosu	28
1.5.6.9	Načelo evalvacije lastnega dela	28
2.	EMPIRIČNI DEL	29
2.1	<i>PROBLEM</i>	29
2.2	<i>METODOLOGIJA</i>	30
2.2.1	Vrsta raziskave	30
2.2.2	Merski instrumenti in viri podatkov	30
2.2.3	Populacija in vzorčenje	32
2.2.4	Zbiranje podatkov	35
2.2.5	Obdelava podatkov	35
2.3	<i>REZULTATI IN RAZPRAVA</i>	37
2.3.1	Svetovalno delo z otroki	37
2.3.2	Sodelovanje z vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev	39
2.3.3	Svetovalno delo s starši	44
2.3.4	Sodelovanje z vodstvom	47
2.3.5	Sodelovanje z zunanjimi institucijami	48
2.3.6	Sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci	49
2.3.7	Pogoji za kvalitetno opravljanje dela	50
2.3.8	Materialni delavni pogoji	51
2.4	<i>SKLEPI</i>	53
2.5	<i>PREDLOGI</i>	55
	LITERATURA	57
	DODATEK – OBDELAVA PODATKOV	60

1. TEORETIČNI UVOD

1.1 VRTEC KOT INSTITUCIJA MODERNE DOBE

Nastanek institucij moderne dobe v začetku devetnajstega stoletja Cotičeva (v Bahovec, 2004: 35) vidi v tesni povezavi z novo ekonomsko politiko ter z njo močno prepleteno novo urejevalno politiko prebivalstva. Slednjo si lahko razlagamo kot humanizem in skrb za izboljšanje zdravja predvsem revnega prebivalstva, po drugi strani pa je očitno, da je bila ta skrb utemeljena v strahu pred uporom delavcev in v strahu pred »socialnimi boleznimi«, pijančevanjem, kriminalom in prostitucijo.

Institucije moderne dobe zato lahko na osnovi ugotavljanja ekonomske uporabnosti ali neuporabnosti oziroma normalnosti in patološkosti posameznika razdelimo v dve skupini:

- institucije, ki so pod svoje okrilje združile uporabni, koristni, normalni, socialno in moralno neoporečni del populacije,
- institucije, ki so nastale, da bi vanje zaprli posameznike, ki so se oddaljili od pravil vedenja, ki temeljijo na določenih pravilih zakonitega vedenja – institucije za norce, brezdelneže, kužne bolnike, kriminalce, prostitutke in ostale »asocialneže«.

»Tako je bila glavna namera nove skrbi za zdravje in higieno populacije, kot glasnice nove kapitalistične produkcije, nadzorovanje življenjskih pogojev in razmer delavstva, da ne bi prišlo do upora in nemirov ter z njimi povezanih zahtev po boljšem življenju in sprememb v oblastnih razmerjih« (Cousins, 1984; v Bahovec, 2004: 35).

Foucault (1984; v Bahovec, 2004: 36) poudarja, da moramo »zapiranje« otrok v razne oblike vzgojno-izobraževalnih institucij razumeti z zornega kota te razločevalne politike, ki je otroke »zaprla« v šole, uporabne odrasle v tovarne, neuporabne »asocialneže« pa v posebne, zanje primerne institucije. Donzelot (v Bahovec, 2004: 36) tako delavskega otroka opisuje kot »potencialno nevarnost za družbo«, ki jo je potrebno nadzorovati, oblikovati iz ljudstva za ljudstvo. Tako je država preko šole posegla v družino, jo obvladovala, preobrazila in normalizirala. Vrtec kot institucija se je pojavil kasneje, razvil se je iz istih osnov in z enako vlogo kot šola (Cotič; v Bahovec, 2004: 36).

1.1.1 Institucionalna pravila

»Institucionalni je tisti prostor, ki je omejen na kompleks ustanove; zanj veljajo posebna oblast, posebna pravila in poseben namen. To ga razlikuje od zasebnega in javnega, katerih namen je splošen. Nekateri prostori so bolj odprti in dostopni za vse in so skoraj del javnega prostora, drugi so bolj zaprti in ekskluzivni (vrtec). Bolj ko so zaprti, bolj sta jasna članstvo in pripadnost in bolj so zveze usodne, večja je tudi moralna in formalna odgovornost do posebne oblasti, ki ureja prostor« (Cotič; v Bahovec, 2004: 35).

Cotičeva (v Bahovec, 2004: 39) vrtec razume kot institucijo, ki ji obstoj in delovanje, tako kot vsem drugim institucijam, omogočajo pravila in predpisi. Za predpise in pravila je značilno, da so do neke mere neobhodno potrebni, nujni. Če pa gredo prek določene razumljive in sprejemljive mere ali meje, pa lahko postanejo obremenjujoči, neznosni in nesprejemljivi. Vendar se pri vrtcu kot instituciji za najmlajše izpostavlja zelo pomembno specifičnost, namreč da so tudi otroci na to pretirano discipliniranje lahko še kako občutljivi, jih še kako moti in ovira, vendar pa so pri tem prav kot otroci v primerjavi z odraslimi še bolj nemočni. To pa je resnično tista prava in popolna nemoč ter neupravičena razpoložljivost otrok v svetu odraslih in institucij.

Osebno mislim, da so dnevna rutina in pravila pomembna in tudi pozitivna za sam otrokov razvoj. Otroku ponujajo nek okvir, da ve, do kje lahko gre, kaj je za druge še sprejemljivo in kaj ne. Vse to mu sicer pomeni meje, vendar s tem tudi varnost in pot k samostojnosti. Ob tem se uči tudi socialnih odnosov. Ravno tako morajo delavci vrtca imeti s strani staršev priznana strokovno avtonomnost, kar pa za seboj zopet potegne določena pravila, odnose.

1.1.2 Institucionalna klima

Doroteja Logar (2005: 56) v svoji diplomski nalogi institucionalno klimo vidi v tesni povezavi z razvojem posamezne institucije. Kadar je ustrezna, omogoča zaposlenim zadovoljitev potreb pri svojem delu – na delavnem mestu ne opravljajo več samo svojega dela, ampak lahko izražajo tudi svoje vrednote, sposobnosti in ustvarjalnost.

Institucionalno klimo (Ramšak, 1999; v Logar, 2005: 55) deli na:

- *socialno-organizacijsko klimo*, ki zajema norme, vrednote, pravila, ki jih ljudje oblikujejo znotraj socialnih skupin;
- *delovno klimo* kot odgovornost do dela in institucije;
- *intelektualno klimo*, ki se kaže v znanju, izkušnjah zaposlenih in ustvarjalnosti in pripravljenosti na spremembe;
- *kulturno klimo*, ki pomeni vraščanje institucije v okolje;
- *čustveno klimo*, v kateri se zrcali individualnost posameznika, njegova enkratnost, samostojnost in ustvarjalnost; zajema medsebojne odnose in human pristop do ljudi;
- *terapevtsko klimo*, ki zajema področje razvoja in nudenja strokovne pomoči vsem, ki so je potrebni.

Logarjeva tako (2005: 57) *kulturo v vrtcu* označuje kot skupek prepričanj in mnenj, ki prevladujejo v določeni skupini ljudi. Poudarja vrednote in prepričanja kot gibalno skupino oziroma institucije – vrtca. Skozi to lahko dobimo uvid v strukturo, vloge in medsebojne odnose.

1.1.3 Discipliniranje

»Skupna značilnost vseh institucij moderne dobe je, da njihov notranji režim temelji na tehnikah in praksah discipliniranja telesa (in posredno tudi duha), nadzorovanja in kaznovanja« (Cotič; v Bahovec, 2004: 37). Kaznovanje vidi kot ukrep, ko se med nadzorovanjem ugotovi, da posameznik ni upošteval predpisanega ali se je temu uprl. Nadzorovanje pa opozarja na to, da bomo v primeru kršitve pravil kaznovani, in pazi, da so »kršilci« prepoznani in kaznovani.

»V instituciji se je potrebno držati pravil, pri čemer je najbolj problematičen tisti vidik pravil, ki ni nikjer zapisan« (Cotič; v Bahovec 2004: 37). Foucault temu pravi mikrofizika oblasti: iz vsakdanjih, nevidnih ter samoumevnih praks in tehnik podrejanja individuma, kot so dnevni redi, vrstni redi, delovni pravilniki, ... (1984; v Bahovec, 2004: 37).

Tudi Cotičeva (v Bahovec, 2004: 40) proces discipliniranja pojmuje kot problematičen, predvsem v primeru prikrita discipliniranja, ki deluje skozi neopazne vsakodnevne prakse, dnevno rutino. Svojo misel nadaljuje, da je prikriti kurikulum dejstvo vrtca kot institucije, pripada instituciji kot taki. Prikriti kurikulum se nanaša na nekaj, kar drži pokonci samo institucijo, kar jo drži skupaj, ohranja institucijo kot institucijo. Bregar Golobičeva pa poda ključno ugotovitev glede vsebine, ki jo uči prikriti kurikulum, ki pravi, da otroke navaja(mo) na ubogljivost, marljivost, poslušnost, pasivnost, vdanost v usodo, toleriranje neudobja, nekritično sprejemanje, prilagajanje, podrejanje, odtujenost« (v Bahovec, 2004: 26). Vendar, kot sem že zgoraj zapisala, z dnevno rutino podamo otroku tudi varnost, pozornost, samostojnost in učenje na odnosih.

Ločimo dve vrsti discipliniranja, ki se dogaja na več ravneh. Za prvo, *vsakdanje discipliniranje*, je značilno, da ga ljudje izvajamo drug nad drugim. Lahko je verbalno (ukaz, prepoved ipd.) ali neverbalno (s pogledom, žuganje ipd.), pa tudi fizično (tepež, klofuta ipd.). Dogodi se lahko kjerkoli na nek opisani, predvidljivi in ponavadi znani način. Zelo je povezan s tradicionalnimi vzgojnimi in moralnimi vzorci ter kulturnim in socialnim ozadjem posameznika, tako tistega, ki ga izvaja, kot tistega, ki ga je deležen. Gre za discipliniranje z znanim načinom kaznovanja, pri čemer pa se zastavlja vprašanje, kje je meja med kaznovanjem in nasiljem.

Drugo, *institucionalno discipliniranje*, pa ne temelji na neposredni prisili ali odkriti ideologiji, ampak izhaja iz nevidnih, sicer prav tako vsakodnevnih praks in tehnik podrejanja, urejanja, urjenja, discipliniranja posameznikov (npr. z delovnimi redi). Udejanja se z nadzorom, vajami, ponavljanjem, ocenjevanjem, razvrščanjem, razmeščanjem, urejanjem, preskušanjem, zapisovanjem in kaznovanjem. Discipliniranje se lahko dogaja na ravni *osebni odnosov* in komunikacije med vzgojiteljem in otrokom, na ravni *vsebin*, za katere smo odrasli prepričani, da so primerne in pomembne za otroke, na ravni *pomoči* pri učenju, kako poskrbeti za svoje telo (Cotič; v Bahovec, 2004: 40-42).

Res je, da se v vrtcu vsakodnevno vrtijo dejavnosti po določenem vrstnem redu. Iz lastnih izkušenj vem, da so to vsakodnevni elementi življenja in posledično s tem vzgajanja, katere delamo skoraj avtomatsko in pri tem ne razmišljamo preveč oziroma jih ne popestrimo s svežimi, novimi idejami ali spremembami; to so dejavnosti, kjer se odrasli ne zavedamo v

celoti lastnih dejanj, obnašanj – iz tega pa se otroci ravno tako učijo, nas opazujejo; to so dejavnosti, ki gredo včasih kar »mimo nas« in s svojim vsakodnevnim pojavljanjem služijo tudi kot element discipliniranja. Po drugi strani pa so to dejavnosti, katere morajo biti opravljene, da otrok v vrtcu preživi, se nauči samostojnosti in socialnih odnosov (hranjenje, nega, navajanje na kahlico, pozdravljanje, oblačenje, postavljanje prošenj in potreb, reševanje konfliktov), brez katerih bi bil, predvsem v prvih letih življenja, zapuščen, zanemarjen, to pa bi lahko ob neizpolnjevanju negativno vplivalo tudi na vnaprejšnje življenje malčka. To so tisti momenti, kjer smo z otrokom v stiku (nega) in tako lahko malček, kljub skupini otrok, dobi vso našo pozornost.

Tudi Janja Cotič (v Bahovec, 2004: 42) je mnenja, da so samoumevne tehnike in prakse discipliniranja tako preproste, vsakdanje, samoumevne in nevidne, da jih sploh ne opazimo, jih zlahka spregledamo in se nam brez pravega ozaveščanja sploh ne kažejo kot problematične, in da za proces discipliniranja rečemo, da je kot bistvena značilnost institucij do neke mere nujen.

1.2 INSTITUCIONALNI PROSTOR SOCIALNEGA DELA

Flaker (2003: 21) vrtec smatra kot prostor, ki avtomatično usmerja in narekuje odnose in izmenjave med ljudmi, ki se tam nahajajo; kjer mora obiskovalec avtomatično prevzeti jezik in odnose, ki vladajo v njem. V povzetku Jordana pa opisuje socialno delo kot stroko, ki deluje izven trdnih institucionalnih prostorov. Socialno delo posebnega institucionalnega prostora nima; deluje med ljudmi, uporablja njihovo govorico in logiko, ki je podobna vsakdanji.

Svetovalne delavke v vrtcu se morajo dodatno strokovno izobraževati na področju predšolske vzgoje. Za svetovalno delo v vrtcu morajo imeti opravljen strokovni izpit za delavce na področju vzgoje in izobraževanja. Poznati, prebirati in spremljati morajo najnovejšo literaturo in članke s tega področja in med drugim poznati tudi zakonodajo in najnovejše spremembe le-te. Pri svojem delu upoštevajo načela in cilje Kurikuluma za vrtce, kot dokumenta za delo v vrtcu. Načrtovati morajo dejavnosti in cilje pri delu v oddelkih, se rokovati z dnevnikom vzgojnega dela, najti pristop do dela z otroki in zaposlenimi ter starši v vrtcu. Hkrati morajo

poznati zaposlene ter otroke v vrtcu, saj oblikujejo tudi skupine, pripravljati različno literaturo, se pripravljati na svoje delo, voditi sestanke, biti prisotne na govorilnih urah ali svetovati na različnih področjih delovanja, kjer se pojavijo problemi.

Vidimo lahko, da mora svetovalni delavec dejansko prevzeti razvejano naravo dela v vrtcu, da je pri svojem delu lahko uspešen, produktiven in usklajuje različna področja delovanja. Kljub svojemu strokovnemu izhodišču mora prevzeti še vrtčevske navade in odnose.

Kot pravi Flaker (2003: 48): »Institucionalni prostor socialnega dela naj bi težil k čim večji odprtosti in dostopnosti, deluje pa tudi v drugih institucionalnih prostorih. Pri vstopanju v ta prostor mora socialni delavec upoštevati pravila tega prostora in njegovo oblast, hkrati pa lahko tako v stikih z osebjem kot varovanci ureditve problematizira«.

1.3 SVETOVALNO DELO V VRTCU

1.3.1 Osnovne funkcije predšolskih institucij

Osnovni funkciji predšolskih institucij, povzeti po Resmanu (1999: 119), sta: *varstvo* (telesno in zdravstveno) in *socializacija* (osebni razvoj otroka in njegovih odnosov do socialnega in drugega okolja). Od funkcije in programa vrtca (cilji, naloge), doktrine oziroma teorije osebnosti, iz katere bo izpeljana »filozofija« (teorija) svetovanja, in razvojnih posebnosti otrok pa je odvisno samo svetovalno delo v vrtcu.

V Kurikulumu za vrtce (1999: 10) pa so opisane še nekatere skupne značilnosti oziroma funkcije predšolske vzgoje v vrtcu:

- nujnost prepletenosti različnih področij dejavnosti (jezik, narava, družba, gibanje, umetnost, matematika) in prepletenost z dnevno rutino;
- graditi na otrokovih zmožnostih in ga voditi k pridobivanju novih doživetij, izkušenj, spoznanj preko zastavljanja smiselnih zahtev in problemov;
- neposredna aktivnost s predmeti, ljudmi;
- poudarek na otroški igri.

»Temeljni vzgojno-izobraževalni cilj vrtca ter v tem okviru tudi temeljni cilj svetovalne službe v vrtcu je *optimalni razvoj otroka ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo*« (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 5).

1.3.2 Svetovalna služba v vrtcu

Resman (1999: 118) na vprašanje zakaj pravzaprav predšolsko svetovanje odgovarja, da sta poglavitna dva razloga. Kot prvega navaja *življenjsko-praktični razlog*, saj se povečuje število otrok z negativnimi izkušnjami zaradi različnih vzrokov: nefunkcionalne družine, razveze, prisotnost alkohola, zlorab, prevzem bremen na svoja ramena. Drugi, *strokovno-etični razlog* pa najde v dejstvu, da se temelji človekove osebnosti začnejo postavljati že takoj po rojstvu in je potrebno vzroke za težave človeka iskati v zgodnjem otroštvu.

Kot temeljno opredelitev svetovalne službe v vrtcu v Programskih smernicah zasledimo (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 5), da je njen namen, da pomaga in sodeluje zato, da bi bili vsi posamezni udeleženci v vrtcu in vzgojno-izobraževalnih ustanovah kot celota čim bolj uspešni pri uresničevanju temeljnega in v tem okviru tudi vseh drugih sistemsko zastavljenih splošnih in posebnih vzgojno-izobraževalnih ciljev. Njena temeljna naloga pa je v tem, da se na podlagi svojega posebnega strokovnega znanja preko svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomen način vključuje v kompleksno reševanje vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu, s tem da pomaga in sodeluje z vsemi udeleženci v vrtcu in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami.

V 67. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja je zapisano, da v javnem vrtcu oziroma šoli deluje svetovalna služba:

- ki svetuje otrokom, učencem, vajencem, dijakom, učiteljem in staršem;
- sodeluje z vzgojitelji, učitelji in vodstvom šole pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji razvoja vrtca oziroma šole in opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela ter opravlja poklicno svetovanje;
- sodeluje pri pripravi in izvedbi individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami;

– njeno delo opravljajo svetovalni delavci, ki so psihologi, pedagogi, socialni delavci, socialni pedagogi in defektologi – pri opravljanju poklicnega svetovanja se povezuje z Republiškim zavodom za zaposlovanje.

(Register predpisov Slovenije. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO445.html. 14. 1. 2009).

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo pod rubriko »Vodstveni, svetovalni in drugi strokovni delavci po delavnem času in spolu« v javnih vrtcih v Sloveniji v letu 2007 zaposlenih 21 socialnih delavcev (Vodstveni, svetovalni in drugi strokovni delavci po delovnem času in spolu, Slovenija 2007. <http://www.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>. 14. 1. 2009).

Smernice za delo svetovalne službe v vrtcu (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 17) usmerjajo k fleksibilnemu prilagajanju vrtca tako splošnim kot posebnim potrebam otrok v vrtcu, k vzpostavljanju optimalnih pogojev za razvoj in učenje vseh otrok v vrtcu in v tem istem temeljnem okviru tudi otrok s posebnimi potrebami predvsem na naslednjih področjih vsakdanjega življenja in dela v vrtcu:

- na področju igre in poučevanja;
- kulture, vzgoje, klime in reda v vrtcu;
- telesnega, osebnega (spoznavnega in čustvenega) in socialnega razvoja;
- sprejema in uvajanja otrok v vrtec in prehoda otrok iz vrtca v šolo;
- na področju socialno-ekonomskih stisk.

Klara Mašič (2001: 11) v svojem diplomskem delu piše, da naj bi bilo svetovalno delo v vrtcu v začetnem obdobju življenja otroka usmerjeno v razvoj:

- samostojnosti v smislu skrbi za telo;
- samostojnosti dojemanja in pomena avtonomije;
- občutka pripadnosti in vzajemnosti;
- ustreznega obvladovanja frustracij in agresije, učenja za povečanje pozornosti in koncentracije;
- pogleda o fizičnem in socialnem svetu.

1.3.3 Osnovne vrste dejavnosti svetovalne službe

Smernice (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 14-15) opredeljujejo vključevanje svetovalne službe v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj v vrtcu preko treh osnovnih med seboj povezanih in pogosto prepletenih vrst dejavnosti svetovalne službe: dejavnosti pomoči, razvojnih preventivnih dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije.

1.3.3.1 Pomoč

Zajema vse tiste dejavnosti, naloge in projekte svetovalne službe, ki so odgovor na potrebo po pomoči kogarkoli od možnih udeležencev vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu. Ker je za svetovalno službo bistvenega pomena, da pri svojem delu pristopa celostno in kompleksno, dejavnosti pomoči obsegajo tako najrazličnejše neposredne oblike dajanja pomoči posamezniku ali skupini kakor tudi vrsto posrednih strokovnih aktivnosti, ki so potrebne znotraj ali tudi zunaj vrtca.

1.3.3.2 Razvojne in preventivne dejavnosti

Svetovalna služba se vključuje v razvojno-analitično delo v vrtcu, s pomočjo katerega se spremlja in ugotavlja obstoječe stanje. Sodeluje pri načrtovanju raznih sprememb in izboljšav v vzgojno-izobraževalnem procesu, vodi ali koordinira različne razvojne, inovativne in preventivne projekte v vrtcu.

Del razvojnih nalog so različne preventivne oblike dela, za katere je z vidika opredelitve svetovalne službe posebej pomembno, da niso usmerjene le neposredno na posameznika ali skupino, temveč se praviloma usmerjajo tudi na odstranjevanje ovir in vzpostavljanje ustreznih pogojev v vzgojno-izobraževalnem okolju. Razvoj kvalitetnih programov v vrtcih je najboljša preventiva, naložba, da do težav in deviacij ne bi prišlo. Resman (1999: 124) poudarja pomembnost preventive, in sicer:

- primarne – preprečimo pojavljanje problema;
- sekundarne – intervencije staršev, vzgojiteljev, svetovalnega delavca;
- terciarne – reduciranje širjenja že pojavljene motnje.

1.3.3.3 Načrtovanje in evalvacija

Med temeljne dejavnosti svetovalne službe v vrtcu nujno sodita tudi načrtovanje in evalvacija, ki se prepletata tako z nudenjem pomoči kot z razvojnim in preventivnim delom. Dejavnosti načrtovanja in evalvacije so pomembne za operacionalizacijo, vrednotenje ter zagotavljanje celosti in kontinuiranosti prispevka svetovalne službe pri reševanju individualnih, skupinskih in drugih kompleksnih problemov vrtca oziroma šole. Prav zato predstavljajo bistven pogoj za kvalitetno opravljeno delo in ustvarjalni razvoj tako same svetovalne službe kot vrtca oziroma šole v celoti.

Svetovalna služba preko teh treh osnovnih vrst dejavnosti pomaga vsem možnim udeležencem v vrtcu (otrok, vzgojiteljem, vodstvu, staršem) in z njimi sodeluje na naslednjih področjih vsakdanjega življenja in dela v vrtcu:

- igre in poučevanje v vrtcu;
- kultura, vzgoja, klima in red v vrtcu;
- telesni, osebni (spoznavni in čustveni) in socialni razvoj;
- sprejem otrok v vrtec in njihov prehod v šolo;
- socialno-ekonomske stiske.

1.3.4 Socialne igre

Svetovalne delavke v vrtcih se najlažje vključijo v skupino otrok preko socialnih iger. Tako so udeležene pri igri in delu v skupini, hkrati pa lahko opazujejo in spoznavajo otroke v skupini in skupino kot celoto. Ob tem pomagajo tudi sebi, saj z igrami razvijajo in nadgrajujejo svoje pedagoško-vzgojne sposobnosti in vodijo skupinske zaposlitve. Lahko pa tudi spoznajo otroka, s katerim bodo kasneje individualno delale.

»Igra je specifična dejavnost, ki pojasnjuje, zabava, sicer pa omogoča samostojnost otroka. Otrok v njej podoživlja, preizkuša izkušnje, zato je nujno potrebna. Omogoča jim tudi, da pridobijo nove izkušnje o svetu, ki jih obdaja. V skupnih igrah se otrok socializira, saj v igri najlažje naveže stike z drugimi ljudmi. V kolektivnih igrah svoja hotenja usklajuje z drugimi. Tako se pripravlja na učenje v kolektivu« (Doles, 2000: 5).

Virk Rode (v Bravar, 2007: 9) pravi, da so socialne igre v praksi razvile posebne ustvarjalne tehnike za preizkušanje in ponazoritev številnih pomenov interakcij (medsebojnih delovanj), s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju. Izvajajo se v obliki skupinskega dela in izkustvenega učenja, vključujejo različne oblike izražanja. Najpogostejše je verbalno izražanje, neverbalno pa vključuje likovno, glasbeno in gibalno izražanje.

Kramarjeva (2007: 66-68) meni, da je pri vodenju socialnih iger v skupini otrok pomemben *transfer*. Opisuje ga kot pojav, ki omogoča uspešen stik med odraslim in otrokom. Odraslega postavi v vlogo osebe, vredne zaupanja, ji dodeli avtoriteto, kateri želi otrok slediti, kar pa omogoča nadrejen položaj in vzgojno vplivanje. Dodaja še, da se socialni delavci vse pogosteje znajdejo v situacijah, ki zahtevajo pomoč posameznim otrokom in družinam, ki se srečujejo z resnimi socialnimi in čustvenimi problemi. Otroci zaradi izolacije, vpliva računalnika ali televizije izgubljajo priložnost za pridobivanje socialnih spretnosti v interakciji z vrstniki. V veliko primerih je zaskrbljujoča tudi kakovost socialnih izkušenj, ki jih nudi družina. S socialnimi igrami pa dosežemo, da se otroci in starši zavedajo narave svojih socialnih interakcij, pomembnosti le-teh ter se usmerijo k želenemu socialnemu vedenju in izidu.

Alenka Levec (2000: II) iz Zavoda za gluhe in naglušne otroke v Ljubljani je zbrala različne socialne igre, katere so praktično preizkušene, ter jih predstavila v knjigi »To smo mi«. V predgovoru omenjene knjige odgovarja na vprašanje, zakaj so socialne igre tako priljubljene med otroki. In sicer: otroci samostojno prihajajo do spoznanj, učinkoviteje se učijo, če so čustveno aktivni in takrat, ko se dobro počutijo, izkušnje in znanja, ki jih pridobivajo s tako obliko dela, bi bilo težko pridobiti v klasični situaciji, lahko pa jih spoznajo v obliki igre na lastni koži, ob vodenih oblikah dela prihajajo do spoznanj, da imajo ljudje različna mnenja. Poudarja, da je pomembno, da si pred pričetkom dela v skupini postavimo določene cilje, ki jih želimo skupaj doseči, in za to oblikujemo program, ki je zastavljen tako, da obravnava določene teme, aktualne v določeni starosti. Program oblikujejo tudi otroci sami s svojimi odzivi na posamezne igre.

Pozitiven vpliv socialnih iger na otroke potrjujeta tudi Zlatka in Ivo Bravar v diplomski nalogi (2007: 9-92), kjer raziskujeta vpliv socialnih iger na področja varnosti, pripadnosti, identitete, sposobnosti, čustev, zavedanja, sprejemanja odločitev, soočanja s konflikti, sodelovanja itd.

V omenjeni raziskavi potrđita začetne hipoteze, in sicer da socialne igre vplivajo na varnost, identiteto, pripadnost, smiselnost in povečujejo sposobnosti otrok. Analiza dela pa je pokazala, da so socialne igre potekale v zadovoljstvo otrok, učiteljic in njiju.

1.4 SOCIALNO DELO V SVETOVALNI SLUŽBI

Čačinovič Vogrinčič (2001/02: 33-34) socialno svetovanje pojasnjuje kot instrumentalno definicijo problema in osebno vodenje k rešitvam hkrati. Predmet je iskanje rešitve za kompleksne socialne probleme, le-te se iščejo v spreminjanju odnosov. Dodaja, da svetovanje temelji na delavnem odnosu, na dogovoru o svetovalnem oziroma delavnem odnosu in zato pomeni skupno iskanje.

V vrtcu kot instituciji moderne dobe se preko osnovnih vrst dejavnosti, temeljnih načel in etičnega kodeksa pri delu z otroki, starši, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev ter ostalimi sodelavci in zunanjimi ustanovami prepoznajo:

- *predmet socialnega dela*; »... temeljni namen socialnega dela je pospeševati socialno funkcioniranje, odnose posameznika z drugimi ljudmi ter njegovo povezanost z družbenim okoljem« (Tanjšek Rapoša, 1997: 16). Je pomoč družini pri reševanju kompleksnih socialnih problemov. V osnovi gre vedno za projekt, ki se ustvari na sporazumevanju, dogovarjanju in skupnem iskanju rešitev, da bi udeleženi v problemu postali udeleženi v rešitvi (Čačinovič Vogrinčič, 2001/02: 8);
- *koncept socialnega dela*; koncept pomoči, koncept delovnega odnosa, dogovor o sodelovanju, definicija problema, osebno vodenje, etika udeleženosti, perspektiva moči, ravnanje s sedanostjo;
- *vrednote socialnega dela*; »posameznik je za družbo primarnega pomena; spoštovanje zaupnosti v odnosu; prepričanje, da je mogoče razvijati zmožnost ljudi za samopomoč; posredovanje lastnega znanja in spretnosti drugim ljudem (Tanjšek Rapoša, 1997: 32);
- *načela socialnega dela*; vsestranska koristnost, interpozicija, komunikacija, socialno-ekološko, pogajanje, sodelovanje.

Ravno tako v opisih za delo svetovalne službe za vrtce (Vogrinčič Čačinovič, 2008: 16-18) najdemo elemente »socialnega«, s katerimi smo bili v času študija večkrat nagovorjeni. Npr.: *»Svetovalna služba v vrtcu je tisto posebno mesto v vrtcu, s katerega se vzpostavlja svetovalni odnos z vsemi udeleženi v vrtcu«* (Vogrinčič Čačinovič, 2008: 16). S tem je mišljeno, da svetovalna služba svoje temeljne funkcije, kot so svetovanje, posvetovanje, koordinacija, opravlja na način tega posebnega odnosa in se preko svetovalnega odnosa vključuje v procese dogovarjanja, sodelovanja, povezovanja in pobude.

»Preko svetovalnega odnosa si vedno znova prizadeva za jasno in strokovno opredelitev problema oziroma vprašanja« (Vogrinčič Čačinovič, 2008: 16). Gre za prepoznavanje in ustvarjalno preseganje konfliktnosti vseh udeleženi v projektu pomoči, za sodelovanje, vzpostavljanje dogovorov in sporazumov, ki temeljijo na razvidnosti mej, vlog in odgovornosti.

»Preko svetovalnega odnosa si svetovalna služba v projektih pomoči in sodelovanja prizadeva vzpostavljati in vzdrževati pogoje, v okviru katerih je uspešno dogovarjanje in sodelovanje možno tudi nadaljevati« (Vogrinčič Čačinovič, 2008: 16). Svetovalna služba v vrtcu je tudi tisto posebno mesto pomoči in sodelovanja, kjer se vsakokrat mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo otroku. Cilj je, da se vsakokrat znova zagotovi dovolj varno in spodbudno okolje za otrokovo napredovanje.

Dostopnost svetovalne službe vsem udeležencem v vrtcu najdemo v naslednjem stavku, ki pravi: *»Kot posebno mesto dogovarjanja, sodelovanja, razvojnega dela, pobude in pomoči svetovalna služba v vrtcu tako nagovarja otroke in njihove starše, vzgojitelje in njihove pomočnike, pedagoške vodje in ravnatelje ter druge strokovne delavce znotraj in po potrebi tudi zunaj vrtca«* (Vogrinčič Čačinovič, 2008: 16).

Prav zato svetovalna služba v vrtcu pomaga in sodeluje na obeh ravneh, na individualni, t. j. na ravni posameznika, in na ravni konteksta v vzgojno-izobraževalni ustanovi ter širšem socialnem okolju, t. j. na ravni celote (načelo celostnega pristopa).

1.4.1 Vloge svetovalnega delavca v vrtcu

1.4.1.1 Svetovalec

»Svetovalec skupine je strokovnjak, ki je usposobljen za vodenje skupine; ni član skupine, temveč strokovnjak, ki omogoča skupini uspešno delo. Svetovalec je oseba, ki naj bi bila usposobljena za dajanje pomoči pri organizaciji ali izvedbi dela v skupinah (Zaviršek, Leskošek, 2005: 204). Avtorici to pomoč vidita v tem, da se omogoči vsakemu udeležencu, da v skupini svobodno izraža svoja mišljenja, pri tem pa upošteva in spoštuje druge člane skupine in prevzame odgovornost za svoja dejanja.

Resman (1999: 70) vlogo svetovalca vidi kot osrednjo dejavnost, najpogostejši in tudi najbolj neposreden način pomoči otrokom; kot tisto vrsto dejavnosti, ki jo svetovalni delavec izpeljuje v majhnih skupinah otrok ali z oddelki, večjimi skupinami otrok. Sem umešča tudi pomoč, ki je usmerjena v reševanje problemov in vprašanj, ki zadevajo osebne in socialne probleme. Opozarja, da gre tu za neposredno udeležbo otrok, definiranje ciljev, nalog rasti in razvoja ter premagovanje širših vprašanj življenja in dela otrok, zato je pri tej svetovalni vlogi osrednjega pomena poznavanje razvoja človeka in njegove osebnosti, intra- in interdisciplinarnih odnosov, proces sprejemanja odločitev in reševanja problemov, vodenja svetovalnega procesa v individualni in skupinski obliki in še posebej vzpostavljanja zaupnosti. Pri neposrednem delu z otroki se to najlažje in najuspešneje izvede preko igre oziroma socialnih iger.

1.4.1.2 Posvetovalec

Pri delu in organizaciji dela v vrtcu se ogromno sodeluje s starši. Sodelovanje s starši, vzgojitelji, vodstvom šole in drugimi, ki jim je v ospredju skrb otrok, Resman (1999: 70) imenuje kot delo s »tretjo stranko«. V tej funkciji se svetovalni delavec z njimi stalno posvetuje, jim pomaga v razmišljanju, reševanju problemov ter iskanju odgovorov na vprašanja, da bi bili uspešnejši pri delu s posamezniki ali skupinami. Pomaga jim pri osvajanju znanj, posameznih veščin in sposobnosti, spoznavanju otrok, sodelovanju s starši in

drugimi. V pomoč je vzgojiteljem pri dvigovanju samozavesti in samozaupanja ter optimističnega pogleda na vzgojno-izobraževalno delo.

Ta vloga je z vidika socialnega dela, ki poudarja vključenost vseh pri procesu reševanja problema, za korak odmaknjena od njega, hkrati pa tudi od otroka. Vendar se jo v praksi dela v vrtcu ogromno uporablja.

1.4.1.3 Koordinator

Med vlogami, ki prevladujejo pri delu svetovalnega delavca v vrtcu, je tudi koordinacija. Svetovalni delavec povezuje različne ljudi in institucije v vrtcu in lahko bi rekla, da je samo oko tornada. Nekako je v središču dogajanja in vedno mu pogled nese tako daleč, da lahko vodi, povezuje različne smeri in točke dogajanja. Resman (1999: 70) koordinacijo opisuje kot proces, pri katerem svetovalni delavec prevzema pobudo pri upravljanju in vodenju posameznih aktivnosti oziroma programov in svetovalnega delavca izpostavlja kot iniciatorja sprememb. To vključuje sodelovanje svetovalnega delavca v timu in projektih, ki zadevajo izobraževalne programe vzgojiteljev in staršev, in programe in dejavnosti, ki se pojavljajo med vrtcem in lokalnimi skupnostmi. V njih pa sodelujejo starši, strokovnjaki s posameznih področij, predstavniki odborov, organizacij in društev.

Hkrati pa Resman (1999: 70) to vlogo predstavlja kot specifično usposobljenost svetovalnega delavca in je vezana na poznavanje vrtca kot socialnega sistema, razvijanje in evalvacijo individualnih in skupinskih programov, zbiranje, obdelovanje, interpretacijo in ustrezno posredovanje rezultatov in drugih informacij.

Tudi v Smernicah (Vogrinčič Čačinovič, 2008: 17) je vloga svetovalnega delavca kot koordinatorja omenjena v projektu prilagajanja vrtca otrokovim posebnim potrebam. V ta namen spodbudi in poveže vse potrebne strokovne moči za pripravo, izvedbo in spremljanje individual(izira)nega programa. Sem spadajo tudi načrtovanje, izvedba in spremljanje tega programa.

Koordinacija je od neposredne pomoči otrokom najbolj oddaljena, vendar zato v celotni organizaciji svetovalne pomoči nič manj pomembna funkcija.

1.4.1.4 Pogajalec

V socialnem delu govorimo tudi o »kraljevem načelu« – o pogajanju kot možnem načinu za iskanje rešitev. »Socialni delavec je v stiku z dvema ali več udeleženci v problemu in se z njimi pogaja o problemu. Cilj pogajanja je sprememba disfunkcionalnega sistema v funkcionalnega« (Milošević Arnold, Poštrak, 2003: 118). Socialni delavec v vrtcu se pogaja z vodstvom vrta, vzgojitelji, starši, zunanjimi strokovnjaki, seveda v korist otroka, lahko pa tudi v korist zaposlenih ali staršev.

1.4.1.5 Intervenist

»O intervenciji govorimo tam, kjer se socialni delavec vključi v problemske situacije proti volji enega ali več udeležencev v problemu, da bi varoval človeka« (Rapoša Tanjšek, 1997: 93). Tipičen primer za to je ukrepanje proti staršem, ki zanemarjajo ali zlorablajo otroke. Čačinovič Vogrinčičeva (2001/02: 36) pravi, da se o intervencijah govori takrat, ko socialni delavec poseže v družino brez njenega pristanka, ko klient ogroža sebe ali druge, in dodaja, da je to ena najtežjih nalog socialnega delavca, vendar nujna, če se drugače ne more zaščititi žrtve ali je obvarovati pred grožnjo.

1.4.1.6 Zastopnik

V tej vlogi se svetovalni delavec pojavi, ko dodaja moč otroku, družini, delavcem vrta, vodstvu, in sicer z znanjem, informacijami. Kot pravi Čačinovič Vogrinčičeva (2001/02: 40): »Kjer klient sam nima dovolj socialne moči, da bi rešil svojo stisko ali obvaroval svoje pravice, otrok lahko pride v položaj socialne nemoči, še posebej če je njegova družina brez nje zaradi problemov, nizke izobrazbe, etičnih predsodkov.

1.4.2 Reševanje problemske situacije

V zadnjih letih lahko zasledimo pri delu, v vsakdanjem življenju in v medijih, povečan obseg otrok in tudi odraslih in družin z neprijetnimi izkušnjami glede raznih zasvojenosti, zlorab, družbenih dogajanj. Vse to se lahko dogodi bitju, ki je ravno začelo svojo življenjsko pot in je

lahko v nadaljevanju življenja vzrok za marsikatero težavo in stisko. Menim, da je potrebna prisotnost svetovalnih delavk v vrtcu. Predvsem se mi zdi v vrtcu pomembno delo z otroki in družino ter povezovanje z različnimi strokovnjaki.

Starši, strokovne delavke in vodstvo vrtca se ob različnih preprekah in težavah pri odnosu z otrokom, ostalimi odraslimi ali zaradi ostalih bivanjskih stisk po pomoč obračajo na svetovalno službo v vrtcu. Šugman Bohinc pravi (2003: 84), da se s tem začne reševanje problemske situacije. Sogovorniki določijo, odprejo temo in tako začnejo razgovor, definirajo svoj problem oziroma želeno spremembo obstoječega stanja. Razgovor se konča, ko njegovi udeleženci – v svetovalni situaciji – dosežejo sporazum, da je posameznik ali družina dosegla želeno spremembo. Pri tem je pomembno, kot pravita Čačinovič Vogrinčič in Šugman Bohinc (2000: 178), da se kot izhodišče uspešnega razgovora upošteva opazovalčevo *vklučenost* v sistem svojega opazovanja, upoštevanje krožne povezanosti, soodvisnosti vseh udeležencev. Govorimo o etiki udeležnosti, o so-prisotnosti.

Ob spreminjanju motečega stanja ali problema pride do *sprememb*. To pomeni, da moramo biti pozorni in pripravljeni, da vsakokratni sprožitvi določene spremembe sledi njena stabilnost. S posameznikom ali družino se moramo najprej dogovoriti o tem, kakšen je želeni razplet problema. To zajema tako minimalne kot tudi dolgoročne cilje oziroma vizijo rešitve problema. Svetovalni delavec se mora zavedati, da vsak posameznik s seboj *prinese* svoj osebni jezik doživljanja, razumevanja sebe in sveta, ravnanja in vire (po)moči.

Šugman Bohinc (2000: 302) opozarja, da mora biti svetovalni delavec previden, da pri pridruževanju posamezniku ali družini ne poskuša za vsako ceno uporabljati preteklih izkušenj pomoči, četudi uspešnih, in da se resničnosti doživljanja posameznika razlikujejo. Zavedati se mora tudi svojih slepih peg in prispevati k premiku od »ne vem, da ne vem« k »vem, da ne vem«.

»Ob tem raziskujemo tudi do sedaj neučinkovite vzorce reševanja problemov in jih poskušamo preusmeriti na konstruktivno reševanje s postopki preokvirjanja, večkratnega preverjanja dogovora, preverjamo svoje razumevanje posameznikovega ali družinskega razumevanja s povzemanjem, postavljanjem vprašanj, kaj pričakujem od samega sebe« (Čačinovič Vogrinčič, Šugman Bohinc, 2000: 178).

Pogovor je rdeča nit socialnega dela. Poudarja se, da socialni delavec ne sme ostati brez besed, saj ta molk lahko pomeni odmik od reševanja problema. Čačinovič Vogrinčičeva pravi (2001/02: 34), da se pogovor zastavlja tako, da prispeva k temu, da vsakdo bolje razume svoj problem in možne alternative rešitev in je pomembno dogajanje soočenja in novega iskanja.

1.5 ETIČNI KODEKS SVETOVALNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Milošević Arnold in Poštrak (2003: 67) pravita, da so v kodeksu izražene pravice in odgovornosti profesionalnih delavcev. Kodeks utrjuje družbeno koristnost specifične profesije in postavlja temelje vedenja njenih članov do tistih, s katerimi se v profesionalnem odnosu srečujejo.

V samem izhodišču etičnega kodeksa (Etični kodeks svetovalnih delavcev v vzgoji in izobraževanju. <http://us.geocities.com/društvo.ssdS/EtičniKodeksDSSDS.com>. 14. 1. 2009) je napisano, da je le-ta zapis najpomembnejših načel, po katerih se ravnaajo svetovalni delavci in delavke v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Ciljne skupine svetovalnih delavcev v vzgoji in izobraževanju so vsi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa: otroci, njihovi starši ter strokovni delavci in vodstvo. Kodeks predstavlja vodnik v etični praksi svetovalnih delavcev. Kodeks je sredstvo ocenjevanja lastnega dela in presojanja etičnosti in strokovnosti dela drugih. Predstavlja kontrolo kvalitete znotraj stroke in zaščito svetovalnih delavcev pred neutemeljenimi obtožbami in kritikami. Kodeks opisuje odnose svetovalnega delavca z otroki, starši, ustanovo ter sodelavci v njej, družbo in stroko.

1.5.1 Svetovalni delavec in otrok

V ospredje se postavlja odgovornost do otroka, ki ga mora svetovalni delavec obravnavati s spoštovanjem, kot enakovrednega posameznika. Pri tem mora upoštevati vse ravni njegove osebnosti in vzpodbujati njegov razvoj. Odgovoren je tudi za varovanje in zaščito pravic otroka v skladu z veljavno zakonodajo. Če pride do konflikta pravic, mora svetovalni delavec delati v dobrobit otroka.

Omenjeno je, da mora svetovalni delavec seznaniti otroka oziroma njegovega zakonitega zastopnika z namenom, cilji, tehnikami, pravili in realnimi pričakovanju svetovalnega postopka. Mislim, da se v vrtcu v taki situaciji obračajo predvsem na starše ali druge zakonite zastopnike otroka.

1.5.2 Svetovalni delavec in starši

Svetovalni delavec mora spoštovati neodtujljive pravice in odgovornosti staršev ter si prizadeva z njimi sodelovati v dobrobit otroka. Staršem priskrbi in posreduje natančno in relevantno informacijo na objektivni in razumljiv način. Pri tem starše obvešča o svoji vlogi in ne pozabi na zaupno naravo svetovalnega odnosa. Pravica in dolžnost svetovalnega delavca je, da se povezuje z drugimi ustanovami, kadar starši s svojim ravnanjem ogrožajo otrokov razvoj.

1.5.3 Svetovalni delavec in ustanova ter sodelavci

Svetovalni delavec s svojim delom, ravnanjem in vedenjem prispeva h kvaliteti vzgojno-izobraževalnega procesa in ugledu ustanove. Spoštuje strokovno avtonomijo, kompetentnost, iniciativnost in ustvarjalnost sodelavcev ter si prizadeva za dobre medosebne odnose. S sodelavci si izmenjuje strokovne vire, pridobljeno strokovno znanje in informacije. Sodeluje pri načrtovanju in izvajanju skupnih nalog ustanove.

1.5.4 Svetovalni delavec in družba

V interesu otroka in drugih udeležencev svetovalnega procesa sodeluje z ustanovami, organizacijami in posamezniki. Spodbuja sodelovanje med ustanovami, ki se ukvarjajo z razvojem, vzgojo in izobraževanjem otrok. Sodeluje pri razvoju izobraževalnih postopkov in programov, ki ustrezajo potrebam otrok. Sprejema odgovornost za svoja ravnanja.

1.5.5 Svetovalni delavec in stroka

Ena izmed nalog strokovnega delavca je tudi, da se stalno izpopolnjuje, vrednoti in izboljšuje strokovno znanje s sodobnimi spoznanji ustreznih strok, in sicer v intervizijskih in supervizijskih skupinah, izmenjuje svoje znanje z drugimi in prispeva k razvoju stroke, skrbi za svoje osebne potrebe in integriteto. Zaradi utemeljenih osebnih razlogov lahko svetovalni delavec odkloni svetovalni proces.

1.5.6 Temeljna načela svetovalne službe v vrtcu

V Smernicah za delo svetovalne službe v vrtcu (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 10-14) so temeljna načela predstavljena kot osnovna orientacija ali okvir za profesionalno opravljanje svetovalnega dela v vrtcih oziroma šolah. Poudarjeno je, da morajo svetovalni delavci v vrtcu delo opravljati strokovno korektno, v skladu s strokovnimi spoznanji in s strokovno-etičnimi načeli, ne glede na izobrazbo ali vrsto vzgojno-izobraževalne ustanove, v kateri opravljajo svetovalno delo.

1.5.6.1 Načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja

Načelo poudarja *dobrobit otroka*. Otrok je najšibkejši in najbolj ranljiv udeleženec v vrtcu. Svetovalno delo v prvi vrsti ne sme biti v škodo otroka, ne sme mu povzročati neupravičenega nelagodja, stisk, zadreg in stresov, ne sme ga stigmatizirati v socialnem okolju. Lahko bi rekli, da mora biti do otoka nežno in igrivo. Zato mora svetovalni delavec najti pot do otrokovega sveta. Kot sem že omenila, se to velikokrat, pogosto tudi najlažje, zgodi preko socialnih igric.

Otrok in njegovi starši v svetovalni odnos ne smejo biti prisiljeni. Vsi udeleženci v vrtcu morajo v svetovalni odnos vstopati *prostovoljno*. Svetovalni odnos je avtonomna odločitev vseh udeleženih v njem. Načelo prostovoljnosti ne velja v posebnih primerih, ko je ogrožen otrok oziroma kdo drug. Tipičen primer za to je ukrepanje proti staršem, ki zlorabljajo otroke. Takrat svetovalni delavec nastopi v vlogi intervenista.

Za vse, kar je povedanega v svetovalnem odnosu, ki je pogoj, da se svetovalni odnos sploh lahko vzpostavi, velja načelo *zaupnosti*. Strokovno etično načelo zaupnosti se pri opravljanju svetovalnega dela v vrtcu dopolnjuje s pravili varstva osebnih podatkov.

Svetovalni delavci imajo pravico in so se dolžni stalno strokovno izpopolnjevati ter preverjati lastno strokovnost v supervizijskih, intervizijskih in podobnih skupinah.

1.5.6.2 Načelo strokovne avtonomnosti

V strokovnem pogledu je svetovalna služba v vrtcu pri svojem delu avtonomna. Pri podajanju strokovnih mnenj je svetovalni delavec dolžan posredovati le-ta korektno, ne glede na mišljenje ali pričakovanje drugih v vzgojno-izobraževalni ustanovi. V primeru strokovnih vprašanj, v skladu s svojo avtonomnostjo in strokovnostjo, svetovalni delavec o načinih svojega dela odloča sam. Pri tem se zaveda, da ima pravico in dolžnost odkloniti vse naloge in zadolžitve, ki so v nasprotju s strokovno-etičnimi načeli dela. V primeru nejasnosti ali povezovanja staršev z ustreznimi ustanovami pa se svetovalni delavec zna obrniti na ustreznega strokovnjaka tudi zunaj vrtca.

To sodelovanje med svetovalnimi delavci z različnim strokovnim profilom naj temelji na jasnih strokovno avtonomnih opredelitvah in prispevkih, na vzpostavljanju in ohranjanju strokovnih mej, različnosti ter posebnosti. Vsak posamezni svetovalni delavec naj vedno znova v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo čim bolj jasno opredeli svoj vsakokratni delež oziroma prispevek v projektu pomoči in/ali sodelovanja. To delo, povezanost, vzajemnost naj temelji na njihovi vzajemni podpori in ne na izključevanju ali stapljanju različnih strokovnih profilov oziroma strokovnosti.

1.5.6.3 Načelo interdisciplinarnosti, strokovnega sodelovanja in povezovanja

Prejšnje načelo lahko dopolnimo z načelom interdisciplinarnosti, ki pravi, da je delo svetovalne službe zaradi kompleksne povezanosti pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj najbolj učinkovito, kadar jo sestavlja tim različnih strokovnjakov. Poudarja smiselnost povezovanja in sodelovanje svetovalnih delavcev različnega strokovnega profila iz

različnih vrtecev kakor tudi svetovalnih delavcev s strokovnjaki iz ustreznih zunanjih ustanov. Sama svetovalna služba s svojo strokovnostjo, razvejanostjo, sodelovanjem in povezovanjem različnih ljudi v vrtcu spodbuja in pomaga vzdrževati interdisciplinarnost povezovanja in sodelovanja v vrtcu kot celoti.

1.5.6.4 Načelo aktualnosti

Svetovalne delavke cilje in program svetovalne službe prilagajajo tudi ciljem, programu in delu, dogajanju v vrtcu. Pri tem morajo upoštevati posebnosti posameznega vrtca in izhajati iz vsakokratnih potreb posameznega vrtca, tako vsakokratnih življenjskih potreb udeležencev – posameznikov, potreb oddelka, kot tudi dolgoročnejših razvojnih potreb vrtca oziroma šole kot ustanove. Teh aktualnih dogodkov je lahko več hkrati, zato mora svetovalni delavec le-te reševati po aktualnosti, nujnosti. Za ta usklajevanja porabi veliko energije in časa.

1.5.6.5 Načelo razvojne usmerjenosti

To načelo izhaja iz pomembnosti povezanosti ciljev svetovalne službe s cilji vrtca, saj le-te pomenijo hojo v isto smer, da je delo tako vrtca kot tudi svetovalne službe usmerjeno v optimalen razvoj otroka ter hkrati v razvoj vrtca kot celote. Neposredno individualno ali skupinsko delo z otroki se dopolnjuje s posrednimi oblikami svetovalnega dela, med katerimi je zelo pomembno razvojno-analitično delo, ki se nanaša na ugotavljanje in spreminjanje celote pogojev tako posameznikovega vsakdanjega življenja in dela v vrtcu kot vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu sploh.

1.5.6.6 Načelo fleksibilnega ravnotežja med osnovnimi vrstami dejavnosti svetovalne službe

Osnovne vrste dejavnosti svetovalne službe, ki sem jih že predstavila, so: dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije. Načelo poudarja uravnoteženo prisotnost vseh treh pri svetovalnem delu v vrtcu, saj je le tako zagotovljena celostnost prispevka svetovalne službe v vrtcu.

1.5.6.7 Načelo celostnega pristopa

»Za svetovalno službo v vrtcu je zelo pomembno, da pri svojem delu vselej pristopa celostno - da upošteva posameznika kot osebnost v celoti in da pri obravnavi posameznika ne spregleda, da je posameznik s svojim ravnanjem vselej del ožjega in širšega socialnega okolja« (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 12).

Načelo pravi, da se morajo upoštevati posameznikove povezave z ostalimi udeleženci oziroma podsistemi, ki tako ali drugače vplivajo na njegovo ravnanje. Prav zato svetovalna služba v vrtcu pomaga in sodeluje na obeh ravneh, na individualni, t. j. na ravni posameznika, in na ravni konteksta v vzgojno-izobraževalni ustanovi ter širšem socialnem okolju, t. j. na ravni celote. Poudarja, v razmerju do zunanjih sodelavcev oziroma udeležencev in znotraj vzgojno-izobraževalne ustanove, da se vzpostavi in ohranja položaj, ki ji omogoča stalno in odprto sodelovanje z vsemi udeleženci.

1.5.6.8 Načelo sodelovanja v svetovalnem odnosu

To načelo usmerja svetovalnega delavca, da si prizadeva vzpostavljati in vzdrževati pogoje za stalne odprte možnosti sodelovanja svetovalne službe z vsemi udeleženci, to sodelovanje pa je ustvarjalno v projektih pomoči ali sodelovanja. Samo sodelovanje naj temelji na razvijanju sposobnosti za ravnanje s konflikti oziroma na preseganju konfliktov na način, ki omogoča nadaljevanje sodelovanja med obema stranema in med vsemi udeleženi v svetovalnem odnosu. Svetovalni delavec si mora prizadevati, da ponovno vzpostavi pogoje za sodelovanje z udeleženci oziroma udeležencev med seboj, in se zavedati, da ne nastopa kot predstavnik enega podsistema proti drugemu.

1.5.6.9 Načelo evalvacije lastnega dela

Načelo pravi, da je eden od najpomembnejših pogojev profesionalnosti evalvacija lastnega dela. Z rezultati svojega dela se je potrebno soočiti na čim bolj kritičen in objektivni način. Bistvo evalvacije je zato v prvi vrsti kritična analiza svetovalnega dela, ki sloni na primerjavi načrtovanih ciljev in rezultatov.

2. EMPIRIČNI DEL

2.1 PROBLEM

Po poklicu sem diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok. Vzporedno s službo sem kot izredna študentka obiskovala študij socialnega dela. Ta povezanost in vzporednost službe in študija sta glavni razlog, da sem se poglobila v raziskovanje socialnega dela v vrtcu. Osebnostno pri svojem delu do sedaj nisem imela stika s svetovalno delavko, saj v vrtcih, v katerih sem delala, tovrstnih strokovnjakov ni bilo. Tako sem se za sodelovanje in raziskovanje svetovalnega dela v vrtcih dogovorila s socialnimi delavkami oziroma vrtci, ki tovrstno, po mojem mnenju potrebno, prakso imajo.

Programske smernice za delo svetovalne službe v vrtcu predstavljajo koncept – doktrino – svetovalnega dela različnim profilom svetovalnih delavcev. Med temi so tudi socialni delavci. *»Naloga vsakega posameznega svetovalnega delavca pa je, da v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo in glede na posebnosti ter vsakokratne potrebe vrtca in vseh udeleženi v njem s pomočjo "Programskih smernic" vsakokrat znova izbere prioritete naloge in jasno opredeli svoj posebni strokovni delež oziroma prispevek svetovalne službe v vrtcu.«* (Čačinovič Vogrinčič, 2008:)

Preko intervjujev s socialnimi delavkami, zaposlenimi ko svetovalnimi delavkami v vrtcu, sem želela dobiti:

- uvid v pokrivanje in razhajanje prakse in teorije svetovalnega dela v vrtcu; dejanskega dela intervjuvank v primerjavi s programskimi smernicami za svetovalno delo v vrtcu;
- problemi, s katerimi se intervjuvanke pri svojem delu srečujejo;
- samo vpletenost socialnega dela v svetovalno delo v vrtcu; kot je zapisano v Programskih smernicah.

2.2 METODOLOGIJA

2.2.1 Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla, je kvalitativna in primerjalna. Na osnovi analize odprtih intervjujev sem izdelala primerjavo med predpisanimi programskimi smernicami svetovalne službe za vrtce in prakso socialnega oziroma svetovalnega dela v vrtcih.

2.2.2 Merski instrumenti in viri podatkov

Pri intervjujih s socialnimi delavkami kot svetovalnimi delavkami v vrtcih je bil moj okvir za spraševanje sklop vprašanj, katera sem zastavila na podlagi Programskih smernic za delo svetovalne službe v vrtcih in lastnega zanimanja. Nekatera vprašanja so se porodila tudi sproti, skozi pogovor s socialno delavko. Zanimala so me naslednja področja delovanja svetovalnih delavk.

Svetovalno delo z otroki:

- podpora in spodbude za njihov najboljši možen razvoj,
- uvajanje otrok v vrtec, prehajanje iz ene skupine v drugo, prehod v drug vrtec in prehod v šolo,
- težave, ki izvirajo iz socialnega okolja,
- težave v prilagajanju in sodelovanju v skupini,
- razvojne težave,
- otroci s posebnimi potrebami.

Sodelovanje z vzgojitelji in pomočniki:

- načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku,
- ugotavljanje stanja in evalvacija vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku,
- izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku,
- strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov.

Svetovalno delo s starši:

- razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši,
- pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku,
- pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in opravljanju starševske vloge,
- pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalen razvoj.

Sodelovanje z vodstvom:

- posvetovalno delo z vodstvom vrta,
- sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu.

Sodelovanje z zunanjimi ustanovami.

Povezovanje z ostalimi strokovnimi delavci.

Pogoji za kvalitetno opravljanje dela:

- strokovnost,
- letni delavni načrt,
- priprave na svetovalno delo.

Materialni delavni pogoji:

- oprema – telefon, računalnik, omare za hranjenje dokumentacije in podatkov,
- lastna pisarna za individualne razgovore in razgovore v manjši skupini,
- oprema v pisarni,
- stalen prostor za delo v manjših skupinah (4 do 10 oseb),
- ustrezna strokovna literatura, priročniki in pripomočki,
- administrativna pomoč,
- ustrezna organizacija časa in vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu.

OPAZOVANJE

Pri opazovanju sem bila predvsem pozorna na pripombe in opazke socialnih delavk ter telesno govorico in ton glasu, ko so pri opisovanju nalog oziroma svojega dela, med vrsticami ali pa direktno, orisale probleme in stiske pri svojem delu. Seveda sem tudi ta videnja vključila v diplomsko delo.

2.2.3 Populacija in vzorčenje

INTERVJUJI S SOCIALNIMI DELAVKAMI

Najprej sem po internetnih straneh slovenskih vrtcev pregledala, kje imajo zaposlene socialne delavke kot svetovalne delavke. V slovenskih vrtcih je bilo zaposlenih, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, v letu 2006 21 socialnih delavcev. (Vodstveni, svetovalni in drugi strokovni delavci po delovnem času in spolu, Slovenija 2007. <http://www.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>. 14. 1. 2009).

Socialne delavke sem poklicala, eni sem najprej poslala elektronsko sporočilo. Vse intervjuvanke, na katere sem se obrnila, so se na mojo prošnjo odzvale takoj in pozitivno. Odločila sem se za intervju s štirimi socialnimi delavkami. Vse delajo na področju predšolske vzgoje.

INTERVJU 1

Spol: ženski

Starost: 35 let

Poklic/izobrazba: diplomirana socialna delavka

Kraj: Ljubljana, Zavod za gluhe in naglušne

Datum: 10. junij 2007

Čas trajanja: od 14. do 15.30 ure

Prostor pogovora: pisarna I1

Izvajalec intervjuja: Vesna Doles

I1 je po končani fakulteti krajši čas delala v vrtcu kot svetovalna delavka, že več let pa je zaposlena v Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani kot socialna delavka. Intervju je bil spontan, odprt, prijeten. Potekal je brez motenj. I1 si je zanj vzela čas, odgovorila na zastavljena vprašanja ter jih dopolnila s svojimi izkušnjami, mislimi, pa tudi težavami. I1 sem spoznala pri opravljanju prakse za 4. letnik in z lahkoto lahko trdim, da je ena izmed tistih ljudi, ki ti v življenju pustijo pečat. Brez zavor je delila ter poskušala podati čim več izkušenj, da bi lažje razumela njeno delo. S svojo karizmo, znanjem, komunikacijo je v meni vzbudila neko vrsto občudovanja, »kakrašen bi bil tudi sam«. Pri tem pa brez skrivanja povedala svoje dileme, stiske, konflikte.

INTERVJU 2

Spol: ženski

Starost: 50 let

Poklic/izobrazba: diplomirana socialna delavka

Kraj: Domžale

Datum: 5. december 2007

Čas trajanja: od 14. do 16 ure (vmesna prekinitev 15 minut)

Prostor pogovora: pisarna I2

Izvajalec intervjuja: Vesna Doles

I2 v vrtcu dela vsa leta službovanja kot svetovalna delavka. Rdeča nit njenega dela je, vse od njenega začetka službovanja v vrtcu pred 25 leti, sprejem otrok v vrtec. Vsa ta leta se je ukvarjala, dopolnjevala in spremljala to tematiko in tudi trenutno se ukvarja z njo. Tudi ona med potekom intervjuja ni ostala »brez besed«. Bogato in nazorno mi je predstavila svoje razvejano delo. Pokazala je tudi letni delavni načrt, razne obrazce, katere uporablja pri svojem delu, članke, knjige, ... Med intervjujem je prišlo do 15 minutne prekinitve zaradi obiska mamice za vpis otroka v vrtec. Ob temu sem bila, seveda z dovoljenjem mame, prisotna. Omenjeni obisk je bil dobra izhodiščna točka za nazoren prikaz dejanskega delavnega dne socialne delavke v vrtcu. Ob izvajanju intervjuja sem se počutila, kot bi klepetala s kolegico. Toplo sprejeto, nič odveč, brez časovne omejitve.

INTERVJU 3

Podatki o intervjuvani osebi

Spol: ženski

Starost: 40 let

Poklic/izobrazba: vzgojiteljica, diplomirana socialna delavka, pomočnica ravnateljice vrtca Vodice

Kraj: Vodice

Datum: 12. december 2007

Čas trajanja: 14.20 do 14.40 ure

Prostor pogovora: pisarna I3

Izvajalec intervjuja: Vesna Doles

V vrtcu dela 25 let. Skozi leta pa se je njena vloga v vrtcu spreminjala. Začela je kot vzgojiteljica v skupini, dokončala študij socialnega dela in prevzela funkcijo pomočnice ravnateljice in svetovalne delavke v vrtcu.

Kljub začetni pripravljenosti za intervju (preko telefona) je le-ta potekal težko. Zastavila sem ji kup pripravljenih vprašanj in nanje dobila kratke, suhoparne odgovore. Na trenutke sem imela občutek, kot da vsiljivo brskam po njenih izkušnjah, ki se mene ne tičejo. Seveda je to čisto moje osebno gledanje na srečanje. Kot vemo, pa ljudje drug na drugega različno delujemo. »S komuniciranjem posredujemo sporočila, obenem pa z njimi opredeljujemo naš medsebojni odnos in s tem določamo obnašanje udeležencev komunikacije« (Šugman Bohinc, 2003: 83).

INTERVJU 4

Podatki o intervjuvani osebi

Spol: ženski

Starost: 28 let

Poklic/izobrazba: univerzitetna diplomirana socialna delavka

Kraj: Kočevje

Datum: 28. februar 2008

Čas trajanja: 15.30 do 17. ure

Prostor pogovora: pisarna I4

Izvajalec intervjuja: Vesna Doles

V vrtcu dela pet let in deluje v petih enotah. Podporo in razumevanje ima tudi s strani ravnateljice, katera je bila prej sama svetovalna delavka. V Kočevju sem naletela na topel, prijeten sprejem, opravila prijeten intervju in spoznala delo socialne delavke v vrtcu. Kljub temu je bil pogovor resen, rahlo uraden, strokoven. Npr. prvi dve intervjuvanki sta v pogovor vpletali tudi humor, spontanost, česar tu nisem zasledila. Kljub temu sem se pri I4 počutila domače.

2.2.4 Zbiranje podatkov

Pri treh intervjujih sem uporabljala diktafon, po dovoljenju intervjuvane osebe. Doma sem si lahko posneto večkrat zavrtela. Med samim intervjujem sem tako lahko več časa posvetila opazovanju intervjuvane osebe in svojih odzivov nanjo in na slišano. V enem primeru sem si intervju zapisovala. Ta način je bil težji, saj sem hkrati zapisovala, razmišljala, postavljala vprašanja in poslušala. V tem primeru ni bilo toliko možnosti za opazovanje. Tudi sam intervju je bil drugačen od ostalih. Vsako vprašanje sem morala podkrepiti s kopico podvprašanj, da sem dobila vsaj delček odgovora na zastavljeno vprašanje. Intervjuvanka je bila zadržana in imela sem občutek, kot da ji brskam po privatnem življenju.

Nasprotno pa so bile ostale tri intervjuvanke odprte, zgovorne in na zastavljeno vprašanje izlile kopico svojih doživetij in izkušenj ter me toplo sprejele. Z eno od intervjuvank sem se že pred intervjujem dogovorila, da ji pošljem okvirna vprašanja. Tako se je že predhodno pripravila na intervju. S sodelovanjem, odzivom in sprejemom intervjuvank imam dobre izkušnje.

2.2.5 Obdelava podatkov

INTERVJUJI S SOCIALNIMI DELAVKAMI

Podatke, ki sem jih dobila z intervjuji, sem obdelala kvalitativno. Najprej sem intervjuje zapisala. Sledil je pregled intervjujev in izbor tipičnih stavkov, ki so se nanašali na osnovna področja dela z otroki, pogoje za kvalitetno opravljanje dela, materialne delavne pogoje ter

probleme in stiske, ki jih občutijo socialne delavke pri svojem delu. Te stavke sem nato izpisala na poseben list in jih razvrstila v tabelo z dvema stolpcema.

V levi stolpec sem napisala izjave glede na osnovna področja dela: z otroki, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, starši, vodstvom ustanove, zunanjimi ustanovami ali ostalimi strokovnimi sodelavci ter materialne in delavne pogoje za delo svetovalne službe in probleme dela. V desni stolpec pa sem vsaki izjavi pripisala pojem iz Programskih smernic, za katerega sem ocenila, da jo opisuje in ji najbolj ustreza.

2.3 REZULTATI IN RAZPRAVA

Z intervjuji sem pridobila subjektivne opise dela štirih socialnih delavk v različnih vrtcih. Trije vrtci so bili javni, ena od intervjuvank pa dela v zavodu, kjer je njeno delo še bolj razvejano in povezano z ostalimi delavci zavoda in zunanji institucijami.

Podatkov ne moremo posplošiti na ostale svetovalne oziroma socialne delavke v vrtcih, saj je delo svetovalne delavke odvisno tudi od ciljev vrtca in dodeljenih nalog in vpliva nadrejenih – ravnatelja vrtca ali zavoda.

2.3.1 Svetovalno delo z otroki

Svetovalna služba v vrtcu je v manjši meri usmerjena neposredno na otroke. Prevladuje *pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 18). Samo ena od intervjuvank je povedala, da pomaga *otrokom s težavami v prilagajanju in sodelovanju v skupini* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19). Ena intervjuvanka sodeluje neposredno z otroki *s posebnimi potrebami* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19). Nobena intervjuvanka pa ni omenila ali imela izkušenj *s pomočjo otrokom pri uvajanju v vrtec, pri prehodu iz ene skupine v drugo, pri prehodu v drug vrtec in pri prehodu v šolo, s pomočjo otrokom s težavami, ki izvirajo iz socialnega okolja, ali pomočjo otroku z razvojnimi težavami* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19).

Tudi iz intervjujev je razbrati, da je neposrednega dela z otroki malo. Vzroke, zakaj je temu tako, lahko najdemo v izjavah intervjuvank. Ena od intervjuvank z otroki ne dela neposredno, saj misli, da nima dovolj pedagoškega znanja, druga pa opravlja še naloge pomočnice ravnateljice in ji ostane premalo časa za tovrstno delo, čeprav trdi, da posebnih problemov pri svojem delu nima. V povezavi s tem je zanimiva izjava druge intervjuvanke (I1), ki pravi, da ne vidi smiselnosti v tem, ko je po nekaterih vrtcih npr. pomočnica ravnateljice tudi svetovalna delavka. To sta zanjo dve popolnoma nezdružljivi zadevi.

Dve z otroki delata neposredno preko socialnih in sprostitvenih iger, pedagoške pomoči, spremljata otrokov razvoj, pripravljata delavnice (ena od njiju v romskem naselju) in ob tem

upoštevata njihove sposobnosti in značilnosti razvojnega obdobja. Uporablja se metoda opazovanja in igre.

Problemi se porajajo pri preventivnem delu z otroki. Ena od intervjuvank pravi (I1): »*Več časa bi rada posvetila preventivnim programom, saj mi posamezni primeri s starši in otroki v Zavodu, socialni problemi v domačem okolju, priprava strokovnega gradiva, vloga informatorja v Zavodu, telefoni in birokracija vzamejo do 80% dela oziroma časa. Tako mi ostane premalo časa za preventivno delo in neposredno delo z otroki*«. Meni tudi, da je prevelik poudarek na kurativi, urgenci, kjer gre ogromno energije. Delo postaja vedno bolj zahtevno, saj je populacija strokovno zahtevna – prihaja do več različnih motenj. To pa zahteva povezovanje z več strokovnjaki, več znanja, zasledovanje raziskav doma in v tujini. In ravno Programske smernice poudarjajo, da je med osnovnimi dejavnostmi za vrtec še posebej pomembno preventivno delo in nanj vezano posredno delo, ki poteka preko sodelovanja in posvetovanja z vsemi udeleženi v svetovalnem odnosu.

Se mi pa tudi ob pregledu nalog svetovalnega delavca z otroki pojavlja vprašanje, ali nimajo naslednje naloge skupne točke. In sicer (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 18) »*pomoč otrokom s težavami v prilagajanju in sodelovanju v skupini, pomoč otrokom z razvojnimi težavami in pomoč otrokom s posebnimi potrebami*«. Ali nima otrok s posebnimi potrebami tudi razvojne težave in potrebuje ob tem pomoč pri sodelovanju v skupini? Menim, da so omenjene alineje združljive. In intervjuvanki, ki sta omenili pomoč *otrokom s težavami v prilagajanju in sodelovanju v skupini* ter neposredno delo z otroki *s posebnimi potrebami*, sta rekli, da nimata izkušenj *s pomočjo otrokom z razvojnimi težavam*. Vendar iz izjav lahko sklepamo, da jih imata.

V sami literaturi zasledim nasprotje ravno pri neposrednem delu z otroki. Resman (1999: 70) vidi delo z otroki kot *osrednjo dejavnost in preko svetovanja najpogostejši in tudi najbolj neposreden način pomoči otrokom*. Medtem ko je v Smernicah za svetovalno delo v vrtcih (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 20) prebrati, da je *praviloma svetovalna služba v vrtcu v manjši meri usmerjena neposredno na otroke. Vseeno pa se v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo in posebnimi potrebami tako otrok kot vrtca ukvarja tudi z otroki neposredno (v individualnih ali skupinskih oblikah dela)*.

Sama bi se strinjala s tem, da imajo svetovalne delavke manj neposrednega dela z otroki. Vem, da se starši ob nekem problemu pri otroku ali v družini prej obrnejo na samo vzgojiteljico ali pomočnico vzgojiteljice v vrtcu in obratno. V redkih primerih se obrnejo na svetovalno delavko. V primeru, da starši to storijo, pa bo sama svetovalna delavka stopila v stik z vzgojnim kadrom kot najboljšim virom informacij – saj so vsak dan v stiku z otrokom. Vendar se v teh primerih s socialnimi problemi ukvarjajo vzgojiteljice, zanimivo pa je, da svetovalne delavke čutijo nek primanjkljaj na področju dela z otroki (za kar se dejansko ne izobražujejo), se pravi na pedagoškem področju. Vse to pa v sodelovanju z vzgojnim kadrom v obliki raznih druženj lahko izvedejo.

2.4.2 Sodelovanje z vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev

Iz rezultatov je razvidno, da intervjuvane svetovalne delavke sodelujejo z vzgojiteljicami in pomočniki vzgojiteljic ter ob tem spoštujejo njihovo strokovno avtonomijo. Ob tem moramo upoštevati, da je za otroka v vrtcu »zadolžena« vzgojiteljica, svetovalni delavec pa ji stoji ob strani, ji je v pomoč, da lažje opravlja svoje delo in ji pomaga pri reševanju morebitnih težav v življenju in razvoju otroka.

V Programskih smernicah piše, da svetovalne delavke (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19) *svetujejo in se posvetujejo z vzgojitelji in njihovimi pomočniki pri načrtovanju programa predšolske vzgoje v oddelku*. Iz intervjujev je razvidno, da sodelujejo pri vodenju roditeljskih sestankov, kjer staršem opišejo in posredujejo izkušnje o uvajalnem obdobju, ali pa organizirajo predavanja glede na problematiko, ki se pojavlja v skupini, npr. o razvoju otroka. Pogosto so pereč problem tudi ugrizi in praske v prvi starostni skupini, ki privedejo tudi do ogorčenosti in konfliktov s strani staršev do delavk v oddelku ali med starši samimi, navajanje na kahlico, vstop v šolo, pri pripravi različnih praznovanj in projektov, vezanih na vzgojno delo. Pri tem intervjuvanke vzgojiteljice in pomočnike vzgojiteljic povezujejo s strokovnjaki in delujejo na področju izboljšanja komunikacije med starši in vzgojitelji.

»Od roditeljskih sestankov preko govornih ur do sveta staršev«, kot pravi Čačinovič Vogrinčič (2001/02: 64), »svetovalna delavka in vzgojni kader nagovarjata starše za sodelovanje, kjer se potrebuje njihovo ustvarjalnost, njihovo povezanost v skupnost, včasih tudi materialna pomoč, njihov delež v načrtovanih akcijah. Vseskozi pa nenehno ustvarjalni

pogovor«. To omenjena avtorica opisuje kot prvo raven, kjer vrtec vstopa k sodelovanju s starši.

Smernice za delo svetovalne službe opisujejo tudi naloge (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19), pri katerih naj bi sodeloval svetovalni delavec, in sicer:

- oblikovanje fizičnega in socialnega okolja, vsebinske ponudbe dejavnosti v vrtcu, izbor in ponudba didaktičnega materiala, primerne oblike in metode dela z otroki, organizacija časa, počitka, spanja, hranjenja v skupini, pri vlogi vzgojitelja in načinov komuniciranja z otroki, pri vlogi pomočnika vzgojitelja,
- vzgojiteljeve pogoje dela, prispevke posameznih udeležencev pri uresničevanju programa v oddelku, možnosti vključevanja staršev v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku, uspešne oblike informiranja in sodelovanja staršev v vrtcu, timsko delo med strokovnimi sodelavci,
- pri oblikovanju individualiziranih programov za integrirane otroke s posebnimi potrebami.

Mislím, da naj bi se svetovalni delavci pri teh nalogah odzvali v primerih, ko se vzgojitelji ali vodstvo obrnejo po pomoč, predvsem v primerih uvajanja sprememb ali analiziranja vzgojnega dela in odnosov vrtcu. Menim tudi, da bi svetovalni delavec v nasprotnem primeru prej deloval kot vsiljivec in z nadzorno vlogo kot pa pomočnik.

Pri primerjanju *stanja in evalvaciji vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku z vzgojitelji in njihovimi pomočniki* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19) so socialne delavke v intervjujih omenile, da spremljajo otrokov razvoj in integracijo otrok s posebnimi potrebami ter evalvirajo individualne programe in ob tem sklepam, da jih tudi pripravijo, četudi tega niso omenile. V Smernicah (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19) je pod to točko omenjeno še, da svetovalni delavci analizirajo:

- vzgojno-izobraževalno okolje v oddelku z vidika prostorskih pogojev, organizacije prostora in didaktične opremljenosti;
- pogoje za vzgojno-izobraževalno delo z vidika časovne organizacije in "dnevnega režima" v oddelku;
- komunikacijo in interakcijo med otroki ter med otroki in odraslimi v oddelku;
- vzgojiteljeva pričakovanja in njihov vpliv na njegov odnos z otroki in starši;
- zadovoljivo upoštevanje posebnosti in drugačnosti otrok pri vzgojno-izobraževalnem delu v oddelku;
- razvoj skupine v oddelku.

Osebnostno menim, da so omenjene naloge prezahtevne oziroma preobsežne, da bi jih analizirali le svetovalni delavci in delavci v oddelku otrok. Poleg obveznega dela, izobraževanj in dodatnih dejavnosti bi bile tudi preobremenjujoče. Mislim, da bi se le-to lahko analiziralo in izpolnilo na ravni celotnega vrta kot institucije in še to ob pomoči zunanjih sodelavcev ali predavateljev oziroma Ministrstva za šolstvo in šport.

Velikokrat pa se omenjene naloge rešujejo tudi, ko do prostorskih, organizacijskih, časovnih ali komunikacijskih stisk pride. Lep primer v našem prostoru je npr. brezplačen vrtec za drugega otroka. Samo spremembo podpiram, vendar namesto da bi se odgovorni za spremembo najprej vprašali, ali so prostorski pogoji ob taki spremembi zagotovljeni, so najprej naredili spremembo, sedaj pa je prišlo do prostorskih stisk po slovenskih vrtcih in pogojno s tem tudi do stisk staršev, občin in svetovalnih in vodstvenih delavcev v vrtcih. Gre za »ekološko nevednost«. Vsakokrat, ko gre za spremembo, bi morali imeti v mislih in pripravljati okoliščine za njeno čimprejšnjo stabilizacijo. ...*Sprememba kot odstranitev znaka problema iz sistema vsaj začasno povzroči njegovo neravnovesje, poruši poprejšnjo uravnoteženost* (Šugman Bohinc, 2000: 96).

Kar se tiče razvoja posameznih otrok in skupine kot celote, pa to spremljata vzgojitelj in pomočnik omenjene skupine, saj dihata z njo celo šolsko leto, lahko tudi več, in sta v neposrednem stiku z otrokom.

Rezultati kažejo, da intervjuvanke, kot je napisano v Smernicah (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 20) *sodelujejo z vzgojitelji in njihovimi pomočniki pri izvajanju in uresničevanju programa za predšolske otroke v oddelku ter so jim ob tem v podporo in pomoč*. Neposredno so intervjuvanke prisotne preko sprostitev in socialnih iger. Z vzgojiteljicami se že prej dogovorijo za sodelovanje, si postavijo cilje in naredijo pripravo na delo s skupino. Intervjuvanke največ omenjajo in poudarjajo sodelovanje v oddelku preko igre, opazovanja in spremstva otrok.

S strani vzgojiteljev svetovalne delavke pridobivajo tudi informacije o otroku, ki jih zanima, predvsem v primeru problemov, kot so socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe. Kot pravi socialna delavka I1: »*Sodelovanje poteka tudi ob*

problemih, ki se tičejo otrok ali staršev. Takrat obvezno sodelujem s kadrom, saj so vsak dan v stiku z otrokom ter so najboljši vir informacij». Vzgojiteljice se na intervjuvanke obračajo, če opazijo otroka s posebno potrebo ali pri oblikovanju oddelkov.

Izkušnje imajo, da so se vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljic nanje obrnile v primeru stisk ali motenj na delovnem mestu. Šlo je za individualni pogovor vzgojitelja ali pomočnika s svetovalnim delavcem, kjer ima veliko vlogo aktivno poslušanje, svetovanje in pomoč.

Skupaj so sodelovale, se posvetovale pri načrtovanju in izvajanju skupnih nalog ter si ob tem delile odgovornost; pri prehodu otrok – iz skupine v skupino, iz vrtca v vrtec; pri načrtovanju pomoči pri razvojnih in vzgojnih težavah; pri prvem stiku s starši ob sprejetju otroka v vrtec oziroma v skupino.

Intervjuvanke (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 20) *pri strokovnem izobraževanju in usposabljanju vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov* organizirajo, izvajajo in so prisotne na delavnicah za zaposlene, strokovnih aktivih, tematskih konferencah. Sodelujejo s prispevki o nasilju, o novostih v zakonodaji in strokovni literaturi o vzgoji in izobraževanju ter osebno rast, članki in knjigami. Intervjuvanka (I3) ima prav poseben pristop do vzgojnega kadra: *»Za vzgojni kader pripravljam Knjižni nahrbtnik, kateri potuje po enotah. V njem se najdejo tako članki kot tudi knjige za vzgojo in izobraževanje ter osebno rast. Zraven je še zvezek, kjer lahko opišejo svoja mnenja in doživljanja knjig. Sama spremljam, kaj izide, veliko preberem«.*

Od nalog, ki jih opisujejo Smernice (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 20) glede *ugotavljanja in analize potreb po strokovnem izpopolnjevanju*, opazam, da se intervjuvanke s tem ne ukvarjajo. Imam tudi izkušnjo, da so vzgojiteljice tiste, ki se z vodstvom posvetujejo in pogajajo glede izobraževanj, ki jih zanimajo, vendar pogosto neuspešno. V zadnjih letih se po vrtcih dogaja, da vodstvo samo, kot pravi zaradi *»finančnih zadev«*, izbira izobraževanja, kljub temu, da nekaterim, včasih tudi večini vzgojnega kadra, ne odgovarja in bi radi svoje znanje in sposobnosti nadgradili na drugih področjih. In navsezadnje tudi ta *»izbrana«* izobraževanja niso tako poceni. Vidim, da je to eno od področij, kjer bi lahko svetovalni delavec nastopil kot pogajalec med delavci in vodstvom.

Tu bi omenila, da v vrtcih prihaja tudi do tega, da so vzgojiteljice tiste, ki rešujejo socialne probleme, in svetovalne delavke tiste, ki čutijo primanjkljaj pri ukvarjanju z otroki. V bistvu

gre za nek »obrat vlog«. Tu bi omenila situacije, ko starši večkrat zamudijo ali otroka ne prevzamejo po 10 urnem bivanju v vrtcu. S tem se potem ukvarjajo vzgojiteljice, tako da podaljšujejo svoj delavnik ali pa se individualno pogovorijo s straši, kar kljub obljubam večkrat ne obrodi sadov. Rešitev s strani vrtca je ta, da starši ob zamudah plačajo celo uro varstva. Odgovori staršev na to pa se med drugim glasijo tudi: »Saj imam itak minimalno plačilo vrtca.« ali pa »Službo imam tako, da ne morem prej priti.«, ob tem pa zaznaš vonj po alkoholu. Vzgojiteljice in pomočnice pa tako podaljšujejo svoj delavnik in ostajajo v dilemi, ali otroka predati staršu, ki diši po alkoholu, ali ne. Mislim, da bi bilo dobro, da bi se tako vzgojiteljice kot tudi vodstvo bolj zavedalo, da tu gre za probleme, kateri še kako vplivajo na otroke. In glede na to, da vsi v vrtcu zatrjujemo, da smo tam v prvi vrsti zaradi otrok, se ne bi smeli zadovoljiti in ostati brez besed z »rešitvijo«, da starši plačajo zamudnino tiste ure ali dveh, saj vemo, da plača v resnici otrok. Vsekakor bi tukaj morala vskočiti svetovalna služba, saj je to tisto področje, za katerega je usposobljena in kjer naj bi odreagirala. Velikokrat opažam, da ne odreagiramo tudi zato, ker delujemo v domačem okolju in se raje »ne zamerimo« ter se tolažimo s tem, da tudi sami nismo popolni.

Iz intervjujev je razvidno, da svetovalne delavke sodelujejo z vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev preko posrednih in neposrednih oblik dela. V okviru sodelovanja najdemo različne dejavnosti pomoči, preventivne dejavnosti, svetovanje, posvetovanje, načrtovanje, povezovanje in tudi izvedbo iger v oddelku otrok. Težav z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljev intervjuvanke niso omenjale. Razen I4, ki pravi, da jo moti, da ne more biti v vseh enotah enako prisotna. Sama pokriva pet enot, največ pa deluje v matični enoti.

Zaključila bi z besedami iz Smernic, ki se mi zdijo pomembne, in sicer (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 19): *»vzgojitelj oziroma njegov pomočnik in svetovalni delavec vsak s svojega vidika poznata otroka in sta mu lahko vsak po svoje v pomoč, zato se pri reševanju vprašanj posvetujeta in sodelujeta«*. Ko se posvetujeta in sodelujeta, pa ob tem upoštevata strokovnost in avtonomijo drug drugega.

2.3.3 Svetovalno delo s starši

Družina kot naravna socialna mreža otroka, kot sistem pomembnih ljudi v svetu otroka, je lahko (Čačinovič Vogrinčič, 2001/02: 72) »vir prijateljstva, samospoštovanja, moči, lahko pa tudi vir stresov, pritiskov, izkoriščanja in zlorabe«. Socialno mrežo otroka, poleg staršev in sorojencev, tvorijo lahko tudi stari starši, sorodstvo, vrstniki, vzgojitelji.

Iz rezultatov je razvidno, da svetovalne delavke s starši in družinami redno in bogato sodelujejo, saj je vrtec v prvi vrsti dopolnjevalec in pomočnik staršem oziroma družinam pri zagotavljanju čim bolj kvalitetnega življenja njihovih otrok. To sodelovanje intervjuvank in staršev pa pokriva veliko področij.

Kot pravi Klara Mašič v svoji diplomski nalogi (2001: 14): »Svetovalni delavec sodeluje s starši na dveh ravneh. Prvič, nagovarja starše za sodelovanje pri delu vrtca, za vključevanje v skupni projekt, in drugič, obrača se na starše, ko otrok potrebuje pomoč, da bi skupaj vsi udeleženi v problemu prišli do rešitev«.

Eno od njih je (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 21) *pomoč vzgojiteljem in vodstvu vrtca pri razvijanju kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši*. Starši predstavljajo pomembne sogovornike in soustvarjalce, saj svetovalni delavci preko analiziranja potreb staršev, pri posredovanju njihovih pobud in pripomb vodstvu vrtca pripomorejo, da se vrtec in družina odpirata drug drugemu. Intervjuvanke starše informirajo, jim svetujejo. Kot je zapisano v Smernicah (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 21): »Pomoč vrtcu pri iskanju in vzpostavljanju novih oblik kvalitetnega dopolnjevanja vrtca in staršev oziroma družin zagotovo predstavlja eno najpomembnejših nalog svetovalne službe v vrtcu«. Intervjuvanke sodelujejo na roditeljskih sestankih in govorilnih urah, pri zbiranju predlaganih tem za predavanja in delavnice s strani staršev, pri zagotavljanju prisotnosti staršev na sestankih, pri zbiranju soglasij staršev, pri urejanju in posredovanju vloženih in člankov.

Pri pomoči staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 21) so intervjuvanke prisotne pri uvajanju in vključevanju otroka v vrtec. Navadno se starši pred tem oglasijo v njihovi pisarni. Ta predstavitev poteka preko pogovora in podajanja različnih primerov odziva otrok na uvajanje. Ponavadi je sicer praksa

po vrtcih v večini taka, da je vzgojiteljica tista, ki obdobje uvajanja predstavi staršem – individualno ali skupinsko. Imam pa tudi izkušnjo, da včasih starši bolj »verjamejo« nekomu zunanjemu kot sami vzgojiteljici. Tudi v tem primeru se mi zdi pomembno sodelovanje, komunikacija. Menim pa, da glede na to, da je vzgojiteljica tista, ki bo z otrokom, je pomembno, da njej starši povedo otrokove navade in značilnosti in se to ne zgodi mimo nje oziroma posredno preko svetovalne delavke. Bolj se mi zdi smiselno, da se starši obrnejo neposredno na vzgojiteljico. Ne izključujem pa tu skupnega pogovora, svetovanja, kjer so prisotni vsi – otrok, starši in svetovalna delavka.

Nobena od intervjuvanih pa še ni spodbujala ali nudila podpore staršem, ki bi se želeli občasno ali redno kot prostovoljci vključiti v različne dejavnosti v vrtcu, ker take prošnje še niso dobile. Moja izkušnja pa je, da se v tem primeru starši bolj obračajo neposredno na vzgojiteljico ali vodstvo vrtca.

Staršem pomagajo *pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 21). Preko družinskega svetovanja in terapije ter šole za starše organizirajo in sodelujejo v skupini za samopomoč, starše informirajo in si tako prizadevajo za kakovost dela s starši in s tem *krepijo moč preko ustvarjanja, lajšanja dostopnosti do virov na mikro ravni* (Žnidarec Demšar, 2004:). Staršem je na voljo tudi spletni obrazec, kjer lahko posredujejo in zapišejo svoje strahove, vprašanja, težave ali dobijo informacije o življenju in delu v vrtcu. Intervjuvanke so prisotne na informativnih sestankih za starše novincev in tako spoznajo starše in z njimi vstopajo v stik, hkrati pa lahko starši svetovalno delavko vidijo in dobijo informacijo, da se nanjo lahko obrnejo.

Pomembna je pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih *osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 22). Intervjuvanke jim pomagajo pri reševanju problemov, informiranju, svetovanju glede otrok s posebnimi potrebami, tako da izobražujejo starše, jih povezujejo z različnimi strokovnjaki in ostalimi socialnovarstvenimi in psihosocialnimi pomočmi zunaj institucij. Skupaj s starši rešujejo probleme preko svetovalnega in posvetovalnega pogovora o različnih težavah, s katerimi se srečujejo v družini ali pri otroku, npr. pomisleki glede šolanja otroka, ko se vedenje otoka spremeni, pisanje prošenj, priporočil, vzgojnih, stanovanjskih,

službenih, pa tudi kaj lahko naredijo zase v prostem času. Prisotne so tudi na sestankih in pri sestavljanju individualnega programa za otroke s posebnimi potrebami.

Težave, ki so jih izpostavile socialne delavke v povezavi s starši, so naslednje:

- trend naseljevanja in rast natalitete ter sprememba Zakona o brezplačnem vrtcu za drugega otroka so povečali povpraševanje po vrtcu in s tem tudi večje število obiskov in telefonskih klicev staršev čez dan. Vse to prekinja delo, ki pa mora biti opravljeno. Intervjuvanke se sprašujejo, kaj narediti, da bo manj pisarniškega dela ter da bo zakonito;
- pri oblikovanju novih skupin, npr. ko otrok ostane v mlajši skupini in ne gre naprej s svojo skupino (v tej skupini otrok so isti letniki otrok, vendar mlajši za mesec, dva). Starši se na to pritožijo, kar za seboj potegne razlage s pedagoškega, psihološkega, socialnega področja, dobivajo se na sestankih skupaj s starši, vzgojiteljico. Posamezen primer lahko vzame veliko energije v smislu razlaganja in časa;
- ena od intervjuvank je dejala, da ima zadnja leta velikokrat občutek, da sta hrepenenje po uspehu in potrošniška mrzlica povezana s tem, da starši forsirajo vstop otroka v vrtec, tudi ko imajo možnost, da bi bil lahko še doma;
- na nekatere starše naredi literatura, ki jo prebirajo, tak vtis, da iščejo probleme, četudi jih ni. Včasih padejo v literaturo. Intervjuvanka je to primerjala s knjigo o zdravstvu. Ko jo bereš, imaš lahko vse opisane simptome. Pripomnila je, da pomaga trezen razgovor;
- problem se pojavi, da morajo starše otrok s posebno potrebo najprej usmeriti na določenega strokovnjaka, da dobijo odločbo o usmeritvi. Nekateri starši zavračajo in si zanikajo, ne priznajo, da opaženo (otrok s posebno potrebo) res obstaja;
- problem, saj se zadnja leta pojavljajo tudi tako imenovane mame samohranilke. 2/3 jih ni poročenih. Pri prošnji za sprejem imajo prednost in samo plačilo vrtca je manjše. Našli so rešitev, in sicer izpolnijo obrazec, kjer kazensko odgovorno izjavljajo, da ne živijo v skupnem gospodinjstvu z očetom, materjo otroka ali novim partnerjem;
- starši se glede obiska dogovorijo za uro oziroma pokličejo ali pridejo nenapovedano, kar prekinja delo.

Socialna delavka, ki že 25 let dela v vrtcu, je povedala, da ji je všeč naziv svetovalni delavec, ker ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k njej, pa tudi osebno se bolje počuti. Pri samem nazivu svetovalna služba je v preteklosti, pa tudi še danes, veljalo, da je s tistim, ki tja pride, nekaj »narobe«. Da doživljajo neke skrajne življenjske stiske, za katere mislimo, da si sami ne

morejo pomagati in jim zato pač priskoči na pomoč socialna delavka ali delavec. Dandanes pa so starši bolj odprti in si želijo informacij o delu in bivanju v vrtcu. S tem intervjuvanka tudi naziv svetovalni delavec vidi kot bolj primeren.

Gabi Čačinovič Vogrinčič poudarja (2001/02: 65-67), da svetovalno delo s starši oziroma družinami mora biti prispevek k spoštovanju, h kompetentnosti in dostojanstvu. Svetovalno delo mora prispevati k temu, da ima družina več moči, k mobilizaciji njene energije. Za svetovalno delo z družino se odločimo, kadar potrebujemo mobilizacijo te naravne mreže v pomoč otroku. Svetovalna delavka mora poznati metode in tehnike za vzpostavljanje delovnega odnosa z družino, delovanje družine in njeno dinamiko.

2.3.4 Sodelovanje z vodstvom

Intervjuvanke *sodelujejo pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu* (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 22) tudi z vodstvom vrtca ali zavoda, tako da pripravijo strokovno gradivo, organizirajo sestanke, izmenjajo informacije glede obogatitvenega in nadstandardnega programa. Pišejo kroniko vrtca, aktualne dogodke, ki so se zgodili v šolskem letu. Sodelujejo pri načrtovanju in evalvaciji letnega delavnega načrta in dela v vrtcu ter preko anket spremljajo potrebe staršev ter s tem pripomorejo k boljšemu sodelovanju vrtca s starši in tudi sami organizaciji dela v vrtcu.

Posvetovalno delo z vodstvom vrtca (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 23) poteka različno. Ena intervjuvanka opisuje sodelovanje z vodstvom, ravnateljico enostransko, saj ji le-ta določa delo ne glede na to, s čim se tisti trenutek ukvarja, mora to zadevo spustiti iz rok ter se posvetiti drugi. Ostale intervjuvanke so sodelovanje opisale kot timsko, posvetovalno delo – sodelovanje na kolegijih, strokovnih zborih – ki poteka na podaji predlogov. Sodelovanje z vodstvom so pohvalile iz različnih razlogov: da je ravnateljica vrtca bila pred svojim mandatom svetovalna delavka. To je opazno in dobrodošlo, saj razume tudi stiske in težave svetovalne delavke; ali da je ravnateljica obenem tudi socialna pedagoginja in sodeluje v svetovalni službi vrtca. Čeprav sem ravno tu zasledila nestrinjanje intervjuvank. Ena od njih je sodelovanje vodstva v svetovalni službi opisala takole (I1): »*Včasih se, kljub temu, da se krešejo mnenja s starši ali z vodstvom vrtca, potegnem za tisto, kar je v korist otroka. Ne*

vidim smiselnosti v tem, ko je po nekaterih vrtcih npr. pomočnica ravnateljice tudi svetovalna delavka. To sta zame dve popolnoma nezdružljivi zadevi. Svetovalna delavka mora vedno izhajati iz stališča, kaj je najbolje za otroka«. Tu bi se z njo strinjala, saj lahko vodstveni delavci v svetovalni službi izhajajo iz drugih potreb ali finančnih omejitev vrtca, kar jim dejansko zamegli presojo, ki bi bila npr. v prid za zadovoljitev neke potrebe otroka. Svetovalna delavka pa tu lahko nastopi v vlogi pogajalca. Po drugi strani imajo svetovalne delavke lahko v izkušnjah vodstva tudi podporo in pomoč. Področja sodelovanja so različna:

- izbira poslovnega časa;
- ugotavljanje potreb vključevanja otrok v enote zavoda;
- oblikovanje oddelkov;
- sprejem otrok v vrtec;
- zagotavljanje pogojev za integracijo otrok s posebnimi potrebami;
- reševanje problemov, kot so socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe;
- težave, pritožbe;
- klima v vrtcu;
- razpisi za sredstva;
- promocija zavoda;
- sodelovanje pri pisanju, urejanju publikacije vrtca;
- izvajanje vizije vrtca.

2.3.5 Sodelovanje z zunanjimi institucijami

Intervjuvanke z zunanjimi institucijami sodelujejo ob problemih, kot so vzgojna zanemarjenost, trpinčeni otroci, neurejeni stiki med otroki in starši v nepopolnih družinah, pri prehodu otrok iz vrtca v osnovno šolo, pomoči pri vzgojnem delu v oddelku ali s posameznimi otroki. Pri tem so zunanje ustanove, s katerimi sodelujejo, zunanji vrtec, osnovne šole, centri za socialno delo – preko javnih del sprejemajo posameznike, ki so v pomoč pri vzgojnem delu, zdravstveni domovi, predvsem z mentalnohigienskim oddelkom zdravstvenega doma, ORL in pediatrična klinika, občinami, krajevnimi skupnostmi, kriminalistično službo, Komisijo za usmerjanje otrok in mladostnikov v program za gluhe in

naglušne, katere je ena intervjuvanka tudi članica, z Republiškim aktivom svetovalnih delavcev v vrtcu, Ministrstvom za šolstvo in šport ter Zavodom za šolstvo.

Pri tem sodelovanju ena od intervjuvank pripravlja predlog novega Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec, in sicer na podlagi Ministrstva za šolstvo, dobre prakse vrtcev po Sloveniji in Zakona o upravnem postopku. Dopolnila bo baze podatkov čakajočih otrok za vstop v vrtec. Intervjuvanke organizirajo tudi individualno strokovno pomoč za otroke, ki niso usmerjeni z odločbo o usmeritvi ali nimajo strokovne pomoči v drugih institucijah; pripravljajo obrazce za obveščanje staršev o pomoči, ki izhaja iz Zakona o upravnem postopku; pripravljajo nove pogodbe na področju malih javnih naročil – izvedba postopkov za najugodnejšega ponudnika. Analizirajo stanje potreb po organiziranem varstvu, pri tem opozarjajo pristojne ustanove.

2.3.6 Sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci

Drugi strokovni delavci, katere intervjuvane socialne delavke omenjajo po pogostosti sodelovanja, so:

- psiholog;
- logoped;
- defektologi;
- učiteljica znakovnega jezika, zdravnik, mobilnimi specialnimi pedagogi, socialna delavka, Svet zavoda.

Nobena od intervjuvank ni omenila sodelovanja s fakultetami in drugimi visokošolskimi izobraževalno-raziskovalnimi organizacijami, čeprav v intervjujih tudi sama nisem postavila vprašanja o tem. Na to sem postala pozorna po ponovnem prebiranju Smernic za delo svetovalne službe v vrtcu.

Oblike sodelovanja z ostalimi strokovnimi delavci so intervjuvankam v pomoč ob individualnih potrebah udeležencev, zaposlenih ali lastnih potrebah in stiskah. Intervjuvanka (I1) to opisuje: *»Sodelujem s socialno delavko na osnovni šoli. S kolegico, ki pokriva področje dela za osnovno šolo, sem v stiku vsakodnevno. Predvsem kadar potrebujem neko mnenje, ji podam svoja opažanja, ob pogovoru z njo se tudi razbremenim«.*

Intervjuvanke sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci opisujejo pozitivno, saj gre za timsko sodelovanje, katero jim je v oporo pri reševanju problemov. Kot to opisuje I1: *»Pri svojem delu največ sodelujem s psihologom, s katerim tvorim tim. Najino sodelovanje temelji na sodelovanju, dogovorih, vzajemni podpori, vzpostavljanju in ohranjanju strokovnih različnosti. To sodelovanje mi je predvsem v oporo pri reševanju problemov z otroki. Za določen problem sva dva strokovnjaka in vsak iz svoje perspektive lahko predlagava k reševanju problema. Psiholog se včasih laže pogovori z dečkom, jaz pa z deklico.«*

Dva strokovnjaka imata dve različni perspektivi, pogleda na določen problem in ob posvetovalnem delu, sodelovanju, dogovorih in vzajemni podpori rešujejo, spreminjajo nezadovoljivo situacijo. Ob tem se spoštujeta strokovna različnost in avtonomnost.

Pridružila bi se trditvi iz Smernic (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 23), ki pravi, da je pomembno, da svetovalna služba v projektih pomoči in sodelovanja, kadar je treba, **zna in zmore**, da se obrne na ostale strokovnjake in zunanje ustanove.

2.3.7 Pogoji za kvalitetno opravljanje dela

V Smernicah za svetovalno delo piše (Čačinovič Vogrinčič, 2008: 24), da mora svetovalni delavec na podlagi temeljne opredelitve in temeljnih načel dela svetovalne službe v vrtcih in šolah v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo *oblikovati letni delovni načrt svetovalne službe, se pripravljati na svetovalno delo, se stalno strokovno izpopolnjevati na različnih seminarjih, s študijem strokovne literature in preverjati lastno strokovnost v supervizijskih skupinah.*

V letna delavna načrta dveh delavk sem imela vpogled. V samem intervjuju so ga omenile tri intervjuvanke, za intervjuvanko I3 vem, da letni delavni načrt ima, saj mi ga je pokazala. Ob njem sva se pogovarjali podrobno po področjih in temah, pogovor ob njenem letnem delavnem načrtu je uporabljen v ostalih področjih intervjuja in diplomske naloge, tako da ga konkretno pod to temo ni omenjala. Cilje svetovalne službe si intervjuvanke zastavljajo vzporedno s cilji in prioritetskimi nalogami vrtca, del letnega delovnega načrta vrtca pa izhaja iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog ter letnih poročil o delu svetovalne službe.

Skozi same intervjuje sem opazila, da je *priprave na svetovalno delo* omenila le ena intervjuvanka. Ostale so to označile kot posledico pomanjkanja časa oziroma zasičenosti dela z ostalimi zadevami. Predvsem so izpostavile natrpanost urnika, pisanje poročil in ostalih administrativnih del ter ukvarjanje s kurativo.

Iz rezultatov intervjujev je razvidno, da vse štiri intervjuvanke različno izpolnjujejo pogoje za kvalitetno opravljanje dela. Vse intervjuvanke so povedale, da se *izobražujejo in izpopolnjujejo*, vrtec jim omogoči različna izobraževanja – predvsem preko seminarjev, s študijem strokovne literature, s sodelovanjem v študijskih skupinah, na aktivih in izobraževanju strokovnih delavk vrta. Ena izmed intervjuvank je omenila vpis v 4. letnik študija na Fakulteti za socialno delo, ravno tako je povedala, se je udeleževala supervizij, vendar izven delavnega časa, samoiniciativno.

Moti jih, da se jim v enem dnevu odpre več novih zadev, ko začnejo delati, jih prekinejo telefoni, obiski. Ko spet pride čas, da nadaljujejo z začeto nalogo, se situacija ponovi. In ti »vedno novi začetki« jim jemljejo več energije, kot če bi zadevo v tistem dnevu zaključile. Tudi samo delo postaja čedalje bolj zahtevno, saj je populacija strokovno bolj zahtevna – prihaja do več različnih motenj hkrati. To pa potegne za seboj več znanja, povezovanja s strokovnjaki.

Med težavami, ki so jih opisovale pri svojem delu oziroma v povezavi z delovnimi obremenitvami, so občasni pojav nespečnosti, ko premlevajo in rešujejo dogodke iz službe. Pod pritiski in vsemi nalogami ter stresu se je pojavila tudi bolezen, telo se je odzvalo z boleznijo. Moti jih, da so določen dogovor ali pogovor sodelujoči manipulirali ali priredili, zato si sedaj zaradi varnosti za določen dan dogovore in besede zapisujejo. Druge pa pravijo, da posebnih problemov nimajo. Razbremenijo se ob pogovorih s sodelavci, prijateljicami in tudi same s seboj preko notranjega dialoga, z naučenimi tehnikami, včasih z jokom.

2.3.8 Materialni delavni pogoji

Skozi raziskavo sem dobila podatke, da so materialni delavni pogoji v dobri meri zagotovljeni. Intervjuvanke imajo *lastno pisarno za individualne razgovore in razgovore v*

manjši skupini. Razlika je v velikosti pisarne. Dve pa sta podali razliko oziroma pokazali veselje ob lastni pisarni, saj sta imeli izkušnjo, da sta prej delali v pisarni, kjer je bilo hkrati prisotnih več oseb. To situacijo lepo opisuje izjava prve intervjuvanke: » V prejšnji službi sem si pisarno delila. Trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno. Vsakodnevno imam neposredno delo z otroki, starši, sodelavci, tako da potrebujem svoj lasten prostor za pogovore, sprejemanje ljudi in sodelavcev, telefonske pogovore, pisanje poročil«.

Tudi z *opremo v pisarni* so intervjuvanke zadovoljne. Tudi intervjuvanka (I2) ima lastno pisarno, računalnik, telefon, omare, mizo za manjšo skupino otrok, čeprav se v intervjuju nisva podrobno dotaknili njene pisarne. Ravno ona pa je pokazala izredno veselje nad lastno, sicer majhno pisarno, saj si je pred tem prostor delila z računovodkinjo in tajnico vrtca. Iz intervjujev je razvidno, da imata dve delavki za svoje delo na razpolago majhno pisarno, vendar sta s tem zelo zadovoljni, celo navdušeni. Ostali dve imata na razpolago več prostorov, seveda jih uporabljata v dogovoru z ostalimi sodelavci. Glede te točke pritožb s strani intervjuvank ni bilo.

Intervjuvanke so pohvalile ustrezno *strokovno literaturo*. Največjo težavo sem opazila pri ustreznih *organizaciji časa* in urejanju *administrativnih zadev*.

Sodelujejo sicer z administrativno službo, vendar morajo v večini »papirnate zadeve« urejati same. To jim prinese »plus« ure, katerih pa delodajalci ne priznajo – saj mora biti delo opravljeno.

Intervjuvanke se poleg vloge svetovalca, pogajalca, priskrbovalca, vidijo še v vlogi koordinatorja. Povezujejo starše, društva, različne službe, dodatno strokovno pomoč; mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo otroku pri zagotavljanju varnega in spodbudnega okolja zanj; pomagajo in sodelujejo s svojim posebnim strokovnim znanjem; vodijo projekte, seminarje, inovacije, sodelujejo pri uvajanju novosti; pomagajo, sodelujejo z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanji ustanovami; sestavljajo in evalvirajo individualne programe; osveščajo strokovne delavce ter sošolce otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v integraciji.

2.4 SKLEPI

- Čeprav naj bi bila svetovalna služba, v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo, usmerjena neposredno na otroke, opažam, da se intervjuvanke z njimi ukvarjajo v manjši meri.
- Vzroke, zakaj je temu tako, vidijo intervjuvane svetovalne delavke v pomanjkanju časa in strokovnosti.
- Svetovalne delavke pri stiku z otroki največkrat uporabljajo socialne igre in se jim tako približajo in jih opazujejo.
- Opažam, da se za vidne socialne probleme (npr. ponavljajoče se zamujanje ali bivanje otroka v vrtcu več kot 10 ur) najdejo rešitve, kot so plačilo zamujenih ur, podaljšan delavnik vzgojnega kadra; z omenjenimi problemi se navadno ukvarjajo vzgojiteljice.
- Sodelovanje svetovalnega delavca s starši je ena njegovih najpomembnejših nalog; pri tem sodelovanju in svetovanju uporabljajo različne načine krepitev moči. *Aktivirajo obstoječe vire, ustvarjajo dostopnost do virov, redistribuirajo – spreminjajo vzorce v družini in kreirajo nove vire* (Žnidarec Demšar, 2004).
- Pomembna je naloga svetovalca kot koordinatorja, saj svetovalni delavec povezuje vrtec, starše, vzgojitelje in vodstvo z zunanjimi institucijami in med seboj ter pri tem svetuje.
- Svetovalne delavke imajo možnost strokovnega izpopolnjevanja, vendar pogrešajo sodelovanje v supervizijskih skupinah.
- Po mnenju intervjuvanih socialnih delavk se največ časa nameni reševanju posameznih problemov in administrativnim zadevam, zato organizacijo časa in administrativno pomoč zaradi prenasičenosti in prekinjanja dela vidijo kot neustrezno; zmanjka jim tudi časa za preventivno delo, priprave na svetovalno delo in delo z otroki, čeprav smernice za delo dajejo poudarek tudi na tem področju.
- Svetovalne delavke oblikujejo letni delavni načrt v skladu s cilji vrtca, zaradi pomanjkanja časa pa se na svoje svetovalno delo ne pripravljajo.
- Svetovalne delavke imajo za kvalitetno opravljanje dela na razpolago svojo pisarno, opremo in ustrezno strokovno literaturo.
- Nenapovedani obiski in telefoni prekinjajo delo in jemljejo čas in energijo.
- Socialnim delavkam v vrtcu je všeč naziv svetovalni delavec, ker ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k njim, pa tudi osebno se bolje počutijo. Pri samem nazivu socialna služba je v preteklosti, pa tudi še danes, veljalo, da je s tistim, ki tja pride, nekaj »narobe«. Bil je

prisoten prizvok nečesa, česar se je potrebno sramovati. Obisk pa je »rezerviran« za tiste, ki doživljajo neke skrajne življenjske stiske, za katere mislimo, da si sami ne morejo pomagati, imajo hude osebne ali družinske probleme in jim zato priskoči na pomoč socialna delavka ali delavec. Dandanes so starši bolj odprti in si želijo informacij o delu in bivanju v vrtcu, zato se na svetovalno službo obračajo bolj pogosto.

– Svetovalno delavko (I4) moti, da ne more biti v vseh enotah enako prisotna. Sama pokriva pet enot, največ pa deluje v matični enoti. Zaradi preobremenjenosti ji zmanjkuje časa.

2.5 PREDLOGI

- Svetovalne delavke bi morale imeti več pomoči pri opravljanju administrativnih zadev. To bi bila lahko pomoč za to pristojne službe v vrtcu ali zavodu ali bi zaposli dodatno osebo za opravljanje teh nalog.
- Dokazljive ure, ki jih svetovalne delavke opravijo po svojem delovnem času in so v povezavi z njihovim delom, bi morale biti plačljive ali upoštevane tako, da se jih koristi kot nadure.
- Zaposleni v vrtcu, vodstvo in zunanji obiskovalci bi se morali držati uradnih ur svetovalnega delavca v vrtcu ali se predhodno dogovoriti za obisk izven tega časa.
- Vrtec in svetovalna služba bi morala ob socialnih problemih organizirati in priznati čas za krizne intervencije.
- V okviru delovnega časa bi svetovalne delavke, tudi v skladu z načeli svetovalnega dela v vrtcu, morale imeti možnost obiskovanja supervizijske skupine.
- Ob pomoči izobraževanj, strokovne literature, posvetovanj z vzgojiteljicami, predvsem pa druženja in dela v skupini, svetovalne delavke lahko delajo v skupini otrok; navsezadnje niso vzgojiteljice – znanje za delo v skupini (skupnostno delo) pa imajo.
- Kot pravi intervjuvanka (I1), postaja populacija otrok strokovno zahtevnejša, s tem misli, da se pri enem otroku pojavlja več socialnih problemov, zato bi morale imeti svetovalne delavke pri svojem delu zagotovljen in upoštevan tudi čas povezovanja z različnimi zunanjimi sodelavci oziroma strokovnjaki. Prepletenost in sodelovanje bi moralo biti še širše.

Glede samega dela intervjuvanih socialnih delavk vidim, da je njihovo delo zelo razvejano in nasičeno. Delavke morajo imeti dobro sposobnost organizacije, da usklajujejo toliko različnih področij istočasno. Teorija lahko podaja smernice za delo, vendar je dejansko v praksi in po vseh vrtcih opisane naloge v njih težko upoštevati. Nekateri svetovalni delavci nimajo niti lastne pisarne – zaradi prostorske stiske po vrtcih. Samo delo svetovalne delavke je odvisno tudi od razumevanja ravnatelja vrtca – ali delo svetovalne delavke spoštuje, spoštuje njeno avtonomnost ali pa jo uporabi za svojo desno roko. Po nekaterih vrtcih še vedno ni zaposlenih svetovalnih delavcev, kar pa nedvomno prispeva k slabši kakovosti dela vrtca in navsezadnje tudi družine.

Seveda s svojo raziskavo ne morem posplošiti dobljenih informacij na celotno delo svetovalne službe v vrtcih v Sloveniji. Mislim pa, da sem dobila lep prikaz delčka celote, kamenček v mozaiku svetovalnega dela v naših vrtcih. Glede nadaljnjega raziskovanja bi predlagala, da se raziskava razširi na vse socialne delavke v vrtcih, lahko pa bi vključili še ostale profile strokovnjakov kot svetovalnih delavcev v vrtcih. Tako bi dobili celovitejšo sliko dela svetovalnega delavca v vrtcu in njihove probleme. Menim, da bi svetovalni delavci potrebovali pomoč ali razbremenitev pri določenih administrativnih delih, tako bi se lažje posvetili tudi preventivi. Pomembno bi bilo tudi vključevanje v supervizijske skupine. Že uresničitev tistega, kar sem zapisala pod »Predloge«, bi socialnim delavkam v vrtcu olajšalo delo in s tem posledično pripomoglo k boljšemu delu na področju preventive in dela z otroki.

LITERATURA

1. Bahovec, E. 2004. *Šola in vrtec skozi ogledalo*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
2. Bravar, Z., Bravar, I. 2007. *Vpliv socialnih iger na posamezna področja (varnost, identiteto, pripadnost, smiselnost, sposobnost) pri učencih v 1. in 2. razredu osemletke*. Fakulteta za socialno delo: diplomska naloga.
3. Cousins, M., Hussain, A. 1984. *Michael Foucault*. Macmillan: London.
4. Čačinovič Vogrinčič, G. 2008. *Programske smernice. Svetovalna služba v vrtcu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
5. Čačinovič Vogrinčič, G. 2001/2002. *Socialno delo z družino*. Predavanja v šolskem letu 2001/02. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
6. Čačinovič Vogrinčič, G., Šugman Bohinc, L. 2000. *Učinkovitost (uspešnost) razgovora v socialnem delu z družino*. Socialno delo 39, 3: 175-189.
7. Doles, V. 2000. *Lutke med igro in učenjem*. Pedagoška fakulteta: diplomska naloga.
8. Donzelot, J. 1979. *The policing of Families*. Hutchinson: London.
9. Flaker, V. 2003. *Oris metod socialnega dela: uvod v katalog nalog centrov za socialno delo*. Fakulteta za socialno delo: Skupnost centrov za socialno delo Slovenije.
10. Foucault, M. 1984. *Nadzorovanje in kaznovanje*. Delavska enotnost: Ljubljana.
11. Kramar, S. 2007. *Prosocialno usmerjanje otrok in mladostnikov*. Fakulteta za socialno delo: diplomska naloga.
12. Kurikulum za vrtce. 1999. *Predšolska vzgoja v vrtcih*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.

13. Levec, A. 2000. *To smo mi*. Priročnik za učenje socialnih veščin. Ljubljana: Center Kontura.
14. Logar, D. 2005. *Psihosocialne obremenitve vzgojiteljic in pomočnic vzgojiteljic v vrtcu Vrhnika*. Fakulteta za socialno delo: diplomska naloga.
15. Mašič, K. 2001. *Svetovalno delo v vrtcu*. Visoka šola za socialno delo: diplomska naloga.
16. Mesec, B. 1997. *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II* (študijsko gradivo). Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
17. Mesec, B. (s sodelovanjem Nike Cigoj Kuzma). 2003. *Navodilo za diplomsko nalogo*. Četrta izdaja. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
18. Mesec, B., Rode, N., Rihter, L. 2004. *Primeri raziskovalnih nalog študentov*. Druga izdaja. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.
19. Miloševič Arnold, V., Postrak, M. 2003. *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Scripta (študentska založba).
20. Ramšak, A. 1999. *Strategije ustvarjanja ugodne klime med zaposlenimi v vrtcu*. Pedagoška fakulteta: diplomska naloga.
21. Resman, M. 1999. *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
22. Šugman Bohinc, L. 2000. Kibernetika spremembe in stabilnosti. *Socialno delo*, 39, 2: 93-107.
23. Šugman Bohinc, L. 2003. Od nezmožnosti ne komunicirati k uspešnemu komuniciranju. *Emzim. Revija za kulturo*, 2003, 3-4: 81-84.

24. Tanjšek Rapoša, P. 1997. *Socialno delo v delovnih organizacijah*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo. Študijsko gradivo.
25. Virk-Rode, J. in Belak-Ožbolt, J. 1998. *Socialne igre v osnovni šoli*. Ljubljana: ZRSŠ.
26. Zaviršek, D., Leskošek, V. 2005. *Zgodovina socialne politike, socialnega dela in izobraževanja za socialno delo v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
27. Žnidarec Demšar, S. 2004. *Skupnostno socialno delo*. Delovno študijsko gradivo: Fakulteta za socialno delo.

ELEKTRONSKI VIRI

1. Register predpisov Slovenije. *Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja*. http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO445.html. 14. 1. 2009
2. Statistični urad Republike Slovenije. *Vodstveni, svetovalni in drugi strokovni delavci po delovnem času in spolu, Slovenija 2007*.
<http://www.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>. 14. 1. 2009
3. *Etični kodeks svetovalnih delavcev v vzgoji in izobraževanju*.
<http://us.geocities.com/društvo.sds/EtičniKodeksDSSDS.com>. 14. 1. 2009.

DODATEK – obdelava podatkov

1. Izhodiščno besedilo intervjujev: *parafraziran zapis pogovorov in podčrtanje izjav in besed, ki se nanašajo na osnovna področja dela z otroki, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, starši, vodstvom, zunanjimi ustanovami, ostalimi strokovnimi delavci, na pogoje za kvalitetno opravljanje dela, materialne delavne pogoje ter probleme intervjuvank.*

INTERVJU 1:

M je stara 36 let, po izobrazbi je diplomirana socialna delavka. Po končani fakulteti je krajši čas delala v vrtcu kot svetovalna delavka, že več let pa je zaposlena v Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani (v nadaljevanju ZGNL) kot socialna delavka. »Področje dela, katerega pokrivam, so otroci v vrtcu in nižjih razredih osnovne šole, otroci in mladostniki v rejništvu in integraciji. Svetovalna služba v ZGNL je eden od podsistemov v vrtcu oziroma celem Zavodu. Zavedamo se, da je jezik osnova za celostni razvoj otroka, zato je naša osnovna naloga razvoj otrokovega jezika. To pomeni, da gluhim nudimo izobraževanje v slovenskem znakovnem jeziku in slovenskem jeziku, naglušnim in tistim s polževim vsadkom v slovenskem jeziku s poudarkom na individualni terapiji sluha in govora; otrokom s težavami v govorno-jezikovni komunikaciji pa razvoj govora in jezika. Osnovno vodilo dela v Zavodu je celostna obravnava, timski pristop k vzgoji, izobraževanju in rehabilitaciji in sodelovanje s starši. V Zavodu za gluhe in naglušne poučujejo gluhi in slišiči učitelji. Skupaj z ostalimi delavci Zavoda in zunanjimi sodelavci oblikujem življenje in dogajanje v Zavodu in vrtcu. Z vrtcem sodelujem že v izhodišču, se pravi pri samem načrtovanju, vzpostavljanju in vzdrževanju ustreznih pogojev za varno in spodbudno vzgojno-izobraževalno okolje.

Pomoč nudim posameznikom in skupinam v Zavodu. Pomoč nudim v različnih oblikah. Pedagoška pomoč, družinsko svetovanje, družinska terapija, šola za starše, srečanja staršev integriranih otrok in otrok, ki so vključeni v Zavod, skupina staršev za samopomoč; skupina staršev otrok s polževim vsadkom.

Pri svojem delu največ sodelujem s psihologom, s katerim tvoriva tim. Najino sodelovanje temelji na sodelovanju, dogovorih, vzajemni podpori, vzpostavljanju in ohranjanju strokovnih različnosti. To sodelovanje mi je predvsem v oporo pri reševanju problemov z otroki. Za določen problem sva dva strokovnjaka in vsak s svoje perspektive lahko predlagava rešitve za reševanje problema. Psiholog se včasih laže pogovori z dečkom, jaz pa z deklico. Veliko imam stika s starši. Name se obračajo glede informacij o življenju v Zavodu, storitev, zahtevkov, obravnav. Povežem jih z ostalimi strokovnjaki, zunanjimi ustanovami, nudim pomoč pri pisanju prošenj, priporočil, glede uvajanja otroka v vrtec, pri reševanju vzgojnih problemov otrok, stanovanjskega okolja, vzgoje, službe in individualno – pogovor o tem, kaj lahko naredijo zase v smislu prostega časa. Sodelujem z vzgojiteljicami in njihovimi pomočnicami, največkrat se preko socialnih iger vključujem v delo vrtčevskih oddelkov in tako spoznavam otroke in vzgojni kader. Sodelovanje poteka tudi ob problemih, ki se tičejo otrok ali staršev. Takrat obvezno sodelujem s kadrom, saj so vsak dan v stiku z otrokom ter so najboljši vir informacij. Skupaj z njimi vzpostavljam prvi stik s starši in dogovor o sodelovanju. V oddelkih uporabljam metodo opazovanja, metodo igre, pripravljam delavnice za starše, otroke in zaposlene. Obvezno sodelujem z vodstvom Zavoda in ravnateljico vrtca. Z vodstvom Zavoda je sodelovanje bolj enostransko. Delo mi med drugim določata direktorica Zavoda in ravnateljica vrtca. Predvsem gre v tem sodelovanju za pripravo strokovnega gradiva, organizacijo sestankov, izmenjavo informacij. Sodelujem s socialno

delavko na osnovni šoli. S kolegico, ki pokriva področje dela za osnovno šolo, sem v stiku vsakodnevno. Predvsem kadar potrebujem neko mnenje, ji podam svoja opažanja, ob pogovoru z njo se tudi razbremenim. V Zavodu sodelujem še z defektologi, učiteljico znakovnega jezika, administrativno-tehnično službo, logopedi, zdravnikom in različnimi zunanji ustanovami, kot so zunanji vrtci in osnovne šole, kriznim timom, kriminalistično službo, centrom za socialno delo, Zavodom za šolstvo, Ministrstvom za šolstvo, ORL – kliniko, Pediatrično kliniko, mentalnohigienskim oddelkom zdravstvenega doma, občino Ljubljana, nevladno organizacijo. Preko teh povezav z različnimi profili strokovnjakov znotraj Zavoda se odzovem na individualne potrebe udeležencev kot tudi ostalih zaposlenih in Zavoda kot celote.

Več časa bi rada posvetila preventivnim programom, saj mi posamezni primeri s starši in otroki v Zavodu, socialni problemi v domačem okolju, priprava strokovnega gradiva, vloga informatorja v Zavodu, telefoni in birokracija vzamejo do 80% dela oziroma časa. Tako mi ostane premalo časa za preventivno delo in neposredno delo z otroki. Imam tudi vlogo koordinatorja, zato mi dopoldneve zavzamejo naloge iz spiska, kot so: napiši, opozori, kliči ...

V vrtcu in Zavodu pomagam in sodelujem s svojim posebnim strokovnim znanjem od prvega stika, pogovora, opisa problema, dodajanja moči, pri vzpostavljanju pogojev za pogovor, dogovarjanju, pogajanju in na tej osnovni podlagi opravljam strokovna dela, ki so potrebna tudi za uresničevanje ciljev letnega delavnega načrta in ciljev vrtca in Zavoda.

Delo svetovalne službe zajema: svetovalno delo z otroki – individualno in skupinsko; svetovalni in posvetovalni pogovori s starši; timsko sodelovanje in posvetovalno delo z drugimi strokovnimi delavci in vodstvom Zavoda; razvojno delo – vodenje projektov, inovacij, sodelovanje pri uvajanju novosti, vodenje seminarjev; psihodiagnostiko – spremljanje in ocena otrokovega razvoja; strokovno izobraževanje pedagoških delavcev; informiranje, organizacija in izvedba različnih oblik izobraževanja staršev in družin; osveščanje strokovnih delavcev ter sošolcev otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v integraciji; sodelovanje z zunanji institucijami. Med drugim sem članica Komisije za usmerjanje otrok in mladostnikov v program za gluhe in naglušne.

Včasih se, kljub temu, da se krešejo mnenja s starši ali z vodstvom vrtca, potegnem za tisto, kar je v korist otroka. Ne vidim smiselnosti v tem, ko je po nekaterih vrtcih npr. pomočnica ravnateljice tudi svetovalna delavka. To sta zame dve popolnoma nezdružljivi zadevi. Svetovalna delavka mora vedno izhajati s stališča, kaj je najbolje za otroka. Pri svojem delu sem relativno avtonomna. Seveda pa, ker sodelujem s psihologom, upoštevam tudi njegovo avtonomnost.

Devet let sem hodila na supervizijo, izven delavnega časa, samoiniciativno. Letos je ne obiskujem, saj se bom vpisala v 4. letnik študija na Fakulteti za socialno delo.

Sfiltriram se ob pogovorih s sodelavci, prijateljicami, sama s sabo – notranji dialog, z naučenimi tehnikami, včasih z jokom. Zaradi dela sem že občutila pojav nespečnosti ali pa se je telo odzvalo z boleznijo. Kot problem bi izpostavila natrpanost urnika. Večkrat se mi zgodi, da se mi v enem dnevu odpre več zadev in ko začnem delati na njih, me prekinejo telefoni, obiski, prošnje, naloge nadrejenih. Nekatere od teh začnem, jih dokončam na pol, odprem poti do rešitev in potem obvisijo v zraku do takrat, ko imam zopet nekaj prostih minut, da nadaljujem z začetim. Seveda mi ti »vedno-novi-začetki« poberejo več energije, kot pa če bi eno zadevo v dnevu, dveh zaključila. In ravno ta odprtost problemov mi daje občutek nemoči, saj ni tega, da bi speljala zadevo do konca. Zgodilo se mi je tudi, da so določen dogovor ali

pogovor sodelujoči manipulirali ali priredili, zato si sedaj, zaradi varnosti, določen dan dogovore in besede zapisujem.

Glede pogojev dela bi dejala, da so v redu. Imam svojo pisarno, računalnik, telefon, mizo za računalnik, pisalno mizo in manjšo mizo in stole za sprejem staršev in otrok. V pisarni imam veliko okno, tako da je vedno prisotna dnevna svetloba. V pisarni je tudi prostor za shranjevanje dokumentacije in omara s ključem za shranjevanje osebnih podatkov. V prejšnji službi sem si pisarno delila. Trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno. Vsakodnevno imam neposredno delo z otroki, starši, sodelavci, tako da potrebujem svoj lasten prostor za pogovore, sprejemanje ljudi in sodelavcev, telefonske pogovore, pisanje poročil. Za delo z večjim številom oseb imam na razpolago, seveda po dogovoru z ostalimi delavci Zavoda, sejno sobo, manjšo sobo za otroke in sobo za delo z družino. V Zavodu imam na voljo veliko literature s svoje in drugih strok, na primer psihološke, pedagoške, znakovni jezik. Sama urejam papirnate zadeve, administrativne pomoči nimam. V začetku leta se z vzgojiteljicami dogovorim glede časa in vsebine obiskov v skupini, vendar gredo zadnje čase obiski oddelkov v »plus« ure, ki pa niso upoštevane, torej moj čas. Starši pa se glede obiska dogovorijo za uro oziroma me pokličejo ali nenapovedano obiščejo. Tudi vodstvo se nenapovedano oglašča v moji pisarni. Seveda mi vse to prekinja delo. Premalo imam tudi možnosti za preventivne razvojne naloge, prevelik poudarek je na kurativi, urgenci, kjer gre ogromno energije. Delo postaja vedno bolj zahtevno, saj je populacija strokovno zahtevna – prihaja do več različnih motenj. To pa zahteva povezovanje z več strokovnjaki, več znanja, zasledovanje raziskav doma in tujini.«

INTERVJU 2:

M je stara 50 let in v vrtcu dela vsa leta službovanja kot svetovalna delavka. Rdeča nit dela gospe M je, vse od njenega začetka službovanja v vrtcu pred 25 leti, sprejem otrok v vrtec. Vsa ta leta se je ukvarjala, dopolnjevala in spremljala to tematiko in tudi trenutno se ukvarja z njo.

»Svetovalna služba je eden podsistemov Zavoda vrta Domžale, ki vključuje 8 enot z 28 oddelki dnevnega varstva in 1 vzgojno-varstveno družino. Cilje svetovalne službe kot tudi svoje dolgoročne prioritete naloge in nove naloge si zastavljam vzporedno s cilji in prioritetskimi nalogami vrta in jih načrtam v svojem letnem delavnem načrtu.

V okviru dolgoročnih prioritetskimi nalog bom posvetila posebno pozornost ohranjanju in izboljšanju odnosov s starši, klimi v vrtcu, individualizaciji, uvajanju otrok v vrtec. Temeljni vzgojno-izobraževalni cilj vrta je optimalen razvoj otroka ne glede na spol in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo ter spoznanje, da otrok dojema in razume svet celostno, se uči v aktivni povezavi s svojim socialnim in družbenim okoljem ter v vrtcu razvija svojo družbenost in individualnost.

Cilji in področja mojega dela so: svetovanje glede uvajanja otrok v vrtec, skrb za otroke s posebnimi potrebami, promocija Zavoda preko postopka sprejema novincev s predstavitvijo Zavoda, ponudbe programov preko spletnih strani s prispevki in ažuriranjem informacij v koticu za starše, aktivnosti v okviru strokovne knjižnice, obveščanje staršev o možnostih socialnovarstvenih in psihosocialnih pomoči zunanjih institucij in šolah za starše, ugotavljanje potreb vključevanja otrok v enote Zavoda, raziskava tržišča ter pripravi dokumentacije za sklenitev pogodb usposobljenih ponudnikov v postopkih malih javnih naročil, individualizacija na poudarjanju otrokovih močnih področij.

Vzporedno s cilji vrta sem sodi tudi celovito podajanje informacij o možnostih vključitve v posamezne enote in izven vrta – ki niso v dnevnem varstvu, pa do informacij o občasnem

varovanju otrok na domu (občasno varovanje je še neformalno), svetovanje staršem oz. pomoč pri odločitvi o izboru oblike varstva, primerne starosti otroka za vstop v organizirano varstvo ipd., seznanjanju staršev s kriteriji in načini sprejemanja otrok v vrtec, kratka predstavitev kurikula, seznanjanje staršev s specifiko uvajalnega obdobja, podajanje informacij o ceni programov (delež staršev in delež občinskega proračuna), možnostih zniževanja prispevkov staršev ter načinu uveljavljanja znižanega plačila, predstavitev specifik oz. programske usmerjenosti posameznih enot, svetovanje staršem ob izpisih otrok – preverjanje nadaljnega varstva, svetovanje za vključitev v druge programe vrtca, analiza stanja potreb po organiziranem varstvu in opozarjanje pristojnih ustanov, analize potreb staršev po novih oblikah vzgojno-varstvenega dela, spremenjenem poslovnem času ipd., zbiranje pobud in pripomb staršev, sodelovanje na roditeljskih sestankih in govorilnih urah, svetovanje o zakonskih možnostih denarnih pomoči in napotitvi staršev v ustrezne ustanove (znižano plačilo vrtca, otroški dodatek, denarni dodatek, denarne pomoči za kritje stroškov letovanja, denarni dodatek v sklopu otroškega dodatka v primeru celiakije itd.), svetovanje staršem otrok s posebnimi potrebami v sodelovanju z delavci vrtca in zunanjimi ustanovami, svetovanje na področju socialne problematike v sodelovanju z delavci vrtca in zunanjimi ustanovami (vzgojna zanemarjenost, trpinčeni otroci, neurejeni stiki med otroki in starši v nepopolnih družinah ipd.). Sodelujem tudi z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic pri oblikovanju oddelkov, sodelovanje pri izbiri poslovnega časa, spremljanju otrokovega razvoja, spremljanju integracije otrok s posebnimi potrebami, vključevanju otrok v vrtec, sodelovanje pri prehodu otrok iz vrtca v osnovno šolo, sodelovanje pri prehodu otrok iz skupine v skupino, iz vrtca v vrtec, sodelovanje pri reševanju problemov, kot so socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe, ...). Pri svojem delu se povezujem in sodelujem z vodstvom vrtca glede evalvacije dela v vrtcu, oblikovanja oddelkov, sprejemom otrok, evalvacijo oblik sodelovanja s starši, obogatitveni in nadstandardni program. Ravnateljica je obenem tudi socialna pedagoginja in sodeluje tudi v svetovalni službi vrtca Domžale. Sodelujem s Svetom Zavoda, s psihologinjo v vrtcu, s centrom za socialno delo pri skupnem reševanju problematike otrok s težavami, ki izvirajo iz socialnega okolja (vzgojna zanemarjenost, materialna problematika družine, otroci s posebnimi potrebami), zdravstvenim domom, z mentalno higienskim oddelkom, z osnovnimi šolami, z Republiškim aktivom svetovalnih delavcev v vrtcu, z Ministrstvom za šolstvo in šport, Zavodom za šolstvo, s krajevnimi skupnostmi, občino kot ustanoviteljem. Prioritetne naloge na področju sprejema otrok so: priprava predloga novega Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec, in sicer na podlagi Ministrstva za šolstvo, dobrih praks vrtcev po Sloveniji in Zakona o upravnem postopku, dopolnila bom baze podatkov čakajočih otrok za vstop v vrtec na podlagi novega pravilnika, pripravila obrazce za obveščanje staršev na podlagi Zakona o upravnem postopku. Na področju otrok s posebnimi potrebami bom sodelovala pri organizaciji individualne strokovne pomoči za otroke, ki po presoji vrtca in staršev potrebujejo pomoč in spremljanje in niso usmerjeni z odločbo o usmeritvi ali nimajo strokovne pomoči v drugih institucijah (CSD – javna dela). Na področju sodelovanja s starši pa bom izdelala evalvacijo sodelovanja vrtca s starši in sodelovala na tematski konferenci. Na področju sodelovanja z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic bom pripravila in sodelovala na strokovnih aktivih s prispevki o nasilju. Na področju malih javnih naročil pa me čaka priprava novih triletnih pogodb z dobavitelji – pogodbe na poziv ter izvedba postopkov za najugodnejšega ponudnika za naročila večjih vrednosti za sukcesivne dobave. Sodelovala bom pri pripravi 60-letnice vrtca in izdaji publikacije. Kot sem že omenila, so med mojimi nalogami tudi sodelovanje pri pisanju, urejanju publikacije vrtca (predstavitev dela, enot vrtca, ...), pišem kroniko vrtca, aktualne dogodke, ki so se zgodili v šolskem letu, preko centra za javna dela sprejemam posameznike, ki so v pomoč pri vzgojnem delu v vrtcu

oziroma v oddelku s posameznimi otroki. Vseh 25 let mojega dela sem se ukvarjala, dopolnjevala in spremljala sprejemanje otrok v vrtec in tudi trenutno se ukvarjam s to tematiko. Zakon o vrtcih ima dva prednostna kriterija, da se otroka sprejme v vrtec, in sicer imajo prednost otroci s posebnimi potrebami, ki imajo odločbo o usmeritvi, in socialno ogroženi. Problem se pojavi, da moramo starše otrok s posebno potrebo najprej usmeriti na določenega strokovnjaka, da dobijo odločbo o usmeritvi.

Oblikujem tudi vse skupine v vrtcu. Pri tem upoštevam starost otrok, strukturo čakajočih, zahteve ustanovitelja predvsem po heterogenih oddelkih, da lahko sprejmemo več otrok, in prosta mesta v skupinah. Pri tem delu sodelujem tudi z vzgojiteljicami in upoštevam njihovo mnenje. Imeli smo tudi problem, saj se zadnja leta pojavljajo tudi tako imenovane mame samohranilke. 2/3 jih ni poročenih. Pri prošnji za sprejem imajo prednost in samo plačilo vrtca je manjše. Našli smo rešitev, in sicer izpolnijo obrazec, kjer kazensko odgovorno izjavljajo, da ne živijo v skupnem gospodinjstvu z očetom, materjo otroka ali novim partnerjem. Glede Zakona o upravnem postopku bi lahko rekla, da je veliko pisarniškega dela, vse prošnje, ki jih dobim, moram vpisati v knjigo, jih razporediti po enotah vrtca, se pravi 30 skupin, po starosti, 17-ih točkah za sprejem. Zgodi se, da dobim 48 prošenj za eno prosto mesto in vsem moram vrniti odločbe s povratnico, zaradi možnosti pritožbe. To pa mi vzame ogromno časa in seveda tudi denarja. V primeru pritožbe, če je otrok zavržen, sem jaz tista, ki le-to zagovarja in vsakemu, ki želi oziroma poda prošnjo za sprejem otroka v vrtec, je dovoljen uvid v evidenco sprejetih. Ker v zadnjih letih prihaja do trenda naseljevanja in rast natalitete in s spremembo zakona o brezplačnem vrtcu za drugega otroka, je povpraševanje po vrtcu ogromno. In s tem tudi povečano število obiskov in telefonskih klicev staršev čez dan. Vse to mi prekinja delo, ki pa mora biti opravljeno. In res se sprašujem, kaj narediti, da bo manj pisarniškega dela ter da bo zakonito. Večkrat opozarjam ustanovitelja – občine na problematiko trenda naseljevanja, vendar je največkrat tako, da dokler se ne zbudi »ljudstvo«, se ne zgodi veliko. Zgodi se tudi, da mi veliko časa zavzamejo tudi posamezni primeri. Kot veš, se zgodi, da pri oblikovanju novih skupin otrok ostane v mlajši skupini. To lahko pomeni, da so v tej skupini otrok isti letniki, vendar mlajši za dva meseca. In starši se na to pritožijo. To za seboj potegne razlage s pedagoškega, psihološkega, socialnega področja, dobivamo se na sestankih skupaj s starši in vzgojiteljico. Posamezen primer lahko vzame veliko energije v smislu razlaganja in časa.

Zgodi se tudi, da vzgojiteljica opazi otroka s posebno potrebo in to pove meni. Velikokrat si starši v začetku ne priznajo, da opaženo res obstaja. Meni je pomembno in glavno, da staršem pokažem odskočno desko, da gredo naprej do strokovnjaka. Včasih se pojavi tudi problem, ko gredo otroci na letovanje ali zimovanje, kako starše otrok, ki so socialno ogroženi, nagovoriti, da sploh gredo, seveda s pomočjo tem družinam. Imam izkušnjo, da se starši bojijo, da bodo etiketirani, izpostavljeni. Ponavadi izpostavim zdravstveni razlog, da nekako te starše vzpodbudim, da otroke navsezadnje le vključijo v program letovanja ali zimovanja. Seveda, vedno v sodelovanju z vzgojiteljico. Ona povabi starše na razgovor in preko pogovornih uric, katerih se udeležim tudi sama, počasi vplivamo na starše. Starši se name obračajo tudi z vprašanjem, kdaj v vrtec. Zadnja leta imam velikokrat občutek, da sta hrepenenje po uspehu in potrošniška mrzlica povezana s tem, da starši forsirajo vstop otroka v vrtec, tudi ko imajo možnost, da bi bil lahko še doma.

Starše obveščam o možnostih socialnovarstvenih in psihosocialnih pomoči zunanjih institucij, šolah za starše, zanimivih informacijah na internetu. Prvi stik s starši imam preko vpisa otroka v vrtec. Imam pa tudi bolj neprisiljen stik s starši preko knjig. Za starše izposojam knjižno gradivo z možnostjo svetovanja. Npr. ko starši izbirajo knjigo, jih v pogovoru vprašam, kako to, da jih tema izbrane knjige zanima. V nekaterih primerih se nadaljuje v pogovor in sodelovanje. Za tiste, ki ne berejo radi, pa obesim ali jim ponudim krajše članke, ki opisujejo

težavo. Vse skupaj služi kot izziv, da o nečem začneš razmišljati, kot izziv, da nekaj začneš. Na nekatere starše naredi literatura, ki jo prebirajo, tak vtis, da iščejo probleme, četudi jih ni. Včasih padejo v literaturo. Lahko bi primerjala ta dogajanja s knjigo o zdravstvu. Ko jo bereš, imaš lahko opisane simptome. Tu pomaga trezen razgovor. Tudi za vzgojni kader pripravljam Knjižni nahrbtnik, kateri potuje po enotah. V njem se najdejo tako članki kot tudi knjige za vzgojo in izobraževanje ter osebno rast. Zraven je še zvezek, kjer lahko opišejo svoja mnenja in doživljanja o knjigah. Sama spremljam, kaj izide, veliko preberem. Vrtec mi omogoči različna izobraževanja, sodelujem tudi v študijski skupini. Všeč pa mi je tudi izmenjava problemov, mnenj po internetu, tako imenovana izmenjava brez imena. Pri svojem delu sem avtonomna in pohvalila bi sodelovanje z vodstvom, psihologinjo ter zunanjimi ustanovami. Z otroki v skupini ne delam neposredno, saj mislim, da nimam dovolj pedagoških znanj, da bi se ukvarjala z otroki. Sem pa dober koordinator, živim v sredini vrtca oziroma dogajanja, kjer povežem starše, društva, različne službe, dodatno strokovno pomoč z ostalimi institucijami. V teh letih dela v vrtcu sem opazila, da izginja stereotipna predstava o svetovalni službi. Všeč mi je tudi naziv svetovalni delavec, ker ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k meni, pa tudi osebno se boljše počutim. Ravno zato mi je pomembno, da se starši obrnejo name oziroma sem jaz tista, ki staršem razložim in sem jim v pomoč ob vpisu otroka v vrtec. Tako imajo starši že izkušnjo s svetovalno delavko in manj strahu, ko se name ponovno obračajo. Glede pogojev dela lahko rečem, da imam svojo pisarno. Sicer je to manjša soba oziroma kabinet v vrtcu z malo svetlobe. Vendar imam tu svoj prostor, mir pri delu in tega sem vesela. Pred leti sem si delila pisarno v tajništvu vrtca, tako da sem te sobice prav vesela. Soba je primerna za delo z manjšo skupino ljudi – do treh obiskovalcev. V primeru večje skupine imam na razpolago, v dogovoru z ostalimi delavci vrtca, pedagoško sobo. Kot sem že omenila, imam nek svojevrsten pristop do delavk vrtca in staršev ter neposredno s tem tudi do otrok, preko knjig in člankov. Le-to lahko najdejo tudi na internetnih straneh. Spremljam zadnje izdaje in vsebino knjig, primernih za vrtec, vzgojo, starše in osebno rast. V vrtcu je veliko strokovne literature, sama ima tudi fascikel člankov, izkušenj. Sodelujem s tajnico in računovodkinjo vrtca, vendar mi še vedno ostaja veliko pisarniškega dela».

INTERVJU 3:

V vrtcu dela 25 let. Skozi leta pa se je njena vloga v vrtcu spreminjala. Začela je kot vzgojiteljica v skupini, dokončala študij socialnega dela in prevzela funkcijo pomočnice ravnateljice in svetovalne delavke v vrtcu. »Vizija vrtca Vodice je razširitev centralnega vrtca in postati samostojen zavod z visoko motiviranimi in visoko strokovno usposobljenimi zaposlenimi, ki z različnimi strokovnimi znanji nudijo storitve visoke kakovosti na področju predšolske vzgoje. Prizadevali si bomo za novo znanje, inovativnost, za ugled v domačem in širšem okolju. Temeljne naloge vrtca in vzporedno s tem svetovalne službe so pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroka, izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj. Letni delavni načrt in cilje povežem z letnim delavnim načrtom vrtca in cilji v njem.

Moje delo je interdisciplinarno zasnovano. Zajema vse od dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije. Poleg dela svetovalne delavke opravljam še delo in dolžnosti pomočnice ravnateljice. Obe področji dela se dobro povežeta in pri sami organizaciji in usklajevanju nimam težav. Pri svojem delu sodelujem še z občino Vodice – kot ustanoviteljem, starši, vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic, osnovno

šolo, zdravstvenim domom in psihologom. Moja temeljna naloga je, da se na podlagi mojega strokovnega znanja preko svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomen način vključujem v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli s tem, da pomagam in sodelujem z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami. S pogovori, informiranjem, posvetovanji, izobraževanjem si prizadevam za podporo, pomoč in spodbudo otrokom, staršem, strokovnim delavcem, in sicer pri vstopu v vrtec, uvajanju vzgojnega dela v skupinah, različnih razvojnih in čustvenih težavah, težavah otrok s posebnimi potrebami, pri načrtovanju pomoči, vzgoji, razvoju, vzgojnih težavah, pritožbah. Moje delo v vrtcu kot socialne delavke je kraj dogovarjanja, sodelovanja in povezovanja. Je tisto mesto pomoči v vrtcu, kjer se mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo otroku pri zagotavljanju varnega in spodbudnega okolja zanj.

Stalno se strokovno izpopolnjujem na različnih seminarjih in s študijem strokovne literature, oblikujem tudi letni delovni načrt svetovalne službe, ki je del letnega delovnega načrta vrtca in izhaja iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog ter letnih poročil o delu svetovalne službe, se pripravljam na svetovalno delo, za starše in strokovne delavke vrtca pa organiziram predavanja.

Kot vidiš, imam lastno pisarno. Svetlo, prostorno, v njej lahko delam z manjšo in večjo skupino oseb, in sicer do osem, tako da imam v času uradnih ur, ko delam kot svetovalna delavka, svoj prostor in mir. Imam računalnik, telefon, strokovno literaturo in administrativno pomoč. Imam tudi možnost ustrezne organizacije časa, tako za delo pomočnice ravnateljice kot za delo svetovalne delavke. Posebnih problemov nimam.

INTERVJU 4:

»Pri svojem delu sledim ciljem vrtca in ciljem ter načelom kurikula. Vzporedno s tem usklajujem svoje cilje, katere sem razdelila na svetovalno delo z otroki in starši, sodelovanje z vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev ter sodelovanje z vodstvom. V vrtcu delam pet let in delujem v petih enotah.

Moji cilji so spodbujanje rasti in optimalni razvoj otroka v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvojnega obdobja, pomoč otrokom pri premagovanju socialnih, osebnostno-razvojnih in drugih težav, prizadevati si za kakovost dela s starši, omogočiti pogovor in svetovanje ob različnih težavah, s katerimi se srečujejo v družini ali pri otroku, sodelovanje pri postopnem uvajanju otroka v vrtec, prispevati h kvaliteti vzgojno izobraževalnega dela in pri tem upoštevati strokovno avtonomijo vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja, strokovna podpora vzgojiteljem in pomočnikom vzgojitelja za osebno in strokovno rast, sodelovati pri načrtovanju in izvajanju skupnih nalog ter si zanje deliti odgovornost, posvetovalno delo ob posameznih težavah in predlogih, na katere naleti svetovalna služba, pridobivanje informacij, napotkov za delo. Pri svojem delu sodelujem v skupinah oziroma neposredno z otroki s posebnimi potrebami preko opazovanja, pomoči, spremstvom teh otrok. Če vzgojitelj opazi, da bi potreboval otrok pomoč in me prosi za mnenje, se vključim v skupino in otroku, ki še nima odločbe o usmeritvi, po navodilih specialnega pedagoga, logopeda, psihologa ali drugega strokovnjaka nudim pomoč. Izvajam pa tudi delavnice v romskih naseljih.

Kot socialna delavka nudim različne oblike pomoči: svetovanje in pomoč staršem, ki jih zanima ali skrbi vključitev otroka v vrtec, pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj (socialne igre izvajam neposredno v skupini otrok), svetovanje in pomoč staršem, ki imajo kakršnekoli težave z otrokom, svetovanje in pomoč staršem, ki imajo

pomislike glede šolanja otroka, svetovanje in pomoč staršem, ki opazijo, da se je vedenje otroka spremenilo in jih to skrbi, svetovanje in pomoč staršem pri postopnem uvajanju otroka v vrtec. Staršem nudim možnost individualnih pogovorov – pogovorne ure za starše, pomoč staršem, ki želijo vzpostaviti stik s psihologom, logopedom ali drugim strokovnim delavcem. Poleg svetovanja v samem vrtcu je staršem na voljo tudi spletni obrazec, kjer lahko posredujejo svoje težave, probleme ali pa postavijo vprašanja, ki jih zanimajo. Lahko predlagajo tudi teme predavanj ali delavnic za starše, podajo svoje predloge, želje, pohvale in kritike o vsem, kar se v vrtcu dogaja. Za starše novincev vodim informativni sestanek. Koordiniram sestavo in evalvacije individualnih programov ter zagotavljam prisotnost staršev na sestankih. Skrbim tudi za pridobitev različnih soglasij staršev.

S strokovnimi delavkami vrtca sodelujem preko svetovanja in pomoči pri težavah, na katere naletijo v skupini ali jih opazijo pri posameznem otroku, na željo vzgojitelja ali pomočnika vzgojitelja se dogovorimo za individualni pogovor, z njimi sodelujem pri izdelavi in evalvaciji individualnih programov, jih povezujem s strokovnjaki, jim nudim pomoč pri vodenju roditeljskih sestankov in pripravi različnih praznovanj in projektov, vezanih na vzgojno delo. Pohvalila bi sodelovanje z vodstvom. Ravnateljica vrtca je bila pred svojim mandatom svetovalna delavka. To je opazno in dobrodošlo, saj razume tudi stiske in težave svetovalne delavke. Z vodstvom vrtca se posvetujem in sodelujem pri zagotavljanju pogojev za integracijo otrok s posebnimi potrebami, sodelujem na kolegijih ter strokovnih zborih, ki jih sklicuje vodstvo, skupaj sodelujemo pri sestavi oddelkov, posvetovanju ob težavah, na katere naletim. Sodelujem tudi s predlogi. Sodelujem še s tajnico vrtca, z logopedom, s psihologom, z mobilnimi specialnimi pedagogi, s centrom za socialno delo, šolsko svetovalno službo, timom strokovnih delavcev mentalno higienskega oddelka v zdravstvenem domu, občinskimi aktivom svetovalnih delavcev.

Poleg omenjenih sodelovanj izvajam socialne igre v skupini ali individualno, se pripravljam in izvajam delavnice v romskem naselju, spremljam potrebe staršev preko analiz anket, pripravljam razpise za sredstva in organiziram šolo za starše ter informiram starše, sodelujem na področju izboljšave komunikacije med starši in vzgojitelji, pri prednostni nalogi »Zdrav vrtec«, sodelujem pri izdelavi in evalvaciji letnega delavnega načrta vrtca ter pri izdelavi publikacije vrtca.

Izvajam programe za osebni in socialni razvoj preko socialni in sprostitvenih iger, pripravljam različne zloženke in članke za starše iz različnih aktualnih tem, spremljam potrebe staršev, organiziram šolo za starše, nudim pomoč staršem, ki želijo izvesti predavanje, delavnico, povezano z vzgojo. Strokovnim delavkam vrtca predstavljam novosti na področju zakonodaje in strokovne literature. Sodelujem pri izvajanju vizije vrtca ter se udeležujem študijskih skupin, aktivov in izobraževanja strokovnih delavk vrtca.

V vrtcu imam lastno pisarno. V njej je veliko svetlobe. Pisarna je dovolj velika za manjše skupine ljudi. V pisarni je telefon, računalnik, omare za hranjenje dokumentacije in podatkov. Načrtujem in evalviram socialne igre, individualno delo z otroki, priprave za izvajanje delavnic v romskem naselju, spremljanje potreb staršev preko analiz anket, pripravo na razpis za sredstva in organiziranje šole za starše ter informiranje staršev, sodelovanje na področju izboljšave komunikacije med starši in vzgojitelji, prednostna naloga: »Zdrav vrtec«, sodelovanje pri izdelavi in evalvaciji letnega delavnega načrta vrtca, sodelovanje pri izdelavi publikacije vrtca. Veliko časa mi zavzamejo papirji in nasičenost ter prekinjanje s telefoni in obiski. Moti me tudi to, da ne morem biti v vseh enotah enako prisotna. Največ seveda delujem v centralni enoti, kjer imam tudi pisarno in hitre stike z vodstvom vrtca in pisarno. Pri tem delu bi poudarila empatijo«.

2. Izpis podčrtanih delov izjav in besed ter njihovo uvrščanje glede na: *osnovna področja dela z otroki, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, starši, vodstvom, zunanjimi ustanovami, ostalimi strokovnimi delavci, na pogoje za kvalitetno opravljanje dela, materialne delavne pogoje ter probleme intervjuvank.*

INTERVJU 1

Z vrtcem sodelujem že v izhodišču, se pravi pri samem načrtovanju, vzpostavljanju in vzdrževanju ustreznih pogojev za varno in spodbudno vzgojno-izobraževalno okolje. I1 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pomoč nudim v različnih oblikah. Pedagoška pomoč I1 (SD Z OTOKI)

Družinsko svetovanje, družinska terapija. I1 (SD S STARŠI)

Šola za starše. I1 (SD S STARŠI)

Srečanja staršev integriranih otrok in otrok, ki so vključeni v Zavod. I1 (SD S STARŠI)

Skupina staršev za samopomoč. I1 (SD S STARŠI)

Skupina staršev otrok s polževim vsadkom. I1 (SD S STARŠI)

Največ sodelujem s psihologom, s katerim tvorim tim. Najino sodelovanje temelji na sodelovanju, dogovorih, vzajemni podpori, vzpostavljanju in ohranjanju strokovnih različnosti. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

To sodelovanje (s psihologom) mi je predvsem v oporo pri reševanju problemov z otroki. Za določen problem sva dva strokovnjaka in vsak s svoje perspektive lahko predlagava k reševanju problema. (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNJAKI)

Psiholog se včasih laže pogovori z dečkom, jaz pa z deklico. I1 (SD Z OTOKI)

Veliko imam stika s starši. Name se obračajo glede informacij o življenju v Zavodu, storitev, zahtevkov, obravnav. I1 (SD S STARŠI)

Povežem jih z ostalimi strokovnjaki, zunanjimi ustanovami. I1 (SD S STARŠI)

Nudim pomoč pri pisanju prošenj, priporočil. I1 (SD S STARŠI)

Glede uvajanja otroka v vrtec. I1 (SD S STARŠI)

Pri reševanju vzgojnih problemov otrok, stanovanjskega okolja, vzgoje, službe. I1 (SD S STARŠI)

Individualno – pogovor o tem, kaj lahko naredijo zase v smislu prostega časa. I1 (SD S STARŠI)

Sodelujem z vzgojiteljicami in njihovimi pomočnicami, največkrat se preko socialnih iger vključujem v delo vrtčevskih oddelkov in tako spoznavam otroke in vzgojni kader. I1 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Sodelovanje poteka tudi ob problemih, ki se tičejo otrok ali staršev. Takrat obvezno sodelujem s kadrom, saj so vsak dan v stiku z otrokom ter so najboljši vir informacij. I1 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Obvezno sodelujem z vodstvom Zavoda in ravnateljico vrtca. I1 (SD Z VODSTVOM)

V oddelkih uporabljam metodo opazovanja, metodo igre. I1 (SD Z OTOKI)

Pripravljam delavnice za starše. I1 (SD S STARŠI)

Pripravljam delavnice za otroke. I1 (SD Z OTOKI)

Pripravljam delavnice za zaposlene. I1 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Skupaj z njimi vzpostavljam prvi stik s starši in dogovor o sodelovanju. I1 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Z vodstvom Zavoda je sodelovanje bolj enostransko. I1 (SD Z VODSTVOM)

Delo mi med drugim določata direktorica Zavoda in ravnateljica vrtca. I1 (SD Z VODSTVOM)

Predvsem gre v tem sodelovanju za pripravo strokovnega gradiva, organizacijo sestankov, izmenjavo informacij. I1 (SD Z VODSTVOM)

Sodelujem s socialno delavko na osnovni šoli. S kolegico, ki pokriva področje dela za osnovno šolo, sem v stiku vsakodnevno. Predvsem kadar potrebujem neko mnenje, ji podam svoja opažanja, ob pogovoru z njo se tudi razbremenim. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Preko teh povezav z različnimi profili strokovnjakov znotraj Zavoda se odzovem na individualne potrebe udeležencev kot tudi ostalih zaposlenih in Zavoda kot celote. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

V Zavodu sodelujem še z defektologijo, učiteljico znakovnega jezika. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Sodelujem z administrativno-tehnično službo. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Logopedi, zdravnikom. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Različnimi zunanjimi ustanovami, kot so zunanji vrtci in osnovne šole, kriznim timom, kriminalistično službo, centrom za socialno delo, Zavodom za šolstvo, Ministrstvom za šolstvo, ORL – kliniko, Pediatrično kliniko, mentalnohigienskim oddelkom zdravstvenega doma, občino Ljubljana, nevladno organizacijo. I1 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Več časa bi rada posvetila preventivnim programom. I1 (PROBLEMI)

Posamezni primeri s starši in otroci v Zavodu, socialni problemi v domačem okolju, priprava strokovnega gradiva, vloga informatorja v Zavodu, telefoni in birokracija mi vzamejo do 80% dela oziroma časa. I1 (PROBLEMI)

Tako mi ostane premalo časa za preventivno delo in neposredno delo z otroki. I1 (PROBLEMI)

V vrtcu in Zavodu pomagam in sodelujem s svojim posebnim strokovnim znanjem od prvega stika, pogovora, opisa problema, dodajanje moči, vzpostavljanja pogojev za pogovor, dogovarjanja, pogajanja. I1 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Opravljam strokovna dela, ki so potrebna tudi za uresničevanje ciljev letnega delavnega načrta, ciljev vrtca in Zavoda. I1 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Delo svetovalne službe zajema: svetovalno delo z otroki – individualno in skupinsko. I1 (SD Z OTROKI)

Svetovalni in posvetovalni pogovori s starši. I1 (SD S STARŠI)

Timsko sodelovanje in posvetovalno delo z drugimi strokovnimi delavci. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Timsko sodelovanje in posvetovalno delo z vodstvom zavoda. I1 (SD Z VODSTVOM)

Razvojno delo – vodenje projektov, inovacij, sodelovanje pri uvajanju novosti, vodenje seminarjev. I1 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Psihodiagnostika – spremljanje in ocena otrokovega razvoja. I1 (SD Z OTROKI)

Strokovno izobraževanje pedagoških delavcev. I1 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Informiranje, organizacija in izvedba različnih oblik izobraževanja staršev in družin. I1 (SD S STARŠI)

Osveščanje strokovnih delavcev ter sošolcev otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v integraciji. I1 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Sodelovanje z zunanjimi institucijami. I1 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Med drugim sem članica Komisije za usmerjanje otrok in mladostnikov v program za gluhe in naglušne. I1 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI, POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Včasih se kljub temu, da se krešejo mnenja s starši ali z vodstvom vrtca, potegnem za tisto, kar je v korist otroka. I1 (PROBLEM)

Ker sodelujem s psihologom, upoštevam tudi njegovo avtonomnost. I1 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Ne vidim smisla v tem, ko je po nekaterih vrtcih npr. pomočnica ravnateljice tudi svetovalna delavka. To sta zame dve popolnoma nezdržljivi zadevi. Svetovalna delavka mora vedno izhajati iz stališča, kaj je najbolje za otroka. I1 (PROBLEMI)

Devet let sem hodila na supervizijo, izven delavnega časa, samoiniciativno. I1 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Vpisala bom 4. letnik študija na Fakulteti za socialno delo. I1 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Sfiltriram se ob pogovorih s sodelavci, prijateljicami, sama s sabo – notranji dialog, z naučenimi tehnikami, včasih z jokom. I1 (PROBLEMI)

Zaradi dela sem že občutila pojav nespečnosti ali pa se je telo odzvalo z boleznijo. I1 (PROBLEMI)

Izpostavila natrpanost urnika. I1 (PROBLEMI)

Zgodilo se mi je tudi, da so določen dogovor ali pogovor sodelujoči manipulirali ali priredili, zato si sedaj zaradi varnosti določen dan dogovore in besede zapisujem. I1 (PROBLEMI)

V enem dnevu odprem več zadev in ko začnem delati na njih, me prekinejo telefoni, obiski, prošnje, naloge nadrejenih. Nekatere od teh začnem, jih dokončam na pol, odprem poti do rešitev in potem obvisijo v zraku do takrat, ko imam zopet nekaj prostih minut, da nadaljujem z začetim. Seveda mi ti »vedno-novi-začetki« poberejo več energije, kot če bi eno zadevo v dnevu, dveh zaključila. In ravno ta odprtost problemov mi daje občutek nemoči, saj ni tega, da bi speljala zadevo do konca. I1 (PROBLEMI)

Imam svojo pisarno. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Računalnik, telefon, mizo za računalnik, pisalno mizo. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Manjšo mizo in stole za sprejem staršev in otrok. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

V pisarni imam veliko okno, tako da je vedno prisotna dnevna svetloba. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

V pisarni je tudi prostor za shranjevanje dokumentacije in omaro s ključem za shranjevanje osebnih podatkov. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

V prejšnji službi sem si pisarno delila. Trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Vsakodnevno imam neposredno delo z otroki, starši, sodelavci, tako da potrebujem svoj lastni prostor za pogovore, sprejemanje ljudi in sodelavcev, telefonske pogovore, pisanje poročil. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Za delo z večjim številom oseb imam na razpolago, seveda po dogovoru z ostalimi delavci Zavoda, sejno sobo, manjšo sobo za otroke in sobo za delo z družino. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Na voljo imam veliko literature s svoje in drugih strok. I1 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Delo postaja vedno bolj zahtevno, saj je populacija strokovno zahtevna – prihaja do več različnih motenj. To pa zahteva povezovanja z več strokovnjaki, več znanja, zasledovanje raziskav doma in tujini. I1 (PROBLEMI)

Z vzgojiteljicami se dogovorim glede časa in vsebine obiskov v skupini, vendar gredo zadnje čase obiski oddelkov v »plus« ure, ki pa niso upoštevane, torej moj čas. I1 (PROBLEMI)

Starši se glede obiska dogovorijo za uro oziroma me pokličejo ali nenapovedano obišejo. I1 (PROBLEMI)

Tudi vodstvo se nenapovedano oglašava v moji pisarni. Seveda mi vse to prekinja delo. I1 (PROBLEMI)

Premalo imam tudi možnosti za preventivne razvojne naloge, prevelik poudarek je na kurativi, urgenci, kjer gre ogromno energije. I1 (PROBLEMI)

Sama urejam papirnate zadeve, administrativne pomoči nimam. I1 (PROBLEMI, MATERIALNI, DELAVNI POGOJI)

INTERVJU 2

Cilje svetovalne službe zastavljam vzporedno s cilji in prioritetskimi nalogami vrteca in jih načrtam v svojem letnem delavnem načrtu. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Posebno pozornost namenjam ohranjanju in izboljšanju odnosov s starši. I2 (SD S STARŠI)

Klima v vrtecu. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI, SD Z VODSTVOM, POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Individualizacija, uvajanje otrok v vrtec. I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje glede uvajanja otrok v vrtec. I2 (SD S STARŠI)

Skrb za otroke s posebnimi potrebami. I2 (SD Z OTROKI)

Promocija Zavoda preko postopka sprejema novincev s predstavitvijo Zavoda. I2 (SD Z VODSTVOM)

Ponudbe programov preko spletnih strani s prispevki in ažuriranjem informacij v kotičku za starše. I2 (SD S STARŠI)

Obveščanje staršev o možnostih socialnovarstvenih in psihosocialnih pomoči zunanjih institucij in šolah za starše. I2 (SD S STARŠI)

Ugotavljanje potreb vključevanja otrok v enote Zavoda. I2 (SD Z VODSTVOM)

Celovito podajanje informacij o možnostih vključitve v posamezne enote in izven vrtca. I2 (SD S STARŠI)

Informacije o občasnem varovanju otrok na domu (občasno varovanje je še neformalno). I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje staršem oz. pomoč pri odločitvi o izboru oblike varstva, primerne starosti otroka za vstop v organizirano varstvo. I2 (SD S STARŠI)

Seznanjanje staršev s kriteriji in načini sprejemanja otrok v vrtec. I2 (SD S STARŠI)

Predstavitev kurikula. I2 (SD S STARŠI)

Seznanjanje staršev s specifiko uvajalnega obdobja. I2 (SD S STARŠI)

Podajanje informacij o ceni programov. I2 (SD S STARŠI)

Možnosti zniževanja prispevkov staršev ter načinu uveljavljanja znižanega plačila. I2 (SD S STARŠI)

Predstavitev specifik oz. programske usmerjenosti posameznih enot. I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje za vključitev v druge programe vrtca. I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje staršem ob izpisih otrok. I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje za vključitev v druge programe vrtca. I2 (SD S STARŠI)

Analiza stanja potreb po organiziranem varstvu in opozarjanje pristojnih ustanov. I2 (SD S STARŠI, SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Analize potreb staršev po novih oblikah vzgojno-varstvenega dela, spremenjenem poslovnem času. I2 (SD S STARŠI)

Zbiranje pobud in pripomb staršev. I2 (SD S STARŠI)

Sodelujem na roditeljskih sestankih in govorilnih urah. I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje o zakonskih možnostih denarnih pomoči in napotitvi staršev v ustrezne ustanove. I2 (SD S STARŠI)

Svetovanje staršem otrok s posebnimi potrebami. I2 (SD S STARŠI)

Sodelovanju z delavci vrtca. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Sodelovanje z zunanjimi ustanovami. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Sodelujem tudi z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic pri oblikovanju oddelkov. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Na področju socialne problematike v sodelovanju z delavci vrtca. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Na področju socialne problematike zunanjimi ustanovami (vzgojna zanemarjenost, trpinčeni otroci, neurejeni stiki med otroki in starši v nepopolnih družinah ipd.). I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Sodelovanje pri izbiri poslovnega časa I2. (SD Z VODSTVOM)

Spremljanje otrokovega razvoja. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Spremljanje integracije otrok s posebnimi potrebami. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Sodelovanje pri prehodu otrok iz vrtca v osnovno šolo. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Sodelovanje pri prehodu otrok iz skupine v skupino, iz vrtca v vrtec. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Sodelovanje pri reševanju problemov, kot so socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe. I2 (SD S STARŠI, SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI, SD Z VODSTVOM)

Povezujem se in sodelujem z vodstvom vrtca glede evalvacije dela v vrtcu. I2 (SD Z VODSTVOM)

Oblikovanje oddelkov. I2 (SD Z VODSTVOM)

Sprejem otrok. I2 (SD Z VODSTVOM)

Evalvacija oblik sodelovanja s starši. I2 (SD Z VODSTVOM)

Obogatitveni in nadstandardni program. I2 (SD Z VODSTVOM)

Ravnateljica je obenem tudi socialna pedagoginja in sodeluje tudi v svetovalni službi vrtca Domžale. I2 (SD Z VODSTVOM)

Sodelujem s Svetom Zavoda. I2 (SD Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

S psihologinjo v vrtcu. I2 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

S centrom za socialno delo pri skupnem reševanju problematike otrok s težavami, ki izvirajo iz socialnega okolja (vzgojna zanemarjenost, materialna problematika družine, otroci s posebnimi potrebami). I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Zdravstvenim domom. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Z mentalno higienskim oddelkom. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Z osnovnimi šolami. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Z Republiškim aktivom svetovalnih delavcev v vrtcu. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Z Ministrstvom za šolstvo in šport. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Zavodom za šolstvo. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

S krajevnimi skupnostmi. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Občino kot ustanoviteljem. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Priprava predloga novega Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec, in sicer na podlagi Ministrstva za šolstvo, dobrih praks vrtcev po Sloveniji in Zakona o upravnem postopku. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Dopolnila bom baze podatkov čakajočih otrok za vstop v vrtec na podlagi novega pravilnika. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Pripravila obrazce za obveščanje staršev na podlagi Zakona o upravnem postopku. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Sodelovala pri organizaciji individualne strokovne pomoči za otroke, ki po presoji vrtca in staršev potrebujejo pomoč in spremljanje in niso usmerjeni z odločbo o usmeritvi ali nimajo strokovne pomoči v drugih institucijah. I2 (POVEZAVA Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Izdelala evalvacije sodelovanja vrtca s starši. I2 (SD Z VODSTVOM)

Sodelovanje na tematski konferenci. I2 (SD Z VZGO JITELJI IN POMOČNIKI)

Pripravila in sodelovala na strokovnih aktivih s prispevki o nasilju. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Na področju malih javnih naročil pa me čaka priprava novih triletnih pogodb z dobavitelji – pogodbe na poziv ter izvedba postopkov za najugodnejšega ponudnika za naročila večjih vrednosti za sukcesivne dobave. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Sodelovala bom pri pripravi 60-letnice vrtca. I2 (SD Z VODSTVOM, SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Sodelovanje pri pisanju, urejanju publikacije vrtca. I2 (SD Z VODSTVOM)

Kronika vrtca, aktualni dogodki, ki so se zgodili v šolskem letu. I2 (SD Z VODSTVOM)

Preko centra za javna dela sprejemam posameznike, ki so v pomoč pri vzgojnem delu v vrtcu oziroma v oddelku s posameznimi otroki. I2 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

25 let mojega dela sem se ukvarjala, dopolnjevala in spremljala sprejeme otrok v vrtec. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Problem se pojavi, da mora starše otrok s posebno potrebo najprej usmeriti na določenega strokovnjaka, da dobijo odločbo o usmeritvi. I2 (PROBLEMI)

Problem, saj se zadnja leta pojavljajo tudi tako imenovane mame samohranilke. 2/3 jih ni poročenih. Pri prošnji za sprejem imajo prednost in samo plačilo vrtca je manjše. Našli smo rešitev, in sicer da izpolnijo obrazec, kjer kazensko odgovorno izjavljajo, da ne živijo v skupnem gospodinjstvu z očetom, materjo otroka ali novim partnerjem. I2 (PROBLEMI)

Zaradi Zakona o upravnem postopku bi lahko rekla, da je veliko pisarniškega dela, vse prošnje, ki jih dobim, moram vpisati v knjigo, jih razporediti po enotah vrtca, se pravi 30 skupin, po starosti, 17-ih točkah za sprejem. Zgodi se, da dobim 48 prošenj za eno prosto mesto in vsem moram vrniti odločbe s povratnico zaradi možnosti pritožbe. To pa mi vzame ogromno časa in seveda tudi denarja. V primeru pritožbe, če je otrok zavrnjen, sem jaz tista, ki le-to zagovarja, in vsakemu, ki želi oziroma poda prošnjo za sprejem otroka v vrtec, je dovoljen uvid v evidenco sprejetih. I2 (PROBLEMI)

Ker v zadnjih letih prihaja do trenda naseljevanja in rasti natalitete in s spremembo Zakona o brezplačnem vrtcu za drugega otroka, je povpraševanje po vrtcu ogromno. In s tem tudi povečano število obiskov in telefonskih klicev staršev čez dan. Vse to mi prekinja delo, ki pa mora biti opravljeno. In res se sprašujem, kaj narediti, da bo manj pisarniškega dela ter da bo zakonito. I2 (PROBLEMI)

Večkrat opozarjam ustanovitelja – občine na problematiko trenda naseljevanja, vendar je največkrat tako, da dokler se ne zbudi »ljudstvo«, se ne zgodi veliko. I2 (PROBLEMI)

Oblikovanje novih skupin, otrok ostane v mlajši skupini. V tej skupini so otroci isti letniki, vendar mlajši za dva meseca, starši se na to pritožijo. I2 (PROBLEMI)

Razlage s pedagoškega, psihološkega, socialnega področja, dobivamo se na sestankih skupaj s starši, vzgojiteljico. Posamezen primer lahko vzame veliko energije v smislu razlaganja in časa. I2 (PROBLEMI)

Vzgojiteljica opazi otroka s posebno potrebo, to pove meni. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Starši v začetku ne priznajo, da opaženo (otrok s posebno potrebo) res obstaja. I2 (PROBLEMI)

Staršem pokažem odskočno desko, da gredo naprej do strokovnjaka. I2 (SD S STARŠI)

Problem, ko gredo otroci na letovanje ali zimovanje, kako starše otrok, ki so socialno ogroženi, nagovoriti, da sploh gredo. Starši se bojijo, da bodo etiketirani, izpostavljeni. Ponavadi izpostavim zdravstveni razlog, da nekako te starše vzpodbudim, da otroke navsezadnje le vključijo vedno v sodelovanju z vzgojiteljico. Ona povabi starše na razgovor in preko pogovornih uric, katerih se udeleži tudi sama, počasi vplivamo na starše. I2 (PROBLEMI, SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Starši se name obračajo tudi z vprašanjem, kdaj v vrtec. I2 (SD S STARŠI)

Zadnja leta imam velikokrat občutek, da sta hrepenenje po uspehu in potrošniška mrzlica povezana s tem, da starši forsirajo vstop otroka v vrtec, tudi ko imajo možnost, da bi bil lahko še doma. I2 (PROBLEMI)

Starše obveščam o možnostih socialnovarstvenih in psihosocialnih pomoči zunanjih institucij, šolah za starše, zanimivih informacijah na internetu. I2 (SD S STARŠI)

Prvi stik s starši imam preko vpisa otroka v vrtec. I2 (SD S STARŠI)

Neprisiljen stik s starši preko knjig. I2 (SD S STARŠI)

Za starše izposojam knjižno gradivo z možnostjo svetovanja. I2 (SD S STARŠI)

Ko starši izbirajo knjigo, jih v pogovoru vprašam, kako to, da jih tema izbrane knjige zanima. V nekaterih primerih se nadaljuje v pogovor in sodelovanje. I2 (SD S STARŠI)

Ne berejo radi, pa obesim ali jim ponudim krajše članke, ki opisujejo težavo. I2 (SD S STARŠI)

Na nekatere starše naredi literatura, ki jo prebirajo, tak vtis, da iščejo probleme, četudi jih ni. Včasih padejo v literaturo. Lahko bi primerjala ta dogajanja s knjigo o zdravstvu. Ko jo bereš, imaš lahko vse opisane simptome. Tu pomaga trezen razgovor. I2 (PROBLEMI)

Za vzgojni kader pripravljam Knjižni nahrbtnik, tako članki kot tudi knjige za vzgojo in izobraževanje ter osebno rast. Zraven je še zvezek, kjer lahko opišejo svoja mnenja in doživljanja knjig. I2 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Vrtec mi omogoči različna izobraževanja. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Sodelujem tudi v študijski skupini. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Izmenjava problemov, mnenj po internetu. I2 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Pri svojem delu sem avtonomna. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Z otroki v skupini ne delam neposredno, saj mislim, da nimam dovolj pedagoških znanj. I2 (PROBLEMI)

Sem pa dober koordinator, živim v sredini vrtca oziroma dogajanja, kjer povezujem starše, društva, različne službe, dodatno strokovno pomoč oz. ostalimi institucijami. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

V teh letih dela v vrtcu sem opazila, da izginja stereotipna predstava o svetovalni službi. Všeč mi je tudi naziv svetovalni delavec, ker ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k meni, pa tudi osebno se boljše počutim. I2 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Pomembno je, da se starši obrnejo name oziroma sem jaz tista, ki staršem razložim in sem jim v pomoč ob vpisu otroka v vrtec. Tako imajo starši že izkušnjo s svetovalno delavko in manj strahu, ko se name ponovno obračajo. I2 (SD S STARŠI)

Imam svojo pisarno. I2 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Manjša soba oziroma kabinet v vrtcu z malo svetlobe. I2 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Vendar imam tu svoj prostor, mir pri delu in tega sem vesela. I2 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Pred leti sem si delila pisarno v tajništvu vrtca. I2 (PROBLEM)

V primeru večje skupine imam na razpolago, v dogovoru z ostalimi delavci vrtca, pedagoško sobo. I2 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Spremljam zadnje izdaje in vsebino knjig, primernih za vrtec, vzgojo, starše in osebno rast. V vrtcu je veliko strokovne literature, sama ima tudi fascikel člankov, izkušenj. I2 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Sodelujem s tajnico in računovodkinjo vrtca. I2 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

INTERVJU 3

Prizadevali si bomo za novo znanje, inovativnost. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Temeljne naloge vrtca in vzporedno s tem svetovalne službe so pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Letni delavni načrt in cilje povezujem z letnim delavnim načrtom vrtca in cilji v njem. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Moje delo je interdisciplinarno zasnovano. Zajema vse od dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Opravljam še delo in dolžnosti pomočnice ravnateljice. Obe področji dela se dobro povezuje in pri sami organizaciji in usklajevanju nimam težav. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Sodelujem še z občino Vodice – kot ustanoviteljem. I3 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Sodelujem s starši. I3 (SD S STARŠI)

Sodelujem z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic. I3 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Osnovno šolo, zdravstvenim domom. I3 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Psihologom. I3 (SD Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Moja temeljna naloga je, da na podlagi mojega strokovnega znanja, preko svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomni način, vključujem v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli, pomagam in sodelujem z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Moje delo v vrtcu kot socialne delavke je kraj dogovarjanja, sodelovanja in povezovanja, s pogovori, informiranjem, posvetovanji, izobraževanjem. (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Prizadevam si za podporo, pomoč in spodbudo otrokom, staršem, strokovnim delavcem. I3 (SD Z OTROKI, SD S STARŠI, SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pri vstopu v vrtec, uvajanju. I3 (SD S STARŠI)

Vzgojnem delu v skupinah. I3 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Različnih razvojnih in čustvenih težavah. I3 (SD Z OTROKI)

Težavah otrok s posebnimi potrebami. I3 (SD S STARŠI)

Pri načrtovanju pomoči, vzgoji, razvoju, vzgojnih težavah. I3 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pritožbah. I3 (SD Z VODSTVOM)

Imam lastno pisarno. Svetlo, prostorno, v njej lahko delam z manjšo in večjo skupino oseb, in sicer do osem. I3 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Stalno se strokovno izpopolnujem na različnih seminarjih in s študijem strokovne literature. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Oblikujem tudi letni delovni načrt svetovalne službe, ki je del letnega delovnega načrta vrtca in izhaja iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog ter letnih poročil o delu svetovalne službe, pripravljam se na svetovalno delo. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Za starše organiziram predavanja. I3 (SD S STARŠI)

Za strokovne delavke vrtca organiziram predavanja. I3 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Tisto mesto pomoči v vrtcu, kjer se mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo otroku pri zagotavljanju varnega in spodbudnega okolja zanj. I3 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

V času uradnih ur, ko delam kot svetovalna delavka, svoj prostor in mir. I3 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Imam računalnik, telefon, strokovno literaturo in administrativno pomoč. I3 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Posebnih problemov nimam. I3 (PROBLEMI)

Tudi možnost ustrezne organizacije časa, tako za delo pomočnice ravnateljice kot za delo svetovalne delavke. I3 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

INTERVJU 4

Spodbujanje rasti in optimalni razvoj otroka v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvojnega obdobja. I4 (SD Z OTROKI)

Pomoč otrokom pri premagovanju socialnih, osebnostno-razvojnih in drugih težav. I4 (SD Z OTROKI)

Prizadevati si za kakovost dela s starši. I4 (SD S STARŠI)

Omogočiti pogovor in svetovanje ob različnih težavah, s katerimi se srečujejo v družini ali pri otroku. I4 (SD S STARŠI)

Sodelovanje pri postopnem uvajanju otroka v vrtec. I4 (SD S STARŠI)

Prispevati h kvaliteti vzgojno-izobraževalnega dela in pri tem upoštevati strokovno avtonomijo vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja, pridobivanje informacij, napotkov za delo, sodelovati pri načrtovanju in izvajanju skupnih nalog ter si zanje deliti odgovornost, posvetovalno delo ob posameznih težavah in predlogih, na katere naleti svetovalna služba. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pri svojem delu sodelujem v skupinah oziroma neposredno z otroki s posebnimi potrebami. I4 (SD Z OTROKI)

Preko opazovanja, pomoči, spremstvom teh otrok. I4 (SD Z OTROKI)

Če vzgojitelj opazi, da bi potreboval otrok pomoč in me prosi za mnenje, se vključim v skupino in otroku, ki še nima odločbe o usmeritvi, po navodilih specialnega pedagoga, logopeda, psihologa ali drugega strokovnjaka, nudim pomoč. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Svetovanje in pomoč staršem, ki jih zanima ali skrbi vključitev otroka v vrtec. I4 (SD S STARŠI)

Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj, socialne igre izvajam neposredno v skupini otrok. I4 (SD Z OTROKI)

Svetovanje in pomoč staršem, ki imajo kakršnekoli težave z otrokom. I4 (SD S STARŠI)

Svetovanje in pomoč staršem, ki imajo pomisleke glede šolanja otroka. I4 (SD S STARŠI)

Svetovanje in pomoč staršem, ki opazijo, da se je vedenje otroka spremenilo in jih to skrbi. I4 (SD S STARŠI)

Predlagajo tudi teme predavanj ali delavnic za starše, podajo svoje predloge, želje, pohvale in kritike. I4 (SD S STARŠI)

Individualni pogovori – pogovorne ure za starše, pomoč staršem, ki želijo vzpostaviti stik s psihologom, logopedom ali drugim strokovnim delavcem. I4 (SD S STARŠI)

Staršem je na voljo tudi spletni obrazec, kjer lahko posredujejo svoje težave, probleme ali pa postavijo vprašanja, ki jih zanimajo. I4 (SD S STARŠI)

Svetovanje in pomoč staršem pri postopnem uvajanju otroka v vrtec. I4 (SD S STARŠI)

Strokovna podpora vzgojiteljem in pomočnikom vzgojitelja za osebno in strokovno rast. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Za starše novice vodim informativni sestanek. I4 (SD S STARŠI)

Koordiniram sestavo in evalvacije individualnih programov. I4 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Zagotavljam prisotnost staršev na sestankih. I4 (SD S STARŠI)

Skrbim tudi za pridobitev različnih soglasij staršev. I4 (SD S STARŠI)

S strokovnimi delavkami vrtca sodelujem preko svetovanja in pomoči pri težavah, na katere naletijo v skupini ali jih opazijo pri posameznem otroku. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Na željo vzgojitelja ali pomočnika vzgojitelja se dogovorimo za individualni pogovore. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Z njimi sodelujem pri izdelavi in evalvaciji individualnih programov, povezujem se s strokovnjaki. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Nudim pomoč pri vodenju roditeljskih sestankov in pripravi različnih praznovanj in projektov, vezanih na vzgojno delo. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pohvalila bi sodelovanje z vodstvom. I4 (SD Z VODSTVOM)

Ravnateljica vrtca je bila pred svojim mandatom svetovalna delavka. To je opazno in dobrodošlo, saj razume tudi stiske in težave svetovalne delavke. I4 (SD Z VODSTVOM)

Z vodstvom vrtca se posvetujem in sodelujem pri zagotavljanju pogojev za integracijo otrok s posebnimi potrebami. I4 (SD Z VODSTVOM)

Sodelujem na kolegijih ter strokovnih zborih, ki jih sklicuje vodstvo. I4 (SD Z VODSTVOM)

Skupaj sodelujemo pri sestavi oddelkov. I4 (SD Z VODSTVOM)

Posvetovanje ob težavah, na katere naletim. I4 (SD Z VODSTVOM)

Sodelovanjem tudi s predlogi. I4 (SD Z VODSTVOM)

Sodelujem še s tajnico vrtca. I4 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Centrom za socialno delo, Mentalno higienskega oddelka v zdravstvenem domu. I4 (SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI)

Občinskim aktivom svetovalnih delavcev, šolsko svetovalno službo. I4 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Timom strokovnih delavcev. I4 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Z logopedom. I4 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

S psihologom. I4 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Z mobilnimi specialnimi pedagogi. I4 (POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI)

Izvajam socialne igre v skupini ali individualno. I4 (SD Z OTROKI)

Se pripravljam in izvajam delavnice v romskem naselju. I4 (SD Z OTROKI)

Spremljam potrebe staršev preko analiz anket. I4 (SD Z VODSTVOM)

Sodelujem pri izdelavi in evalvaciji letnega delavnega načrta vrtca. I4 (SD Z VODSTVOM)

Pri izdelavi publikacije vrtca. I4 (SD Z VODSTVOM)

Sodelujem na področju izboljšave komunikacije med starši in vzgojitelji. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pri prednostni nalogi »Zdrav vrtec«. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Pripravljam razpis za sredstva. I4 (SD Z VODSTVOM)

Organiziram šolo za starše ter informiram starše. I4 (SD S STARŠI)

Izvajam programe za osebni in socialni razvoj preko socialnih in sprostitev iger. I4 (SD Z OTROKI)

Pripravljam različne zloženke in članke za starše iz različne aktualnih tem. I4 (SD S STARŠI)

Spremljam potrebe staršev. I4 (SD S STARŠI)

Organiziram šolo za starše, nudim pomoč staršem, ki želijo izvesti predavanje, delavnico, povezano z vzgojo. I4 (SD S STARŠI)

Strokovnim delavkam vrtca predstavljam novosti na področju zakonodaje in strokovne literature. I4 (SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI)

Sodelujem pri izvajanju vizije vrtca. I4 (SD Z VODSTVOM)

Udeležujem se študijskih skupin, aktivov in izobraževanja strokovnih delavk vrtca. I4 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

Imam lastno pisarno. I4 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Pisarna je dovolj velika za manjše skupine ljudi. I4 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

V pisarni je telefon, računalnik, omare za hranjenje dokumentacije in podatkov. I4 (MATERIALNI DELAVNI POGOJI)

Veliko časa mi zavzamejo papirji in nasičenost ter prekinjanje s telefoni in obiski. I4 (PROBLEMI)

Ne morem biti v vseh enotah enako prisotna. I4 (PROBLEMI)

Poudarila empatijo. I4 (POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA)

3. Ureditev izjav glede na osnovna področja dela z otroki, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, starši, vodstvom, zunanji ustanovami, ostalimi strokovnimi delavci, glede materialnih in delavnih pogojev dela ter problemov intervjuvank in pripisovanje pojmov s Programskih smernic.

SD Z OTROKI

✘ Pomoč nudim v različnih oblikah. Pedagoška pomoč. I1	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – pedagoška pomoč. I1</i>
✘ Psiholog se včasih lažje pogovori z dečkom, jaz pa z deklico. I1	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – težave – Psiholog se včasih lažje pogovori z dečkom, jaz pa z deklico. I1</i>
✘ V oddelkih uporabljam metodo opazovanja, metodo igre. I1	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – metoda opazovanja, metoda igre. I1</i>
✘ Pripravljam delavnice za otroke. I1	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – delavnice za otroke. I1</i>
✘ Delo svetovalne službe zajema: svetovalno delo z otroki – individualno in skupinsko. I1	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – svetovalno delo z otroki – individualno in skupinsko. I1</i>
✘ Psihodiagnostika – spremljanje in ocena otrokovega razvoja. I1	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – spremljanje in ocena otrokovega razvoja. I1</i>
✘ Različne razvojne in čustvene težave. I3	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – težave – razvojne in čustvene. I3</i>
✘ Prizadevanje za podporo, pomoč in spodbudo otrokom. I3	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj.</i>
✘ Spodbujanje rasti in optimalnega razvoja otroka v skladu z njegovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvojnega obdobja. I4	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvojnega obdobja. I4</i>
✘ Pomoč otrokom pri premagovanju socialnih, osebnostno-razvojnih in drugih težav. I4	<i>Pomoč otrokom s težavami v prilagajanju in sodelovanju v skupini – premagovanju socialnih, osebnostno-razvojnih in drugih</i>

✘ Pri svojem delu sodelujem v skupinah oziroma neposredno z otroki s posebnimi potrebami. I4	težav. I4 <i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – sodelujem v skupinah oziroma neposredno z otroki s posebnimi potrebami. I4</i>
✘ Preko opazovanja, pomoči, spremstva teh otrok. I4	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – opazovanje, pomoč, spremstvo teh otrok. I4</i>
✘ Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj.	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj.</i>
✘ Socialne igre izvajam neposredno v skupini otrok. I4	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – socialne igre. I4</i>
✘ Izvajam socialne igre v skupini ali individualno. I4	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – socialne igre – individualno. I4</i>
✘ Se pripravljam in izvajam delavnice v romskem naselju. I4	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – delavnice – v romskem naselju. I4</i>
✘ Izvajam programe za osebni in socialni razvoj preko socialnih in sprostitev iger. I4	<i>Pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj – sprostitevne igre. I4</i>

SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI

✘ Z vrtcem sodelujem že v izhodišču, se pravi pri samem načrtovanju, vzpostavljanju in vzdrževanju ustreznih pogojev za varno in spodbudno vzgojno-izobraževalno okolje. I1	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – vzpostavljanje in vzdrževanje ustreznih pogojev za varno in spodbudno vzgojno-izobraževalno okolje. I1</i>
✘ Sodelujem z vzgojiteljicami in njihovimi pomočnicami, največkrat se preko socialnih iger vključujem v delo vrtčevskih oddelkov in tako spoznavam otroke in vzgojni kader. I1	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – socialne igre. I1</i>
✘ Sodelovanje poteka tudi ob problemih, ki se tičejo otrok ali staršev. Takrat obvezno sodelujem s kadrom, saj so vsak dan v stiku z otrokom ter so najboljši vir informacij. I1	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – problemi – sodelovanje s kadrom – kot najboljši vir informacij. I1</i>

✘ Pripravljam delavnice za zaposlene. I1	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – delavnice za zaposlene. I1</i>
✘ Skupaj z njimi vzpostavljam prvi stik s starši in dogovor o sodelovanju. I1	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – sodelovanje s kadrom – prvi stik s starši in dogovor o sodelovanju. I1</i>
✘ Strokovno izobraževanje pedagoških delavcev. I1	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov.</i>
✘ Klima v vrtcu. I2	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – klima v vrtcu. I2</i>
✘ Sodelovanje z delavci vrtca. I2	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku.</i>
✘ Sodelujem z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic pri oblikovanju oddelkov. I2	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – oblikovanje oddelkov. I2</i>
✘ Sodelovanje z delavci vrtca na področju socialne problematike. I2	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – socialna problematika. I2</i>
✘ Spremljanje otrokovega razvoja. I2	<i>Ugotavljanje stanja in evalvacija vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku – spremljanje otrokovega razvoja. I2</i>
✘ Spremljanje integracije otrok s posebnimi potrebami. I2	<i>Ugotavljanje stanja in evalvacija vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku – spremljanje integracije otrok s posebnimi potrebami. I2</i>
✘ Sodelovanje pri prehodu otrok iz skupine v skupino, iz vrtca v vrtec. I2	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – prehod otrok – iz skupine v skupino, iz vrtca v vrtec. I2</i>
✘ Sodelovanje pri reševanju problemov, kot so socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe. I2	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – problemi – socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe. I2</i>
✘ Sodelovala na tematski konferenci. I2	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – tematska konferenca. I2</i>
✘ Priprava in sodelovanje na strokovnih	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje</i>

aktivih s prispevki o nasilju. I2	<i>vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – strokovni aktivni – prispevki o nasilju. I2</i>
✘ Sodelovanje pri pripravi 60-letnice vrtca. I2	<i>Drugo – sodelovanje pri pripravi 60-letnice vrtca. I2</i>
✘ Vzgojiteljica opazi otroka s posebno potrebo, to pove meni. I2	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – problem – vzgojiteljica opazi otroka s posebno potrebo, to pove meni. I2</i>
✘ Za vzgojni kader pripravljam Knjižni nahrbtnik, to so članki in knjige za vzgojo in izobraževanje ter osebno rast. I2	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – članki, knjige za vzgojo in izobraževanje ter osebno rast. I2</i>
✘ Zraven je še zvezek, kjer lahko opišejo svoja mnenja in doživljanja knjig. I2	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – članki knjige – zvezek – mnenja in doživljanja. I2</i>
✘ Sodelovanje z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic. I3	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – sodelovanje z vzgojiteljicami in pomočnicami vzgojiteljic. I3</i>
✘ Prizadevanje za podporo, pomoč in spodbudo strokovnim delavcem.	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – podpora, pomoč in spodbuda.</i>
✘ Vzgojno delo v skupinah. I3	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – podpora, pomoč in spodbuda pri vzgojnem delu v skupinah. I3</i>
✘ Načrtovanje pomoči pri vzgoji, razvoju, vzgojnih težavah. I3	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – podpora, pomoč in spodbuda pri načrtovanju pomoči, vzgoji, razvoju, vzgojnih težavah. I3</i>
✘ Predavanja za strokovne delavke vrtca. I3	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – predavanja. I3</i>
✘ Prispevati h kvaliteti vzgojno-izobraževalnega dela. I3	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – prispevati h kvaliteti vzgojno-izobraževalnega dela. I3</i>
✘ Upoštevati strokovno avtonomijo vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja. I3	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – upoštevati strokovno avtonomijo vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja. I3</i>

✘ Pridobivanje informacij, napotkov za delo. I3	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – pridobivanje informacij. I3</i>
✘ Sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju skupnih nalog ter si zanje deliti odgovornost, posvetovalno delo ob posameznih težavah in predlogih, na katere naleti svetovalna služba. I4	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – problemi – sodelovanje, posvetovanje, načrtovanje, izvajanje skupnih nalog; deliti odgovornost. I4</i>
✘ Strokovna podpora vzgojiteljem in pomočnikom vzgojitelja za osebno in strokovno rast. I4	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – podpora za osebno in strokovno rast. I4</i>
✘ Sodelovanje s strokovnimi delavkami vrtca preko svetovanja in pomoči pri težavah, na katere naletijo v skupini ali jih opazijo pri posameznem otroku. I4	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – problemi – svetovanja in pomoči. I4</i>
✘ Na željo vzgojitelja ali pomočnika vzgojitelja se dogovorimo za individualni pogovor. I4	<i>Izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku – problemi – individualni pogovori vzgojitelja ali pomočnika. I4</i>
✘ Sodelovanje pri izdelavi in evalvaciji individualnih programov.	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – evalvaciji individualnih programov. I4</i>
✘ Povezovanje s strokovnjaki. I4	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – povezovanje s strokovnjaki. I4</i>
✘ Nudenje pomoči pri vodenju roditeljskih sestankov in pripravi različnih praznovanj in projektov, vezanih na vzgojno delo. I4	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – vodenje roditeljskih sestankov, priprava različnih praznovanj, projektov, vezanih na vzgojno delo. I4</i>
✘ Sodelovanje na področju izboljšave komunikacije med starši in vzgojitelji. I4	<i>Načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku – izboljšanje komunikacije med starši in vzgojitelji. I4</i>
✘ Strokovnim delavkam vrtca predstavljam novosti na področju zakonodaje in strokovne literature. I4	<i>Strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov – novosti v zakonodaji in strokovni literaturi. I4</i>

SD S STARŠI

- ✘ Družinsko svetovanje, družinska terapija. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – družinsko svetovanje, družinska terapija. I1
- ✘ Šola za starše. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge - šola za starše. I1
- ✘ Srečanja staršev integriranih otrok in otrok, ki so vključeni v Zavod. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – skupina za samopomoč – integriranih otrok in otrok, ki so vključeni v Zavod. I1
- ✘ Skupina staršev za samopomoč. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – skupina za samopomoč – starši. I1
- ✘ Skupina staršev otrok s polževim vsadkom. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – skupina za samopomoč – starši otrok s polževim vsadkom. I1
- ✘ Veliko imam stika s starši. Name se obračajo glede informacij o življenju v Zavodu, storitev, zahtevkov, obravnav. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – informiranje – o življenju v Zavodu, storitvah, zahtevkih, obravnavah. I1
- ✘ Povežem jih z ostalimi strokovnjaki, zunanjimi ustanovami. I1
Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – informiranje – stik z ostalimi strokovnjaki, zunanjimi ustanovami. I1
- ✘ Nudenje pomoči pri pisanju prošenj, priporočil. I1
Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – pisanje

	prošenj, priporočil. I1
✘ Svetovanje glede uvajanja otroka v vrtec. I1	<i>Pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku – uvajanje. I1</i>
✘ Pomoč pri reševanju vzgojnih problemov otrok, stanovanjskega okolja, vzgoje, službe. I1	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – vzgojni, stanovanjski, službeni. I1</i>
✘ Individualno delo – pogovor o tem, kaj lahko naredijo zase v smislu prostega časa. I1	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – kaj lahko naredijo zase – prosti čas. I1</i>
✘ Pripravljam delavnice za starše. I1	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – delavnice za starše. I1</i>
✘ Svetovalni in posvetovalni pogovori s starši. I1	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – svetovalni in posvetovalni pogovori. I1</i>
✘ Informiranje, organizacija in izvedba različnih oblik izobraževanja staršev in družin. I1	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – informiranje – izobraževanje staršev in družin. I1</i>
✘ Možnosti zniževanja prispevkov staršev ter načini uveljavljanja znižanega plačila. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – informiranje – uveljavljanje znižanega plačila. I2</i>
✘ Predstavitev specifike oz. programske usmerjenosti posameznih enot. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – informiranje – specifike oz. programske usmerjenosti posameznih enot. I2</i>
✘ Svetovanje za vključitev v druge programe vrtca. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – informiranje – vključitev v druge programe vrtca. I2</i>

✘ Svetovanje staršem ob izpisih otrok. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – svetovanje – izpisi otrok. I2</i>
✘ Svetovanje za vključitev v druge programe vrtca. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – svetovanje – vključitev v druge programe vrtca. I2</i>
✘ Analize potreb staršev po novih oblikah vzgojno varstvenega dela, spremenjenem poslovnem času. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – analiza – potrebe staršev po novih oblikah vzgojno varstvenega dela, spremenjen poslovnih čas. I2</i>
✘ Zbiranje pobud in pripomb staršev. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – pobude in pripombe staršev. I2</i>
✘ Sodeluje na roditeljskih sestankih in govorilnih urah. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – sodelovanje – roditeljski sestanki, govorilne ure. I2</i>
✘ Svetovanje o zakonskih možnostih denarnih pomoči in napotitvi staršev v ustrezne ustanove. I2	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – svetovanje o zakonskih možnostih, denarni pomoči, napotitvi v ustrezne ustanove. I2</i>
✘ Svetovanje staršem otrok s posebnimi potrebami. I2	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – svetovanje – otrok s posebnimi potrebami. I2</i>
✘ Staršem pokažem odskočno desko, da gredo naprej do strokovnjaka. I2	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – informiranje – stik s strokovnjakom. I2</i>
✘ Starši se name obračajo tudi z vprašanjem, kdaj v vrtec. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – problemi – kdaj v vrtec. I2</i>
✘ Starše obveščam o možnostih socialnovarstvenih in psihosocialnih pomoči zunanjih institucij, šolah za starše, zanimivih informacijah na internetu. I2	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – informiranje – socialnovarstvene, psihosocialne pomoči zunanjih institucij, šole za starše, informacije</i>

	na internetu. I2
✘ Prvi stik s starši imam preko vpisa otroka v vrtec. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – stik s starši – vpis otroka v vrtec. I2</i>
✘ Neprisiljen stik s starši preko knjig. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – stik s starši – preko knjig. I2</i>
✘ Za starše izposojam knjižno gradivo z možnostjo svetovanja. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – stik s starši – izposoja knjig – možnost svetovanja. I2</i>
✘ Ko starši izbirajo knjigo, jih v pogovoru vprašam, kako to, da jih tema izbrane knjige zanima. V nekaterih primerih se nadaljuje v pogovor in sodelovanje. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – stik s starši – izposoja knjig – zakaj tema izbrane knjige, pogovor se nadaljuje. I2</i>
✘ Ne berejo radi, zato obesim ali jim ponudim krajše članke, ki opisujejo težavo. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – stik s starši – članki. I2</i>
✘ Pomembno, da se starši obrnejo name oziroma sem jaz tista, ki staršem razložim in sem jim v pomoč ob vpisu otroka v vrtec. Tako imajo starši že izkušnjo s svetovalno delavko in manj strahu, ko se name ponovno obračajo. I2	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – stik s starši – vpis otroka v vrtec – izkušnja s svetovalno delavko in manj strahu, ko se name ponovno obračajo. I2</i>
✘ Sodelujem s starši. I3	<i>Pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku.</i>
✘ Prizadevam se za podporo, pomoč in spodbudo staršem, I3	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge. I3</i>

✘ Pomoč pri vstopu v vrtec, uvajanju. I3	<i>Pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku – uvajanje. I3</i>
✘ Težave otrok s posebnimi potrebami. I3	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – otrok s posebnimi potrebami. I3</i>
✘ Za starše organiziram predavanja. I3	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – predavanja. I3</i>
✘ Prizadevati si za kakovost dela s starši. I4	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – prizadevati za kakovost dela s starši. I4</i>
✘ Omogočiti pogovor in svetovanje ob različnih težavah, s katerimi se srečujejo v družini ali pri otroku. I4	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – pogovor, svetovanje ob različnih težavah, s katerimi se srečujejo v družini ali pri otroku. I4</i>
✘ Sodelovanje pri postopnem uvajanju otroka v vrtec. I4	<i>Pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku – uvajanje. I4</i>
✘ Svetovanje in pomoč staršem, ki jih zanima ali skrbi vključitev otroka v vrtec. I4	<i>Pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku – vključitev otroka v vrtec. I4</i>
✘ Svetovanje in pomoč staršem, ki imajo kakršnekoli težave z otrokom. I4	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – svetovanje, pomoč staršem. I4</i>
✘ Svetovanje in pomoč staršem, ki imajo pomisleke glede šolanja otroka. I4	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – pomisleki glede šolanja otroka. I4</i>

✘ Svetovanje in pomoč staršem, ki opazijo, da se je vedenje otroka spremenilo in jih to skrbi. I4	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – vedenje otroka se spremeni. I4</i>
✘ Predlagajo teme predavanj ali delavnic za starše, podajo svoje predloge, želje, pohvale in kritike. I4	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – predlagajo teme predavanj, delavnic, podajo predloge, želje, pohvale in kritike. I4</i>
✘ Individualni pogovori – pogovorne ure za starše, pomoč staršem, ki želijo vzpostaviti stik s psihologom, logopedom ali drugim strokovnim delavcem. I4	<i>Pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj – problemi – vzpostaviti stik s strokovnjakom. I4</i>
✘ Staršem je na voljo tudi spletni obrazec, kjer lahko posredujejo svoje težave, probleme ali pa postavijo vprašanja, ki jih zanimajo. I4	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – spletni obrazec – posredujejo težave, probleme, vprašanja. I4</i>
✘ Svetovanje in pomoč staršem pri postopnem uvajanju otroka v vrtec. I4	<i>Pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku – uvajanje. I4</i>
✘ Za starše novincev vodim informativni sestanek. I4	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – informativni sestanek za starše novincev. I4</i>
✘ Zagotavljam prisotnost staršev na sestankih. I4	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – zagotavljam prisotnost staršev na sestankih. I4</i>
✘ Skrbim tudi za pridobitev različnih soglasij staršev. I4	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – soglasja staršev. I4</i>
✘ Organiziram šolo za starše.	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – šola za starše.</i>
✘ Informiram starše. I4	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – informiranje. I4</i>

✘ Pripravljam različne zloženke in članke za starše iz različne aktualnih tem. I4	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – zloženke in članki. I4</i>
✘ Spremljam potrebe staršev. I4	<i>Razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši – potrebe staršev. I4</i>
✘ Organiziram šolo za starše, nudim pomoč staršem, ki želijo izvesti predavanje, delavnico povezano z vzgojo. I4	<i>Pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge – šola za starše.</i>

SD Z VODSTVOM

✘ Obvezno sodelujem z vodstvom Zavoda in ravnateljico vrtca. I1	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sodelovanje – z vodstvom Zavoda in ravnateljico vrtca. I1</i>
✘ Z vodstvom Zavoda je sodelovanje bolj enostransko. I1	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sodelovanje – bolj enostransko. I1</i>
✘ Delo mi med drugim določata direktorica Zavoda in ravnateljica vrtca. I1	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – delo določata direktorica Zavoda in ravnateljica vrtca. I1</i>
✘ Predvsem gre v tem sodelovanju za pripravo strokovnega gradiva, organizacijo sestankov, izmenjavo informacij. I1	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – priprava strokovnega gradiva, organizacija sestankov, izmenjava informacij. I1</i>
✘ Timsko sodelovanje in posvetovalno delo z vodstvom zavoda. I1	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – timsko sodelovanje in posvetovalno delo. I1</i>
✘ Klima v vrtcu. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – klima v vrtcu. I2</i>
✘ Promocija Zavoda preko postopka sprejema novincev s predstavitevijo Zavoda. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – promocija Zavoda preko postopka sprejema novincev. I2</i>
✘ Ugotavljanje potreb vključevanja otrok v enote Zavoda. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – ugotavljanje potreb vključevanja otrok v enote Zavoda. I2</i>
✘ Sodelovanje pri izbiri poslovnega časa. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca –</i>

	sodelovanje pri izbiri poslovnega časa. I2
✘ Sodelovanje pri reševanju problemov, kot so socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – reševanje problemov – socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe. I2</i>
✘ Povezujem in sodelujem z vodstvom vrtca glede evalvacije dela v vrtcu. I2	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – evalvacija – delo v vrtcu. I2</i>
✘ Oblikovanje oddelkov. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – oblikovanje oddelkov. I2</i>
✘ Sprejem otrok. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sprejem otrok. I2</i>
✘ Evalvacija oblik sodelovanja s starši. I2	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – sodelovanje s starši. I2</i>
✘ Obogatitveni in nadstandardni program. I2	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – obogatitveni in nadstandardni program. I2</i>
✘ Ravnateljica je obenem tudi socialna pedagoginja in sodeluje tudi v svetovalni službi vrtca Domžale. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – ravnateljica je obenem tudi socialna pedagoginja in sodeluje tudi v svetovalni službi vrtca Domžale. I2</i>
✘ Izdelava evalvacije sodelovanja vrtca s starši. I2	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – evalvacija – sodelovanje vrtca s starši. I2</i>
✘ Sodelovala bom pri pripravi 60-letnice vrtca. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sodelovala bom pri pripravi 60-letnice vrtca. I2</i>
✘ Sodelovanje pri pisanju, urejanju publikacije vrtca. I2	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sodelovanje pri pisanju, urejanju publikacije vrtca. I2</i>
✘ Pisanje kronike vrtca, aktualnih dogodkov, ki so se zgodili v šolskem letu. I2	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – kronika vrtca, aktualni dogodki, ki so se zgodili v šolskem letu. I2</i>

✘ Pritožbe. I3	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – pritožbe. I3</i>
✘ Pohvalila bi sodelovanje z vodstvom. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – pohvalila bi sodelovanje z vodstvom. I4</i>
✘ Ravnateljica vrtca je bila pred svojim mandatom svetovalna delavka. To je opazno in dobrodošlo, saj razume tudi stiske in težave svetovalne delavke. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – ravnateljica vrtca je bila pred svojim mandatom svetovalna delavka. To je opazno in dobrodošlo, saj razume tudi stiske in težave svetovalne delavke. I4</i>
✘ Z vodstvom vrtca se posvetujem in sodelujem pri zagotavljanju pogojev za integracijo otrok s posebnimi potrebami. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – zagotavljanje pogojev za integracijo otrok s posebnimi potrebami. I4</i>
✘ Sodelujem na kolegijih ter strokovnih zborih, ki jih sklicuje vodstvo. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sodelovanje na kolegijih, strokovnih zborih. I4</i>
✘ Skupaj sodelujemo pri sestavi oddelkov. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – sestava oddelkov. I4</i>
✘ Posvetovanja ob težavah, na katere naletim. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – ob težavah. I4</i>
✘ Sodelovanje tudi s predlogi. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – podajanje predlogov. I4</i>
✘ Spremljam potrebe staršev preko analiz anket. I4	<i>sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – ankete – potrebe staršev. I4</i>
✘ Sodelujem pri izdelavi in evalvaciji letnega delavnega načrta vrtca. I4	<i>Sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu – evalvacija – letnega delavnega načrta vrtca. I4</i>
✘ Pri izdelavi publikacije vrtca. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – publikacija vrtca. I4</i>
✘ Pripravljam razpis za sredstva. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – razpis za sredstva. I4</i>
✘ Sodelujem pri izvajanju vizije vrtca. I4	<i>Posvetovalno delo z vodstvom vrtca – izvajanje vizije vrtca. I4</i>

SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI

<ul style="list-style-type: none"> ✘ Sodelovanje z različnimi zunanjimi ustanovami, kot so zunanji vrtci in osnovne šole, kriznim timom, kriminalistično službo, centrom za socialno delo, Zavodom za šolstvo, Ministrstvom za šolstvo, ORL – kliniko, Pediatrično kliniko, mentalnohigienskim oddelkom zdravstvenega doma, občino Ljubljana, nevladno organizacijo. I1 	<p>Zunanji vrtec, osnovna šola, krizni tim, kriminalistična služba, center za socialno delo, Zavod za šolstvo, Ministrstvo za šolstvo, ORL – klinika, Pediatrična klinika, mentalnohigienski odderek zdravstvenega doma, občina Ljubljana. I1</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Sodelovanje z zunanjimi institucijami. I1 	<p>Komisija za usmerjanje otrok in mladostnikov v program za gluhe in naglušne – članica. I1</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Med drugim sem članica komisije za usmerjanje otrok in mladostnikov v program za gluhe in naglušne. I1 	
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Analiza stanja potreb po organiziranem varstvu in opozarjanje pristojnih ustanov. I2 	<p>Analiza stanja potreb po organiziranem varstvu – opozarjanje pristojnih ustanov. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Na področju socialne problematike z zunanjimi ustanovami (vzgojna zanemarjenost, trpinčeni otroci, neurejeni stiki med otroki in starši v nepopolnih družinah ipd.). I2 	<p>Socialna problematika – vzgojna zanemarjenost, trpinčeni otroci, neurejeni stiki med otroki in starši v nepopolnih družinah. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Sodelovanje pri prehodu otrok iz vrtca v osnovno šolo. I2 	<p>Prehod otrok – z vrtca v osnovno šolo. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ S centrom za socialno delo pri skupnem reševanju problematike otrok s težavami, ki izvirajo iz socialnega okolja (vzgojna zanemarjenost, materialna problematika družine, otroci s posebnimi potrebami). I2 	<p>Problemi – center za socialno delo – vzgojna zanemarjenost, materialna problematika družine, otroci s posebnimi potrebami. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Zdravstveni dom. I2 	<p>Zdravstveni dom. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Z mentalno higienskim oddelkom. I2 	<p>Mentalno higienski odderek. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Z osnovnimi šolami. I2 	<p>Osnovna šola. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Z Republiškim aktivom svetovalnih delavcev v vrtcu. I2 	<p>Republiški aktiv svetovalnih delavcev v vrtcu. I2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Z Ministrstvom za šolstvo in šport. I2 	<p>Ministrstvo za šolstvo in šport. I2</p>

✘ Z Zavodom za šolstvo. I2	Zavod za šolstvo. I2
✘ S krajevnimi skupnostmi. I2	Krajevna skupnost. I2
✘ Z občino kot ustanoviteljem. I2	Občina. I2
✘ Priprava predloga novega Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec, in sicer na podlagi Ministrstva za šolstvo, dobrih praks vrtcev po Sloveniji in Zakona o upravnem postopku. I2	Ministrstvo za šolstvo, dobre prakse vrtcev po Sloveniji in Zakon o upravnem postopku – priprava predloga novega Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec. I2
✘ Sodelovala pri organizaciji individualne strokovne pomoči za otroke, ki po presoji vrtca in staršev potrebujejo pomoč in spremljanje in niso usmerjeni z odločbo o usmeritvi ali nimajo strokovne pomoči v drugih institucijah. I2	Organizacija individualne strokovne pomoči – za otroke, ki niso usmerjeni z odločbo o usmeritvi ali nimajo strokovne pomoči v drugih institucijah. I2
✘ Dopolnila bom baze podatkov čakajočih otrok za vstop v vrtec na podlagi novega pravilnika. I2	Nov pravilnik – dopolnila baze podatkov čakajočih otrok za vstop v vrtec. I2
✘ Pripravila obrazce za obveščanje staršev na podlagi Zakona o upravnem postopku. I2	Zakon o upravnem postopku – pripravila obrazce za obveščanje staršev. I2
✘ Na področju malih javnih naročil pa me čaka priprava novih triletnih pogodb z dobavitelji – pogodbe na poziv ter izvedba postopkov za najugodnejšega ponudnika za naročila večjih vrednosti za sukcesivne dobave. I2	Področje malih javnih naročil – izvedba postopkov za najugodnejšega ponudnika – priprava novih pogodb
✘ Preko centra za socialno delo, javna dela sprejemam posameznike, ki so v pomoč pri vzgojnem delu v vrtcu oziroma v oddelku s posameznimi otroki. I2	Center za socialno delo – javna dela – sprejem posameznikov, ki so v pomoč pri vzgojnem delu v oddelku ali s posameznimi otroki. I2
✘ Sodelujem še z občino Vodice – kot ustanoviteljem. I3	Občina Vodice – kot ustanovitelj. I3
✘ Osnovno šolo, zdravstvenim domom. I3	Osnovna šola, zdravstveni dom. I3
✘ S Centrom za socialno delo, Mentalno higienskim oddelkom v zdravstvenem domu. I4	Center za socialno delo, Mentalno higienski oddelek v zdravstvenem domu. I4

POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI

✘ Največ sodelujem s psihologom, s katerim tvorim tim. Najino sodelovanje temelji na sodelovanju, dogovorih, vzajemni podpori, vzpostavljanju in ohranjanju strokovnih različnosti. I1	Psiholog – sodelovanje, dogovori, vzajemna podpora, vzpostavljanje in ohranjanje strokovnih različnosti. I1
✘ To sodelovanje (s psihologom) mi je predvsem v oporo pri reševanju problemov z otroki. Za določen problem sva dva strokovnjaka in vsak s svoje perspektive lahko predlagava k reševanju problema. I1	Psiholog – opora pri reševanju problemov – dva strokovnjaka, dve različni perspektivi. I1
✘ Sodelujem s socialno delavko na osnovni šoli. S kolegico, ki pokriva področje dela za osnovno šolo, sem v stiku vsakodnevno. Predvsem kadar potrebujem neko mnenje, ji podam svoja opažanja, ob pogovoru z njo se tudi razbremenim. I1	Socialna delavka – vsakodnevni stik – pomoč, mnenje, opažanje, v pogovoru z njo se razbremenim. I1
✘ Preko teh povezav, z različnimi profili strokovnjakov, znotraj Zavoda se odzovem na individualne potrebe udeležencev kot tudi ostalih zaposlenih in Zavoda kot celote. I1	Drugi strokovni delavci – pomoč – individualne potrebe udeležencev in zaposlenih. I1
✘ V Zavodu sodelujem še z defektologi, učiteljico znakovnega jezika. I1	Defektologi, učiteljica znakovnega jezika. I1
✘ Logopedi, zdravnikom. I1	Logopedi, zdravnik. I1
✘ Timsko sodelovanje in posvetovalno delo z drugimi strokovnimi delavci. I1	Drugi strokovni delavci – timsko sodelovanje, posvetovalno delo. I1
✘ Ker sodelujem s psihologom, upoštevam tudi njegovo avtonomnost. I1	Psiholog – upoštevam tudi njegovo avtonomnost. I1
✘ Klima v vrtcu. I2	Drugi strokovni delavci – klima v vrtcu. I2
✘ Sodelujem s Svetom Zavoda. I2	Svet Zavoda. I2
✘ S psihologinjo v vrtcu. I2	Psihologinja. I2
✘ S psihologom. I3	Psiholog. I3
✘ S timom strokovnih delavcev. I4	Drugi strokovni delavci – tim. I4

✘ Z logopedom. I4	Logoped. I4
✘ S psihologom. I4	Psiholog. I4
✘ Z mobilnimi specialnimi pedagogi. I4	Mobilni specialni pedagog. I4

POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA

✘ V vrtcu in Zavodu pomagam in sodelujem s svojim posebnim strokovnim znanjem od prvega stika, pogovora, opisa problema, dodajanje moči, vzpostavljanje pogojev za pogovor, dogovarjanja, pogajanja in na tej osnovni podlagi. I1	<i>Strokovnost</i> – pomagam in sodelujem s svojim posebnim strokovnim znanjem. I1
✘ Opravljam strokovna dela, ki so potrebna tudi za uresničevanje ciljev letnega delavnega načrta in ciljev vrtca in Zavoda. I1	<i>Letni delavni načrt</i> – uresničevanje ciljev letnega delavnega načrta in ciljev vrtca in Zavoda. I1
✘ Razvojno delo – vodenje projektov, inovacij, sodelovanje pri uvajanju novosti, vodenje seminarjev. I1	<i>Strokovnost</i> – vodenje projektov, inovacij, sodelovanje pri uvajanju novosti, vodenje seminarjev. I1
✘ Osveščanje strokovnih delavcev ter sošolcev otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v integraciji. I1	<i>Strokovnost</i> – osveščanje strokovnih delavcev ter sošolcev otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v integraciji. I1
✘ Devet let sem hodila na supervizijo, izven delavnega časa, samoiniciativno. I1	<i>Strokovnost</i> – izpopolnjevanje – supervizija – izven delavnega časa, samoiniciativno. I1
✘ Vpisala se bom v 4. letnik študija na Fakulteti za socialno delo. I1	<i>Strokovnost</i> – izpopolnjevanje – vpisala v 4. letnik študija na Fakulteti za socialno delo. I1
✘ Cilje svetovalne službe zastavljam vzporedno s cilji in prioritetskimi nalogami vrtca in jih začrtam v svojem letnem delavnem načrtu. I2	<i>Letni delavni načrt</i> – cilje svetovalne službe zastavljam vzporedno s cilji in prioritetskimi nalogami vrtca. I2
✘ 25 let mojega dela sem se ukvarjala, dopolnjevala in spremljala sprejeme otrok v vrtec. I2	<i>Strokovnost</i> – sprejemi otrok v vrtec – 25 let dopolnjevala in spremljala. I2
✘ Vrtec mi omogoči različna izobraževanja. I2	<i>Strokovnost</i> – izpopolnjevanje – vrtec omogoči različna izobraževanja. I2
✘ Sodelujem tudi v študijski skupini. I2	<i>Strokovnost</i> – izpopolnjevanje – študijska

	skupina. I2
✘ Pri svojem delu sem avtonomna. I2	<i>Strokovnost – avtonomnost. I2</i>
✘ Sem pa dober koordinator, živim v sredini vrtca oziroma dogajanja, kjer povežujem starše, društva, različne službe, dodatno strokovno pomoč oz. ostale institucije. I2	<i>Strokovnost – koordinator – povežujem starše, društva, različne službe, dodatno strokovno pomočjo oz. ostalimi institucijami. I2</i>
✘ V teh letih dela v vrtcu sem opazila, da izginja stereotipna predstava o svetovalni službi.	<i>Strokovnost – izginja stereotipna predstava o svetovalni službi. I2</i>
✘ Všeč mi je tudi naziv svetovalni delavec, ker ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k meni, pa tudi osebno se bolje počutim. I2	<i>Strokovnost – všeč mi je tudi naziv svetovalni delavec, ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k meni, pa tudi osebno se bolje počutim. I2</i>
✘ Prizadevali si bomo za novo znanje, inovativnost. I3	<i>Strokovnost – izpopolnjevanje – novo znanje, inovativnost. I3</i>
✘ Temeljne naloge vrtca in vzporedno s tem svetovalne službe so pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, zboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj. I3	<i>Priprave na svetovalno delo – temeljna naloga svetovalne službe je pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, zboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj. I3</i>
✘ Letni delavni načrt in cilje povežujem z letnim delavnim načrtom vrtca in cilji v njem. I3	<i>Letni delavni načrt – povežujem z letnim delavnim načrtom vrtca in cilji v njem. I3</i>
✘ Moje delo je interdisciplinarno zasnovano. Zajema vse od dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije. I3	<i>Priprave na svetovalno delo – interdisciplinarno – dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije. I3</i>
✘ Opravljam še delo in dolžnosti pomočnice ravnateljice. Obe področji dela se dobro povežujeta in pri sami organizaciji in usklajevanju nimam težav. I3	<i>Strokovnost – opravljam delo in dolžnosti pomočnice ravnateljice, pri sami organizaciji in usklajevanju nimam težav. I3</i>
✘ Moja temeljna naloga je, da na podlagi mojega strokovnega znanja, preko svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomni način, vključujem v	<i>Strokovnost – preko svetovalnega odnosa na strokovno avtonomni način, vključujem v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-</i>

kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli. I3	izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli. I3
✘ Pomagam in sodelujem z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami. I3	<i>Strokovnost</i> – pomagam, sodelujem z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami. I3
✘ Moje delo v vrtcu kot socialne delavke je kraj dogovarjanja, sodelovanja in povezovanja pogovori, informiranjem, posvetovanji, izobraževanjem. I3	<i>Strokovnost</i> – koordinator – dogovarjanja, sodelovanja in povezovanja pogovori, informiranjem, posvetovanji, izobraževanjem. I3
✘ Stalno se strokovno izpopolnjujem na različnih seminarjih in s študijem strokovne literature. I3	<i>Strokovnost</i> – izpopolnjevanje – seminarji, študij strokovne literature. I3
✘ Oblikujem tudi letni delovni načrt svetovalne službe, ki je del letnega delovnega načrta vrtca in izhaja iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog ter letnih poročil o delu svetovalne službe. I3	<i>Letni delovni načrt</i> – del letnega delovnega načrta vrtca in izhaja iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog ter letnih poročil o delu svetovalne službe. I3
✘ Pripravljam se na svetovalno delo. I3	<i>Priprave na svetovalno delo</i> – pripravljam na svetovalno delo. I3
✘ Tisto mesto pomoči v vrtcu, kjer se mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo otroku pri zagotavljanju varnega in spodbudnega okolja zanj. I3	<i>Strokovnost</i> – koordinator – mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo otroku pri zagotavljanju varnega in spodbudnega okolja zanj. I3
✘ Koordiniram sestavo in evalvacije individualnih programov. I4	<i>Strokovnost</i> – koordinator – sestava, evalvacija individualnih programov. I4
✘ Udeležujem se študijskih skupin, aktivov in izobraževanja strokovnih delavk vrtca. I4	<i>Strokovnost</i> – izpopolnjevanje – študijske skupine, aktivni, izobraževanja strokovnih delavk vrtca. I4
✘ Poudarila empatijo. I4	<i>Strokovnost</i> – poudarila empatijo. I4

MATERIALNI DELAVNI POGOJI

✘ Sodelujem z administrativno-tehnično službo. I1	<i>Administrativna pomoč</i> – sodelujem z administrativno-tehnično službo. I1
✘ Sama urejam papirnate zadeve, administrativne pomoči nimam. I1	<i>Administrativna pomoč</i> – Sama urejam papirnate zadeve, administrativne pomoči nimam. I1
✘ Imam svojo pisarno. I1	<i>Lastna pisarna.</i> I1
✘ Računalnik, telefon, mizo za računalnik, pisalno mizo in manjšo mizo in stole za sprejem staršev in otrok. I1	<i>Oprema</i> – računalnik, telefon, mizo za računalnik, pisalno mizo in manjšo mizo in stole za sprejem staršev in otrok. I1
✘ V pisarni imam veliko okno, tako da je vedno prisotna dnevna svetloba. I1	<i>Oprema</i> – veliko okno, tako da je vedno prisotna dnevna svetloba. I1
✘ V pisarni je tudi prostor za shranjevanje dokumentacije in omaro s ključem za shranjevanje osebnih podatkov. I1	<i>Oprema</i> – prostor za shranjevanje dokumentacije in omaro s ključem za shranjevanje osebnih podatkov. I1
✘ V prejšnji službi sem si pisarno delila. Trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno. I1	<i>Lastna pisarna</i> – V prejšnji službi sem si pisarno delila. Trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno. I1
✘ Vsakodnevno imam neposredno delo z otroki, starši, sodelavci, tako da potrebujem svoj lastni prostor za pogovore, sprejemanje ljudi in sodelavcev, telefonske pogovore, pisanje poročil. I1	<i>Prostor</i> – neposredno delo z otroki, starši, sodelavci, telefonske pogovore, pisanje poročil. I1
✘ Za delo z večjim številom oseb imam na razpolago, seveda po dogovoru z ostalimi delavci Zavoda, sejno sobo, manjšo sobo za otroke in sobo za delo z družino. I1	<i>Prostor</i> – delo z večjim številom oseb po dogovoru sejno sobo, manjšo sobo za otroke in sobo za delo z družino. I1
✘ Imam na voljo veliko literature s svoje in drugih strok. I1	<i>Literatura</i> – na voljo veliko literature s svoje in drugih strok. I1
✘ Imam svojo pisarno, manjša soba, oziroma kabinet v vrtcu z malo svetlobe. Vendar imam tu svoj prostor, mir pri delu in tega sem vesela. I2	<i>Lastna pisarna</i> – manjša soba oziroma kabinet v vrtcu z malo svetlobe. Vendar imam tu svoj prostor, mir pri delu in tega sem vesela. I2
✘ V primeru večje skupine imam na	<i>Prostor</i> – večje skupine imam na razpolago, v

razpolago, v dogovoru z ostalimi delavci vrtca, pedagoško sobo. I2	dogovoru z ostalimi delavci vrtca, pedagoško sobo. I2
✘ Spremljam zadnje izdaje in vsebino knjig, primernih za vrtec, vzgojo, starše in osebno rast. V vrtcu je veliko strokovne literature, sama imam tudi fascikel člankov, izkušenj. I2	<i>Literatura</i> – veliko strokovne literature, sama ima tudi fascikel člankov, izkušenj. Spremljam zadnje izdaje in vsebino knjig, primernih za vrtec, vzgojo, starše in osebno rast. I2
✘ Sodelujem s tajnico in računovodkinjo vrtca. I2	<i>Administrativna pomoč</i> – sodelujem s tajnico in računovodkinjo vrtca. I2
✘ Imam lastno pisarno. Svetlo, prostorno, v njej lahko delam z manjšo in večjo skupino oseb, in sicer do osem. I3	<i>Lastna pisarna</i> – svetlo, prostorno, v njej lahko delam z manjšo in večjo skupino oseb, in sicer do osem. I3
✘ V času uradnih ur, ko delam kot svetovalna delavka, imam svoj prostor in mir. I3	<i>Organizacija časa in dela</i> – v času uradnih ur, ko delam kot svetovalna delavka, imam svoj prostor in mir. I3
✘ Imam računalnik, telefon. I3	<i>Oprema</i> – računalnik, telefon. I3
✘ Strokovno literaturo. I3	<i>Literatura</i> – strokovna literatura. I3
✘ Administrativno pomoč. I3	<i>Administrativna pomoč</i> . I3
✘ Možnost ustrezne organizacije časa, tako za delo pomočnice ravnateljice kot za delo svetovalne delavke. I3	<i>Organizacija časa in dela</i> – ustrezna organizacija časa tako za delo pomočnice ravnateljice kot za delo svetovalne delavke. I3
✘ Sodelujem še s tajnico vrtca. I4	<i>Administrativna pomoč</i> – sodelujem še s tajnico vrtca. I4
✘ Imam lastno pisarno. Pisarna je dovolj velika za manjše skupine ljudi. I4	<i>Lastna pisarna</i> – dovolj velika za manjše skupine ljudi. I4
✘ V pisarni je telefon, računalnik, omare za hranjenje dokumentacije in podatkov. I4	<i>Oprema</i> – telefon, računalnik, omare za hranjenje dokumentacije in podatkov. I4

PROBLEMI

- ✦ Več časa bi rada posvetila preventivnim programom. I1
- ✦ Posamezni primeri s starši in otroki v Zavodu, socialni problemi v domačem okolju, priprava strokovnega gradiva, vloga informatorja v Zavodu, telefoni in birokracija mi vzamejo do 80% dela oziroma časa. I1
- ✦ Tako mi ostane premalo časa za preventivno delo in neposredno delo z otroki. I1
- ✦ Včasih se, kljub temu, da se krešejo mnenja, s starši ali z vodstvom vrtca, potegnem za tisto, kar je v korist otroka. I1
- ✦ Ne vidim smiselnosti v tem, ko je po nekaterih vrtcih npr. pomočnica ravnateljice tudi svetovalna delavka. To sta zame dve popolnoma nezdružljivi zadevi. Svetovalna delavka mora vedno izhajati iz stališča, kaj je najbolje za otroka. I1
- ✦ Sfiltriram se ob pogovorih s sodelavci, prijateljicami, sama s sabo – notranji dialog, z naučenimi tehnikami, včasih z jokom. I1
- ✦ Zaradi dela je že občutila pojav nespečnosti ali pa se je telo odzvalo z boleznijo. I1
- ✦ Izpostavila natrpanost urnika. I1
- ✦ Zgodilo se mi je tudi, da so določen dogovor ali pogovor sodelujoči manipulirali ali priredili, zato si sedaj zaradi varnosti, določen dan dogovore in besede zapisujem. I1
- ✦ V enem dnevu odprem več zadev in ko začnem delati na njih, me prekinejo telefoni, obiski, prošnje, naloge nadrejenih. Nekatere od teh začnem, jih dokončam na pol, odprem poti do rešitev in potem obvisijo v zraku do takrat, ko imam zopet nekaj prostih minut, da nadaljujem z začetim. Seveda mi ti »vedno-novi-začetki« poberejo več energije, kot pa če bi eno zadevo v dnevu, dveh zaključila. In ravno ta odprtost problemov mi daje občutek nemoči, saj ni tega, da bi speljala zadevo do konca. I1
- ✦ Delo postaja vedno bolj zahtevno, saj je populacija strokovno zahtevna – prihaja do več različnih motenj. To pa zahteva povezovanja z več strokovnjaki, več znanja, zasledovanje raziskav doma in tujini. I1
- ✦ Z vzgojiteljicami se dogovorim glede časa in vsebine obiskov v skupini, vendar gredo zadnje čase obiski oddelkov v »plus« ure, ki pa niso upoštevane, torej moj čas. I1
- ✦ Starši pa se glede obiska dogovorijo za uro oziroma me pokličejo ali nenapovedano obiščejo. I1
- ✦ Tudi vodstvo se nenapovedano oglašča v moji pisarni. Seveda mi vse to prekinja delo. I1
- ✦ Premalo imam tudi možnosti za preventivne razvojne naloge, prevelik poudarek je na kurativi, urgenci, kjer gre ogromno energije. I1
- ✦ Sama urejam papirnate zadeve, administrativne pomoči nimam. I1
- ✦ Problem se pojavi, da mora starše otrok s posebno potrebo najprej usmeriti na določenega strokovnjaka, da dobijo odločbo o usmeritvi. I2
- ✦ Problem, saj se zadnja leta pojavljajo tudi tako imenovane mame samohranilke. 2/3 jih ni poročenih. Pri prošnji za sprejem imajo prednost in samo plačilo vrtca je manjše. Našli smo rešitev, in sicer da izpolnijo obrazec, kjer kazensko odgovorno izjavljajo, da ne živijo v skupnem gospodinjstvu z očetom, materjo otroka ali novim partnerjem. I2
- ✦ Po Zakonu o upravnem postopku bi lahko rekla, da je veliko pisarniškega dela, vse prošnje, ki jih dobim, moram vpisati v knjigo, jih razporediti po enotah vrtca, se pravi 30 skupin, po starosti, 17-ih točkah za sprejem. Zgodi se, da dobim 48 prošenj za eno prosto mesto in vsem moram vrniti odločbe s povratnico, zaradi možnosti pritožbe. To pa mi vzame ogromno časa in seveda tudi denarja. V primeru pritožbe, če je otrok zavržen, sem jaz tista, ki le-to zagovarja in vsakemu, ki želi oziroma poda prošnjo za sprejem otroka v vrtec, je dovoljen uvid v evidenco sprejetih. I2
- ✦ Ker v zadnjih letih prihaja do trenda naseljevanja in rast natalitete in s spremembo zakona o brezplačnem vrtcu za drugega otroka, je povpraševanje po vrtcu ogromno. In s tem tudi

povečano število obiskov in telefonskih klicev staršev čez dan. Vse to mi prekinja delo, ki pa mora biti opravljeno. In res se sprašujem, kaj narediti, da bo manj pisarniškega dela ter da bo zakonito. I2

- ✦ Večkrat opozarjam ustanovitelja – občine na problematiko trenda naseljevanja, vendar je največkrat tako, da dokler se ne zbudi »ljudstvo«, se ne zgodi veliko. I2
- ✦ Oblikovanju novih skupin, otrok ostane v mlajši skupini. V tej skupini otrok so isti letniki, vendar mlajši za dva meseca. Starši se na to pritožijo. I2
- ✦ Potrebne razlage s pedagoškega, psihološkega, socialnega področja, dobivamo se na sestankih skupaj s starši, vzgojiteljico. Posamezen primer lahko vzame veliko energije v smislu razlaganja in časa. I2
- ✦ Starši v začetku ne priznajo, da opaženo (otrok s posebno potrebo) res obstaja. I2
- ✦ Zadnja leta imam velikokrat občutek, da sta hrepenenje po uspehu in potrošniška mrzlica povezana s tem, da starši forsirajo vstop otroka v vrtec, tudi ko imajo možnost, da bi bil lahko še doma. I2
- ✦ Na nekatere starše naredi literatura, ki jo prebirajo, tak vtis, da iščejo probleme, četudi jih ni. Včasih padejo v literaturo. Lahko bi primerjala ta dogajanja s knjigo o zdravstvu. Ko jo bereš, imaš lahko vse opisane simptome. Tu pomaga trezen razgovor. I2
- ✦ Z otroki v skupini ne delam neposredno, saj mislim, da nimam dovolj pedagoških znanj. I2
- ✦ Pred leti sem si delila pisarno v tajništvu vrtca. I2
- ✦ Posebnih problemov nimam. I3
- ✦ Veliko časa mi zavzamejo papirji in nasičenost ter prekinjanje s telefoni in obiski. I4
- ✦ Ne morem biti v vseh enotah enako prisotna. I4

4. Rezultati

SD Z OTROKI

✦ **pomoč otrokom v podporo in spodbudo za njihov najboljši možen razvoj**

- **težave**
 - razvojne in čustvene – I3
- **kontakt z otroki**
 - psiholog se včasih laže pogovori z dečkom, jaz pa z deklico – I1
 - pedagoška pomoč – I1
 - svetovalno delo z otroki – I1
 - individualno in skupinsko – I1
 - metoda opazovanja – I1
 - spremljanje in ocena otrokovega razvoja – I1
 - metoda igre – I1
 - socialne igre – I4
 - individualno – I4
 - delavnice za otroke – I1
 - delavnice v romskem naselju – I4
 - v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvojnega obdobja – I4
 - sprostitvene igre – I4
 - neposredno z otroki s posebnimi potrebami – I4
 - opazovanje, pomoč, spremstvo otrok – I4
 -

✦ **pomoč otrokom pri uvajanju v vrtec, pri prehodu iz ene skupine v drugo, pri prehodu v drugi vrtec in pri prehodu v šolo**

/

✦ **pomoč otrokom s težavami, ki izvirajo iz socialnega okolja**

/

✦ **pomoč otrokom s težavami v prilagajanju in sodelovanju v skupini**

- premagovanju socialnih, osebnostno-razvojnih in drugih težav – I4

✦ **pomoč otrokom z razvojnimi težavami**

✦ **pomoč otrokom s posebnimi potrebami**

SD Z VZGOJITELJI IN POMOČNIKI

✦ **načrtovanje programa predšolske vzgoje v oddelku**

- **skupaj z vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev**
 - vzpostavljajte in vzdrževajte ustreznih pogojev za varno in spodbudno vzgojno-izobraževalno okolje – I1
 - prispevati k kvaliteti vzgojno-izobraževalnega dela – I3

- upoštevati strokovno avtonomijo vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja – I3
- pridobivanje informacij – I3
- vodenje roditeljskih sestankov, priprava različnih praznovanj, projektov, vezanih na vzgojno delo – I4
- **povezovanje s strokovnjaki – I4**
- **izboljšanje komunikacije med starši in vzgojitelji – I4**

✦ ugotavljanje stanja in evalvacija vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku

- **spremljanje**
 - otrokovega razvoja – I2
 - integracije otrok s posebnimi potrebami – I2
- **evalvacija individualnih programov**

✦ izvajanje programa za predšolske otroke v oddelku

- **sodelovanje s kadrom – I3**
 - podpora, pomoč in spodbuda vzgojnem delu v skupinah – I3
 - kot najboljši vir informacij – I1
 - problemi
socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe – I2
 - vzgojiteljica opazi otroka s posebno potrebo to pove meni – I2
 - oblikovanje oddelkov – I2
 - socialne igre – I1
 - individualni pogovori vzgojitelja ali pomočnika – I4
 - sodelovanje, posvetovanje, načrtovanje, izvajanju skupnih nalog; deliti odgovornost – I4
 - svetovanje in pomoč – I4
 - prehodu otrok – iz skupine v skupino, iz vrtca v vrtec – I2
 - načrtovanje pomoči, vzgoja, razvoj, vzgojne težave – I3
- **prvi stik s starši in dogovor o sodelovanju – I1**

✦ strokovno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev ter njihovih pomočnikov

- **delavnice za zaposlene – I1**
- **izobraževanja**
 - strokovni aktivni
 - prispevki o nasilju – I2
 - tematska konferenca – I2
 - predavanja – I3
 - novosti v zakonodaji in strokovni literaturi – I4
 - članki, knjige
 - vzgoja in izobraževanje ter osebno rast – I2
 - zvezek – mnenja in doživljanja – I2
- **klima v vrtcu – I2**
 - podpora za osebno in strokovno rast – I4
- **drugo**
 - sodelovanje pri pripravi 60-letnice vrtca – I2

SD S STARŠI

✦ **razvijanje oblik kvalitetnega sodelovanja med vrtcem in starši**

- **informiranje in svetovanje**
 - uveljavljanja znižanega plačila – I2
 - zakonske možnosti, denarna pomoč, napotitev v ustrezne ustanove – I2
 - specifike oz. programske usmerjenosti posameznih enot – I2
 - vključitev v druge programe vrtca – I2
 - izpisi otrok – I2
 - zloženke in članki – I4
- **pobude in pripombe staršev – I2**
 - analiza
 - potrebe staršev po novih oblikah vzgojno-varstvenega dela – I2, I4
 - spremenjen poslovni čas – I2
 - želje, pohvale in kritike – I4
 - predlogi
- **prisotnost svetovalne delavke**
- **roditeljski sestanki, govorilne ure – I2**
 - priskrbi soglasja staršev – I4
- **zagotavljam prisotnost staršev na sestankih – I4**

✦ **pomoč staršem pri njihovem vključevanju v vzgojno-izobraževalno delo v oddelku**

- **uvajanje – I1, I3, I4**
- **vključitev otroka v vrtec – I4**

✦ **pomoč staršem pri razumevanju in spodbujanju otrokovega razvoja in učenja v predšolskem obdobju in pri opravljanju starševske vloge**

- **prizadevanje za kakovost dela s starši – I4**
- **stik s starši**
 - vpis otroka v vrtec – I2
 - preko knjig – I2
 - možnost svetovanja – I2
 - zakaj tema izbrane knjige, pogovor nadaljuje – I2
 - članki – I2
 - vpis otroka v vrtec
 - izkušnja s svetovalno delavko in manj strahu, ko se nanjo ponovno obračajo – I2
 - predavanja – I3
- **oblike pomoči**
 - družinsko svetovanje, družinska terapija – I1
 - šola za starše – I1, I4
 - skupina za samopomoč – I1
 - integrirani otroci in otroci, ki so vključeni v Zavod – I1
 - starši – I1
 - starši otrok s polževim vsadkom – I1

- informiranje – I4
 - življenje v Zavodu – I1
 - storitve, zahtevki, obravnave – I1
 - stik z ostalimi strokovnjaki – I1
 - stik z zunanjimi ustanovami – I1
 - delavnice za starše – I1
- spletni obrazec
 - posredujejo težave, probleme, vprašanja – I4
- informativni sestanek za starše novincev – I4
- problemi
 - kdaj v vrtec – I2

✦ **pomoč staršem, ko je zaradi njihovih različnih osebnostnih, socialnih, zdravstvenih ali materialno-ekonomskih stisk ogrožen otrokov normalni razvoj**

- **problemi**
 - vzgojni, stanovanjski, službeni – I1
 - otrok s posebnimi potrebami – I3
 - pomisleki glede šolanja otroka – I4
 - vedenje otroka se spremeni – I4
- **pomoč**
 - pisanje prošenj, priporočil – I1
 - kaj lahko naredijo zase
 - prosti čas – I1
 - pogovori – I1
 - svetovalni in posvetovalni – I1
 - pogovor, svetovanje ob različnih težavah, s katerimi se srečujejo v družini ali pri otroku – I4
 - svetovanje, pomoč staršem – I4
 - otrok s posebnimi potrebami – I2
 - vzpostaviti stik s strokovnjakom – I4, I2
 - socialnovarstvene, psihosocialne pomoči zunanjih institucij – I2
 - informiranje
 - izobraževanja staršev in družin – I1
 - šole za starše – I2
 - informacije na internetu – I2

SD Z VODSTVOM

✦ **posvetovalno delo z vodstvom vrtca**

- **sodelovanje z vodstvom, ravnateljico – I1**
 - enostransko – I1
 - delo določata direktorica Zavoda in ravnateljica vrtca – I1
 - timsko sodelovanje in posvetovalno delo – I1
 - pohvalila bi sodelovanje z vodstvom – I4

- ravnateljica vrtca je bila pred svojim mandatom svetovalna delavka, to je opazno in dobrodošlo, saj razume tudi stiske in težave svetovalne delavke – I4
- ravnateljica je obenem tudi socialna pedagoginja in sodeluje tudi v svetovalni službi vrtca Domžale – I2
- sodelovanje na kolegijih, strokovnih zborih – I4
- podaja predlogov – I4
- **področja sodelovanja**
 - pri izbiri poslovnega časa – I2
 - ugotavljanje potreb vključevanja otrok v enote Zavoda – I2
 - oblikovanje oddelkov – I2, I4
 - sprejem otrok – I2
 - zagotavljanje pogojev za integracijo otrok s posebnimi potrebami – I4
 - reševanje problemov
 - socialna problematika družine, zanemarjanje, alkohol, psihosomatske motnje, zlorabe – I2
 - ob težavah – I4
 - pritožbe – I3
 - klima v vrtcu – I2
 - razpis za sredstva – I4
 - promocija Zavoda
 - preko postopka sprejema novincev – I2
 - sodelovala bom pri pripravi 60-letnice vrtca – I2
 - sodelovanje pri pisanju, urejanju publikacije vrtca – I2, I4
 - izvajanje vizije vrtca – I4

✦ **sodelovanje pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji vsakdanjega življenja in dela v vrtcu**

- **delo v vrtcu**
 - priprava strokovnega gradiva – I1
 - organizacija sestankov – I1
 - izmenjava informacij – I1
 - obogatitveni in nadstandardni program – I2
 - kronika vrtca, aktualni dogodki, ki so se zgodili v šolskem letu – I2
- **evalvacija**
 - delo v vrtcu – I2
 - sodelovanje vrtca s starši – I2
 - evalvacija – letnega delavnega načrta vrtca – I4
- **sodelovanje s starši** – I2
 - ankete – potrebe staršev – I4

SD Z ZUNANJIMI USTANOVAMI

- ✦ **socialna problematika**
- vzgojna zanemarjenost – I2
 - trpinčeni otroci – I2

- neurejeni stiki med otroki in starši v nepopolnih družinah – I2
- ✦ **zunanje ustanove**
 - zunanji vrtec – I1
 - osnovna šola – I1, I2, I3
 - prehod otrok – I2
 - iz vrtca v osnovno šolo – I2
 - center za socialno delo – I1, I2, I4
 - problemi
 - vzgojna zanemarjenost – I2
 - materialna problematika družine – I2
 - otroci s posebnimi potrebami – I2
 - javna dela
 - sprejem posameznikov – I2
 - pomoč pri vzgojnem delu v oddelku ali s posameznimi otroki – I2
 - zdravstveni dom – I1, I2, I3
 - mentalnohigienski oddelk zdravstvenega doma – I1, I2, I4
 - klinika – I1
 - ORL – I1
 - Pediatrična klinika – I1
 - občina – I1, I2, I3
 - krajevna skupnost – I2
 - kriminalistična služba – I1
 - Komisija za usmerjanje otrok in mladostnikov v program za gluhe in naglušne – I1
 - članica – I1
 - Republiški aktiv svetovalnih delavcev v vrtcu – I2
 - Ministrstvo za šolstvo in šport – I1, I2
 - Zavod za šolstvo – I1, I2
- ✦ **organizacija, pravilniki, zakoni, akti**
 - priprava predloga novega Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec – I2
 - na podlagi Ministrstva za šolstvo – I2
 - dobre prakse vrtcev po Sloveniji – I2
 - Zakona o upravnem postopku – I2
 - dopolnila baze podatkov čakajočih otrok za vstop v vrtec – I2
 - organizacija individualne strokovne pomoči – I2
 - za otroke, ki niso usmerjeni z odločbo o usmeritvi ali nimajo strokovne pomoči v drugih institucijah – I2
 - Zakon o upravnem postopku
 - pripravila obrazce za obveščanje staršev – I2
 - področje malih javnih naročil – I2
 - izvedba postopkov za izbiro najugodnejšega ponudnika – I2
 - priprava novih pogodb – I2
 - analiza stanja potreb po organiziranem varstvu – I2
 - opozarjanje pristojnih ustanov – I2
 - krizni tim – I1

POVEZAVA Z OSTALIMI STROKOVNIMI DELAVCI

✦ drugi strokovni delavci

- defektologi – I1
- učiteljico znakovnega jezika – I1
- logopedi – I1, I4
- zdravnik – I1
- psiholog – I2, I3, I4
- mobilnimi specialnimi pedagogi – I4
- socialna delavka – I1
- Svet Zavoda – I2

✦ oblike sodelovanja

- pomoč
 - individualne potrebe – I1
 - udeleženci – I1
 - zaposleni – I1
- timsko sodelovanje – I1, I4
 - opora pri reševanju problemov – I1
 - dva strokovnjaka, dve različni perspektivi – I1
 - posvetovalno delo – I1, I4
 - sodelovanje – I1
 - dogovori – I1
 - vzajemna podpora – I1
 - vzpostavljanje in ohranjanje strokovnih različnosti – I1
 - upoštevanje tudi njegovo avtonomnost – I1
 - vsakodnevni stik
 - pomoč, mnenje, opažanje, v pogovoru z njo se razbremenim – I1
 - klima v vrtcu – I2

POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA

strokovnost

✦ poudarila empatijo – I4

✦ avtonomnost – I2

✦ izpopolnjevanje

- vrtec omogoči različna izobraževanja – I2
 - seminarji – I3
 - študij strokovne literature – I3
 - študijske skupine – I2, I4
 - aktivni – I4
 - izobraževanje strokovnih delavk vrtca – I4
- vpisala v 4. letnik študija na Fakulteti za socialno delo – I1
- supervizija

- izven delavnega časa, samoiniciativno – I1
- sprejemi otrok v vrtec
 - 25 let dopolnjevala in spremljala – I2
- ✦ **ново znanje** – I3
 - inovativnost – I3
 - uporaba v praksi – I1, I3
 - vodenje projektov, inovacij, seminarjev – I1
- ✦ **vloge socialne/svetovalne delavke**
 - koordinator
 - povežujem z dodatno strokovno pomočjo oz. ostalimi institucijami – I2
 - starše – I2
 - društva – I2
 - različne službe – I2
 - dogovarjanja – I3
 - mobilizirajo se strokovne in človeške moči – I3
 - sodelovanja – I3
 - povezovanja – I3
 - opravljam delo in dolžnosti pomočnice ravnateljice – I3
 - pri sami organizaciji in usklajevanju nimam težav – I3
 - svetovalec
 - pogovori – I3
 - izobraževanje – I3
 - individualni programi – I4
 - sestava
 - evalvacija
 - pomagam, sodelujem – I3
 - z vsemi udeleženci v vrtcu – I3
 - z ustreznimi zunanjimi ustanovami – I3
 - otrok zagotavljam varno in spodbudno okolje – I3
 - s svojim posebnim strokovnim znanjem – I1
 - preko svetovalnega odnosa se na strokovno avtonomen način vključujem v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli – I3
 - informator
 - osveščanje strokovnih delavcev ter sošolcev otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v integraciji – I1
 - stereotip o svetovalni službi
 - izginja – I2
 - vseč mi je tudi naziv svetovalni delavec
 - ni več prisoten strah tistih, ki pridejo k meni – I2
 - osebno se bolje počutim – I2

letni delavni načrt

- ✦ **izhodišča**
 - iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog – I3
 - iz letnih poročil o delu svetovalne službe – I3

✦ cilji LDN-ja

- zastavljam vzporedno s cilji in prioritetskimi nalogami vrtca – I1, I2, I3

priprave na svetovalno delo

✦ pripravljam na svetovalno delo – I3

- dejavnosti
 - načrtovanje in evalvacija – I3
 - pomoč – I3
 - razvojne in preventivne dejavnosti – I3

✦ temeljna naloga svetovalne službe

- pomoč staršem
 - celovita skrb za otroke – I3
 - izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok – I3
- ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj – I3

MATERIALNI DELAVNI POGOJI

✦ lastna pisarna za individualne razgovore in razgovore v manjši skupini

- imam
 - manjša soba oziroma kabinet v vrtcu z malo svetlobe – I2
 - imam svoj prostor – I2
 - mir pri delu – I2
 - tega sem vesela – I2
 - svetlo, prostorno – I3
 - v njej lahko delam z manjšo in večjo skupino oseb, in sicer do osem – I3
 - dovolj velika za manjše skupine ljudi – I4
 - trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno – I1
- nimam
 - v prejšnji službi sem si pisarno delila
 - trenutno si ne predstavljam, da bi pri tovrstnem delu z nekom delila pisarno – I1

✦ oprema v pisarni

- računalnik – I1, I3, I4
- telefon – I1, I3, I4
- miza
 - za računalnik – I1
 - pisalna miza – I1
 - za sprejem staršev in otrok – I1
- veliko okno – I1
 - vedno prisotna dnevna svetloba – I1
- prostor za shranjevanje
 - dokumentacije – I1, I4
 - osebnih podatkov – I1

✦ **stalni prostor za delo v manjših skupinah** (4 do 10 oseb)

- neposredno delo
 - z otroki – I1
 - starši – I1
 - sodelavci – I1
 - telefonske pogovore – I1
 - pisanje poročil – I1
- sejna soba – I1
 - delo z večjim številom oseb po dogovoru – I1
- manjša soba – I1
 - za otroke in soba za delo z družino – I1
- pedagoška soba – I2
 - za večje skupine imam na razpolago, v dogovoru z ostalimi delavci vrtca – I2

✦ **ustrezna strokovna literatura, priročniki in pripomočki**

- imam
 - na voljo veliko literature – I1, I2, I3
 - s svoje in drugih strok – I1
 - fascikel člankov, izkušenj – I2
 - zadnje izdaje in vsebino knjig
 - spremljam – I2
 - primerna za vrtec, vzgojo, starše in osebno rast – I2

✦ **administrativna pomoč**

- imam
 - sodelujem – I1, I3, I4
 - sodelujem s tajnico in računovodkinjo vrtca – I2
- nimam – I1
 - sama urejam papirnate zadeve – I1

✦ **ustrezna organizacija časa in vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu**

- imam
 - v času uradnih ur – I3
 - imam svoj prostor in mir – I3
 - tako za delo pomočnice ravnateljice kot za delo svetovalne delavke – I3

PROBLEMI

SVETOVALNO DELO Z OTROKI

✦ **preventivni programi**

- rada posvetila več časa – I1
- premalo časa – I1
- prevelik poudarek je na kurativi
 - urgenca, kjer gre ogromno energije – I1

✦ **neposredno delo z otroki**

- premalo časa – I1

- ne delam posredno – I2
 - nimam dovolj pedagoških znanj – I2
- ✦ **posamezni primeri**
 - vzamejo do 80% dela oziroma časa
 - socialni problemi v domačem okolju – I1
 - priprava strokovnega gradiva – I1
 - vloga informatorja – I1
 - telefoni – I1
 - birokracija – I1
- ✦ **neskladnost mnenj**
 - s starši
 - z vodstvom vrtca
 - zagovarjam tisto, kar je v korist otroka – I1

SVETOVALNO DELO S STARŠI

- ✦ **opozarjanje ustanovitelja – občine – I2**
 - problematiko trenda naseljevanja – I2
 - rast natalitete – I2
 - sprememba Zakona o brezplačnem vrtcu za drugega otroka – I2
 - povečano
 - število obiskov – I2
 - telefonskih klicev staršev čez dan – I2
 - prekinja delo, ki pa mora biti opravljeno – I2
 - dokler se ne zbudi »ljudstvo«, se ne zgodi veliko – I2
- ✦ **kaj narediti**
 - da bo manj pisarniškega dela – I2
 - da bo zakonito – I2
 - mame samohranilke – I2
 - 2/3 ni poročenih – I2
 - prošnja za sprejem otroka v vrtec
 - imajo prednost – I2
 - plačilo vrtca je manjše – I2

trenutna rešitev je, da izpolnijo obrazec, kjer kazensko odgovorno izjavljajo, da ne živijo v skupnem gospodinjstvu z očetom, materjo otroka ali novim partnerjem – I2
- ✦ **literatura**
 - na nekatere starše naredi tak vtis, da iščejo probleme, četudi jih ni – I2
 - včasih padejo v literaturo – I2
 - lahko bi primerjala ta dogajanja s knjigo o zdravstvu – ko jo bereš, imaš lahko vse opisane simptome – I2
 - pomaga trezen razgovor – I2
- ✦ **pritožbe staršev**
 - oblikovanje novih skupin – I2

- otrok ostane v skupini istih letnikov, vendar je mlajši za dva meseca – I2
 - potrebne razlage s pedagoškega, psihološkega, socialnega področja – I2
 - sestanki skupaj s starši, vzgojiteljico – I2
 - posamezen primer lahko vzame veliko energije v smislu razlaganja in časa – I2
- ✦ **otrok s posebno potrebo**
 - starši v začetku ne priznajo, da opaženo res obstaja – I2
 - starše najprej usmeriti na določenega strokovnjaka
 - da dobijo odločbo o usmeritvi – I2
- ✦ **hrepenenje po uspehu in potrošniška mrzlica**
 - starši forsirajo vstop otroka v vrtec, tudi ko imajo možnost, da bi bil lahko še doma – I2
- ✦ **motnje dela**
 - nenapovedani obiski, klici staršev – I1

POGOJI ZA KVALITETNO OPRAVLJANJE DELA IN MATERIALNI DELAVNI POGOJI

- ✦ **natrpanost urnika – I1**
 - v enem dnevu odpre več zadev – I1
 - nekatere začne, jih dokonča na pol, odpre poti do rešitev in potem obvisijo v zraku do takrat, ko ima zopet nekaj prostih minut, da nadaljuje z začetim – I1
 - ti »vedno-novi-začetki« poberejo več energije, kot pa če bi eno zadevo v dnevu, dveh zaključila – I1
 - odprtost problemov daje občutek nemoči – I1
 - prekinejo telefoni, obiski, prošnje, naloge nadrejenih – I1
 - delo postaja vedno bolj zahtevno
 - populacija strokovno zahtevna – prihaja do več različnih motenj – I1
 - povezovanje z več strokovnjaki – I1
 - več znanja – I1
 - zasledovanje raziskav doma in tujini – I1
 - obiski oddelkov v »plus« ure, ki pa niso upoštevane, torej moj čas – I1
 - vodstvo se nenapovedano oglaša v moji pisarni – I1
 - papirji in nasičenost ter prekinjanje s telefoni in obiski – I4
 - ne morem biti v vseh notah enako prisotna – I4
- ✦ **nesmisel**
 - po nekaterih vrtcih npr. pomočnica ravnateljice tudi svetovalna delavka; to sta zame dve popolnoma nezdržljivi zadevi – svetovalna delavka mora vedno izhajati iz stališča, kaj je najbolje za otroka – I1
- ✦ **administrativna pomoč**
 - nimam – I1
 - sama urejam papirnate zadeve – I1
 - veliko pisarniškega dela
 - npr. dobim 48 prošenj za eno prosto mesto – I2
 - vse vpisati v knjigo – I2
 - jih razporediti – I2

- po enotah vrtca – I2
- skupinah – I2
- starosti – I2
- 17-ih točkah za sprejem – I2
- vsem moram vrniti odločbe s povratnico zaradi možnosti pritožbe – I2
 - vzame ogromno časa in denarja
- v primeru pritožbe – I2
 - sem jaz tista, ki le-to zagovarja – I2
 - vsakemu, ki želi oziroma poda prošnjo za sprejem otroka v vrtec, je dovoljen uvid v evidenco sprejetih – I2

DRUGO

✦ **delovne obremenitve**

- občutila pojav nespečnosti – I1
- telo odzvalo z boleznijo – I1
- določen dogovor ali pogovor sodelujoči manipulirali ali priredili – I1
 - zato si sedaj zaradi varnosti določen dan dogovore in besede zapisuje – I1
- posebnih problemov nimam – I3

✦ **razbremenitev**

- ob pogovorih s sodelavci, prijateljicami – I1
- sama s sabo – I1
 - notranji dialog – I1
 - z naučenimi tehnikami – I1
 - včasih z jokom – I1

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Vesna Doles, vpisana na Visoko šolo za socialno delo v študijskem letu 2002/03 kot izredna študentka, izjavljam, da sem diplomsko nalogo z naslovom SOCIALNO DELO V VRTCU. PRIMERJAVA MED SMERNICAMI IN PRAKSO SVETOVALNEGA DELA V VRTCU napisala samostojno s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorice as. dr. Vere Grebenc.

Datum:

Podpis: